

ZAKON O OSEBNI ASISTENCI

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM ZAKONA

Konvencija Združenih narodov o pravicah invalidov (v nadaljnjem besedilu: Konvencija), ki jo je Slovenija ratificirala leta 2008, je prvi zavezujoč dokument Združenih narodov o človekovih pravicah invalidov. Konvencija v 19. členu določa, da »države pogodbenice te konvencije priznavajo enako pravico vsem invalidom, da živijo v skupnosti in enako kot drugi odločajo ter sprejemajo učinkovite in ustrezne ukrepe, ki jim omogočajo polno uživanje te pravice ter polno vključenost v skupnost in sodelovanje v njej, ter zagotavljajo, da: a) imajo invalidi enako kot drugi možnost izbrati stalno prebivališče in se odločiti, kje in s kom bodo živeli in jim ni treba bivati v posebnem okolju; b) imajo invalidi dostop do različnih storitev na domu ter bivalnih in drugih podpornih storitev v skupnosti, vključno z osebno pomočjo, potrebno za življenje in vključitev v skupnost ter za preprečevanje osamljenosti ali izločevanja iz skupnosti«. Zakon ureja pravico do osebne asistencije ter tako omogoča invalidu, da živi samostojno, aktivno in je enakopravno vključen v družbo.

Zakon o osebni asistenci (Uradni list RS št. 10/17 in 31/18; v nadaljnjem besedilu: zakon) je Državni zbor Republike Slovenije sprejel februarja leta 2017, spremembe in dopolnitve zakona pa marca leta 2018. Zakon se je začel uporabljati 1. januarja 2019. Zakon je uveljavil dve pravici, in sicer pravico do osebne asistencije in za gluhe, slepe in gluhoslepe uporabnike pravico do komunikacijskega dodatka.

Namen zakona je omogočiti invalidom, da živijo v skupnosti in enako kot drugi odločajo o svojem življenju. Zakon zato zagotavlja osebno asistenco na domu, na delovnem mestu, pri izobraževanju in pri vključevanju v socialno okolje. Z osebno asistenco se invalidom zagotovi podpora pri izvajanju aktivnosti, vezanih na vključevanje v družbo, ki jih ne morejo izvajati sami zaradi vrste in stopnje invalidnosti, a jih vsakodnevno potrebujejo doma in zunaj doma, da lahko živijo neodvisno, aktivno in so enakopravno vključeni v družbo.

Pri izvajanju zakona so se pojavile pomanjkljivosti, ki so bile delno odpravljene z Zakonom o spremembah in dopolnitvah zakona o osebni asistenci (Uradni list RS, št. 172/21, ZOA-B). Spremljanje izvajanja storitev osebne asistencije pa je pokazalo, da so potrebne še dodatne sistemske rešitve na področju izvajanja tega zakona. V praksi se je izkazalo, da je potrebno natančneje definirati uporabnike osebne asistencije, invalidnost, aktivnost ter ocenjevanje pravice do osebne asistencije. Ugotavljajo se anomalije pri porabi sredstev, namenjenih za izvajanje storitev osebne asistencije, kot na primer zaračunavanje ur storitev s strani izvajalcev osebne asistencije za ure storitev, ki dejansko niso bile opravljene, zaračunavanje ur storitev za osebne asistente, ki jih uporabnik dejansko ne pozna, neprisotnost osebnih asistentov na delovnem mestu ipd. Prav tako se ugotavlja negospodarna poraba sredstev za izvajanje osebne asistencije, neupravičeno izplačevanje dodatkov k plačam osebnih asistentov. Iz navedenih razlogov je nujno potrebno urediti nadzor nad izvajanjem zakona, kar določbe tega predloga tudi naslavlja.

Zakon natančneje opredeljuje definicijo osebne asistencije, in sicer je osebna asistencija laična pomoč uporabniku pri vseh tistih opravilih in dejavnostih, ki jih uporabnik ne more izvajati sam zaradi vrste in stopnje invalidnosti, a jih vsakodnevno potrebuje doma in izven doma, da lahko živi neodvisno, aktivno in je enakopravno vključen v družbo.

Pri osebni asistenci je ključna vloga uporabnika, zato mu je zagotovljena svobodna izbira izvajalca osebne asistencije in osebnega asistenta.

Zakon opredeljuje upravičence, in sicer je do osebne asistencije upravičena oseba, ki:

- je invalid po tem zakonu;
- zaradi invalidnosti potrebuje pomoč pri aktivnem opravljanju vsakodnevnih opravil, vezanih na samostojno osebno in družinsko življenje, vključevanje v okolje, izobraževanje in zaposlitev;
- sam ali s pomočjo zakonitega zastopnika izkaže interes po izvajanju aktivnosti osebne asistencije;
- je državljan Republike Slovenije s stalnim bivališčem v Republiki Sloveniji ali tujec, ki ima stalno prebivališče v Republiki Sloveniji;
- je star od 18 do 65 let;
- živi ali bi želel živeti v samostojnem ali skupnem gospodinjstvu zunaj celodnevne institucionalne oskrbe;
- potrebuje pomoč najmanj 30 ur tedensko.

Glede na to, da je osebna asistencija povezana tudi z odgovornostjo uporabnika, sposobnostjo upravljanja z osebno asistenco (usposobitev asistentov za delo, spremljanje in nadzor dela, odgovornost za izvedene ure storitve osebne asistencije in podobno) in neodvisnim življenjem, je predlagana starostna omejitev od 18. do 65. leta. Gre za aktivno dobo življenja posameznika in omejitev starosti je povezana tudi z možnostjo pridobitve pravic po zakonu, ki ureja dolgotrajno oskrbo.

Če je upravičena oseba uveljavljala pravico do osebne asistencije pred dopolnjenim 65. letom starosti, je upravičena, da pridobi pravico obdrži.

Nadalje se opredeljuje tudi invalidnost, in sicer, da se kot invalid po tem zakonu šteje:

- oseba, ki je pridobila status invalida po zakonu, ki ureja zaposlitveno rehabilitacijo in zaposlovanje invalidov, ali zakonu o usposabljanju in zaposlovanju invalidov,
- invalid I., II. ali III. kategorije po zakonu, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje,
- invalid, ki je pridobil pravice na podlagi zakona, ki ureja socialno vključevanje invalidov ali varstvo duševno in telesno prizadetih oseb,
- oseba z ugotovljeno najmanj 90 % telesno okvaro zaradi izgube vida ali 70 % telesno okvaro zaradi izgube sluha ali najmanj 80 % telesno okvaro, s tem, da je najnižji odstotek posamične telesne okvare, ki se sešteva, vsaj 70 %,
- oseba z opredeljeno gluhoslepoto v skladu z odredbo, ki določa vrsto in stopnjo telesnih okvar,
- vojaški vojni invalid, vojaški mirnodobni invalid ali civilni invalid vojne po zakonu, ki ureja pravice vojnih invalidov,
- oseba, ki je bila razvrščena na podlagi izvida in mnenja strokovne komisije za razvrščanje otrok in mladostnikov z motnjami v telesnem in duševnem razvoju oziroma je bila usmerjena v program vzgoje in izobraževanja kot otrok z motnjo v duševnem razvoju, slep ali slaboviden otrok, gluh ali naglušen otrok, gibalno oviran otrok ali kot otrok z več motnjami na podlagi zakona, ki ureja usmerjanje otrok s posebnimi potrebami,
- invalid, ki je pridobil status invalida po predpisih drugih držav članic Evropske unije.

Ne pomeni pa, da je invalid, ki je upravičen do pravic iz zgornjega odstavka, hkrati tudi uporabnik osebne asistencije. O tem se presodi v postopku ugotavljanja upravičenosti do osebne asistencije.

Zakon daje možnost osebam, ki še niso pridobile odločbe o invalidnosti ali telesni okvari, vendar je na podlagi izvida potrdila zdravnika specialista ugotovljeno, da pri njej obstaja trajna okvara, ki temelji na spremembah v zdravstvenem stanju, ki jih ni mogoče odpraviti z zdravljenjem ali ukrepi medicinske rehabilitacije, zaradi katere potrebuje pomoč v skladu s tem zakonom in ne potrebuje le podporne negovalne oskrbe in/ali je v vegetativnem stanju, lahko pridobi pravico do osebne asistencije za čas ugotavljanja upravičenosti do pravice na podlagi invalidnosti ali telesne okvare po tem zakonu, vendar ne dlje kot dve leti od dokončnosti odločbe o pravici do osebne asistencije. V tem času mora oseba sprožiti postopek za oceno invalidnosti ali telesne okvare. Po zaključenem postopku ocene invalidnosti ali telesne okvare mora vložiti vlogo za ponovno oceno upravičenosti do osebne asistencije. V nasprotnem primeru pravica do osebne asistencije preneha po poteku dveh let.

Navedena rešitev predstavlja možnost vsem osebam po nesrečah, težkih poškodbah, še preden uredijo ustrezno invalidnost za časdo ureditve dokumentacije, da pridobijo pravico do osebne asistencе. V času enega leta pa mora oseba sprožiti ustrezne postopke za oceno invalidnosti ali telesne okvare na podlagi predpisov, navedenih v določbi, ki opredeljuje invalidnost po tem zakonu. Ponovna ocena upravičenosti do osebne asistencе se za takšnega uporabnika izvede na predlog uporabnika po pridobitvi pravice na podlagi ocene invalidnosti ali telesne okvare.

Nadalje zakon opredeljuje aktivnost in jo navaja kot pogoj za pridobitev pravice do osebne asistencе za vse vlagatelje, ki bodo pridobili pravico po uveljavitvi tega zakona. Aktivnost je opredeljena kot:

- skrb za otroka do 18. leta starosti, za katerega je vlagatelj dolžan skrbeti,
- zaposlitev ali aktivnosti aktivnega iskalca zaposlitve,
- aktivnosti rednega in izrednega programa izobraževanja oziroma usposabljanja,
- vodenje, varstvo in zaposlitev pod posebnimi pogoji ali
- druge aktivnosti vključevanja v družbo na lokalnem, regionalnem, državnem ali mednarodnem nivoju.

Zakon opredeljuje tudi, da med upravičence ne spadajo osebe, ki potrebujejo samo podporno negovalno oskrbo in/ali so v vegetativnem stanju, saj ne izkazujejo aktivnosti po tem zakonu in je zanje poskrbljeno v okviru zakona, ki ureja dolgotrajno oskrbo.

Zakon določa storitve osebne asistencе, ki se izvajajo v prisotnosti uporabnika in po njegovih navodilih. Katera od storitev se bo izvajala pri posameznem uporabniku, je odvisno od njegovih potreb in želja. Storitve, navedene v tem členu, predstavljajo okvir pomoči uporabniku pri izvajanju vseh aktivnosti, ki so pomembne za neodvisno življenje.

Nadalje se opredeljuje prisotnost osebnega asistenta v času nočnega počitka uporabnika kot storitev osebne asistencе le v primerih, ko bi bil uporabnik v času izvajanja storitve zaradi nezadovoljitve njegovih osnovnih življenjskih potreb, življenjsko ogrožen. Potreba po storitvi, ko je uporabnik življenjsko ogrožen, se po novem zapiše tudi v izreku odločbe o pravici do osebne asistencе.

Zakon slepim, gluhim in gluhoslepim, ki potrebujejo samo storitev osebne asistencе kot pomoč pri komunikaciji, omogoča pravico do komunikacijskega dodatka v obsegu 30 ur na mesec, ne glede na starostni pogoj iz tega zakona.

Zakon na novo opredeljuje dokazila o izpolnjevanju pogojev za pridobitev komunikacijskega dodatka ter navedbo, da se komunikacijski dodatek izključuje s storitvami osebne asistencе.

Zakon določa, da se pravica do osebne asistencе izključuje s celodnevним institucionalnim varstvom in dolgotrajno bolnišnično obravnavo v skladu s predpisi, ki urejajo področje socialnega in zdravstvenega varstva, celodnevним institucionalnim varstvom v skladu s predpisi, ki urejajo šolsko zakonodajo, dolgotrajno oskrbo v instituciji, oskrbovalcem družinskega člana, dolgotrajno oskrbo na domu in denarnim prejemkom, v skladu s predpisi, ki urejajo področje dolgotrajne oskrbe, storitvijo socialnega vključevanja prebivanja s podporo v skladu z zakonom, ki ureja socialno vključevanje invalidov, rejništvo in prestajanjem zaporne kazni.

Pravica do osebne asistencе se ne izključuje s storitvijo pomoči na domu po zakonu, ki ureja socialno varstvo. V tem primeru se število odobrenih ur osebne asistencе v izvedbenem načrtu zmanjša za število odobrenih ur iz naslova pomoči na domu po zakonu, ki ureja socialno varstvo. Pravica do osebne asistencе se ne izvaja sočasno s pravico do vodenja, varstva in zaposlitve pod posebnimi pogoji oziroma pravico do drugih podpor pri zaposlovanju in socialnem vključevanju, ki so financirane iz javnih virov in so urejene v predpisih s področja socialnega varstva in zaposlovanja invalidov oziroma vzgojno-izobraževalnimi programi v skladu s predpisi, ki urejajo šolsko zakonodajo.

Osebno asistenco kot nepridobitno dejavnost lahko izvaja zavod za osebno asistenco, ustanovljen na podlagi tega zakona (v nadaljnjem besedilu: zavod), in izvajalci osebne asistence, ki so na dan uveljavitve tega zakona vpisani v register izvajalcev osebne asistence (v nadaljnjem besedilu: izvajalci osebne asistence).

Zaradi nenehnega naraščanja števila uporabnikov osebne asistence in zagotavljanja storitev osebne asistence s strani države ter enotnega zagotavljanja sistema usposabljanja deležnikov osebne asistence se ustanovi javni zavod za osebno asistenco, ki bo zaposloval strokovni kader in osebne asistente. S tem se ustvarja na trgu pluralizem izvajalcev osebne asistence in teži h kakovostnemu in transparentnemu izvajanju storitev osebne asistence.

Zakon na novo določa ustanovitev javnega zavoda za namen izvajanja dejavnosti osebne asistence, ki ga ustanovi Republika Slovenija in se financira iz proračuna Republike Slovenije. Znotraj zavoda delujejo enote, ki so notranje organizacijske enote in so organizirane tudi zunaj sedeža zavoda. Zakon opredeljuje naloge zavoda, in sicer na način, da zagotavlja pogoje in možnosti za:

- enakomerno dostopnost, učinkovitost in racionalno organiziranost storitev osebne asistence na območju Republike Slovenije,
- izvajanje nalog, povezanih z ocenjevanjem upravičenosti, vrste, vsebine in obsega potreb osebne asistence
- izvajanje nalog financiranja storitev osebne asistence ter
- izvajanje nalog usposabljanj na podlagi tega zakona.

Javni zavod bo tako izvajal storitve osebne asistence, ocenjeval upravičenost do osebne asistence, financiral storitve osebne asistence ter izvajal usposabljanja na podlagi zakona o osebni asistenci. Naloge ocenjevanja pravice do osebne asistence bo zavod izvajal do vzpostavitve enotnega izvedenskega organa na državni ravni.

Zakon opredeljuje svet zavoda in njegove naloge, direktorja zavoda, ki ga imenuje svet zavoda, ter statut zavoda.

Zakon natančno opredeljuje tudi izpolnjevanje pogojev za ohranjanje statusa izvajalca osebne asistence med izvajanjem osebne asistence ter kdaj lahko izvajalcu osebne asistence preneha status izvajalca osebne asistence.

Poleg navedenega mora izvajalec osebne asistence tudi revidirati računovodske izkaze vsako leto tako, da vsako poslovno leto zagotovi revizorjevo poročilo o opravljenih dogovorjenih postopkih, s katerimi revizijska družba, ustanovljena v skladu z zakonom, ki ureja revidiranje, ugotovi, ali so javna sredstva, prejeta zaradi izvajanja storitev osebne asistence, prikazana na posebnem kontu, in je zagotovljena njihova namenska poraba. Potreben je nadzor nad izvajanjem osebne asistence pri izvajalcih osebne asistence.

Zakon drugače opredeljuje osebne asistente. Osebni asistenti so lahko fizične osebe, ki opravljajo osebno asistenco pri izvajalcih osebne asistence ali zavodu na podlagi pogodbe o zaposlitvi, ali kot samostojni podjetnik posameznik, če sami opravljajo delo osebnega asistenta, če so polnoletni, poslovno sposobni in iz kazenske evidence ne izhajajo, da so bili pravnomočno obsojeni za kazniva dejanja na področju nasilja, spolne nedotakljivosti oziroma diskriminatornega ravnanja na podlagi invalidnosti po drugih predpisih, kaznivega dejanja zoper premoženje ter imajo opravljeno usposabljanje po tem zakonu.

Osebni asistent, ki delo opravlja kot samostojni podjetnik posameznik, lahko opravlja osebno asistenco največ v obsegu, kot velja za zaposlene na podlagi zakona, ki ureja delovna razmerja. Po pogodbi civilnega prava, to je po podjemni pogodbi ali kot začasno ali občasno delo dijakov in študentov ali kot začasno ali občasno delo upokojencev, pa lahko osebni asistenti samo nadomeščajo redno zaposlene osebne asistente, vendar največ 720 ur v koledarskem letu.

Pri posameznem izvajalcu osebne asistence lahko v tekočem mesecu storitve osebne asistence opravlja največ 20% osebnih asistentov, ki opravljajo delo kot samostojni podjetniki posamezniki, glede na skupno število zaposlenih oseb s pogodbo o zaposlitvi pri izvajalcu na prvi dan tega meseca.. Zakon

tako spodbuja zaposlovanje osebnih asistentov in s tem preprečuje prekarizacijo dela osebnih asistentov ter hkrati paomogoča osebnim asistentom delavske pravice in zaščito na podlagi zakona, ki ureja delovna razmerja.

Zakon opredeljuje, da osebno asistenco pri uporabniku opravlja največ en družinski član uporabnika na podlagi pogodbe o zaposlitvi. Za družinskega člana uporabnika se šteje:

- zakonec ali zunajzakonski partner, partner partnerske zveze ali neskljenjene partnerske zveze,
- otrok ali otrok osebe iz prejšnje alineje,
- starš ali starš osebe iz prve alineje tega odstavka,
- brat ali sestra,
- stari starš ali stari starš osebe iz prve alineje tega odstavka,
- vnuk, vnukinja,
- sorodniki po svaštvu do vključno drugega kolena,
- rejnik ali rejnica oziroma njegov partner.

Nadalje pa zakon omogoča uporabniku, ki ima z odločbo priznано pravico do osebne asistencе v obsegu več kot 80 ur na teden, da si za osebnega asistenta izbere še dodatnega družinskega člana v skladu s tem zakonom.

Zakon natančneje opredeljuje izvedbeni načrt in dogovor za izvajanje storitev osebne asistencе.

Pomemben del zakonskih določb predstavlja tudi informacijski sistem za evidentiranje opravljenih ur osebne asistencе, v katerega so se izvajalci osebne asistencе dolžni vključiti. Izvajalec osebne asistencе oziroma zavod skupaj z uporabnikom oziroma njegovim zakonitim zastopnikom v informacijski sistem vnese mesečni urnik dela osebnih asistentov najkasneje do zadnjega dne v mesecu za naslednji mesec in ga v primeru sprememb sprotно posodablja. Uporabnik oziroma njegov zakoniti zastopnik je dolžan potrditi opravljene ure storitev osebne asistencе v začetku meseca za pretekli mesec. Osebnі asistenti so dolžni dnevno evidentirati začetek in konec izvajanja storitev osebne asistencе. Obveznost vnosa urnika v informacijski sistem s strani uporabnika oziroma njegovega zakonitega zastopnika izhaja iz uporabnikove pravice, da sam upravlja s svojo osebno asistenco ter odgovornosti za dejansko izvajanje storitev pri njem.,

Izvajanje storitev osebne asistencе poteka v prisotnosti uporabnika in po njegovih navodilih, skladno z izvedbenim načrtom in dogovorom. Določa se uporabnikova odgovornost za zagotavljanje in uporabo ustreznih medicinskih in tehničnih pripomočkov, ki jih lahko uveljavlja na podlagi veljavnih predpisov, s čimer se zagotavlja varnost pri delu in varovanje zdravja osebnega asistenta ter varnost uporabnika. Z navedeno določbo se varuje zdravje osebnega asistenta na delovnem mestu. Če lahko uporabnik na podlagi veljavne zakonodaje uveljavlja in pridobi medicinske in tehnične pripomočke, jih je dolžan tudi uporabljati in s tem olajšati delo osebnemu asistentu in hkrati varovati njegovo zdravje na delovnem mestu.

Uporabnik mora v času izvajanja storitev osebne asistencе ravnati v skladu z načeli tega zakona in spoštovati zasebnost ter osebno integriteto osebnega asistenta, pri tem pa ne sme:

- izvajati nadlegovanja in trpinčenja osebnega asistenta na delovnem mestu,
- se finančno okoriščati s sredstvi, namenjenimi za izvajanje storitev osebne asistencе,
- ravnati v nasprotju z določbami, ki urejajo uporabo informacijskega sistema oziroma oziroma potrditi poročila o opravljenih urah storitev osebne asistencе, ki niso bile izvedene.

Za kakovostno izvajanje osebne asistencе je izjemnega pomena tudi usposabljanje vseh deležnikov. Tako zaradi kakovostnejšega izvajanja osebne asistencе zakon določa način in izvajalce usposabljanja. Izvajalci osebne asistencе bodo svoje uporabnike, njihove zakonite zastopnike in osebne asistente lahko usposabljali sami s pomočjo usposobljenih strokovnih vodij in usklajevalcev osebne asistencе. S tem se zagotovi prenos znanja med zaposlenimi pri izvajalcu osebne asistencе in enotno delo pri izvajanju storitev osebne asistencе. Praktični del usposabljanja za osebne asistente poteka pri uporabniku in je voden s strani izvajalca osebne asistencе v sodelovanju z uporabnikom oziroma

zakonitim zastopnikom. Na tak način uporabnik sam izobrazí osebnega asistenta in pojasni, na kakšen naèin æeli, da se storitve osebne asistencè pri njem izvajajo.

Usposabljanja strokovnih vodij in usklajevalcev osebne asistencè bo organiziral in izvajal zavod v sodelovanju s strokovnjaki s podroèja izvajanja osebne asistencè, ki imajo specifièna znanja o potrebah pri posameznih invalidnostih. Usposabljanje koordinatorjev socialnega varstva æe naprej organizira Skupnost centrov za socialno delo Slovenije. Usposabljanje èlanov strokovnih komisij pa bo preneseno zavodu. S kvalitetnim usposabljanjem izvedencev se æeli doseæi ustrezno poznavanje ocenjevalnega orodja in s tem bolj primerljivo ocenjevanje vseh uporabnikov.

Podrobno se ureja postopek za uveljavljanje pravice do osebne asistencè. Doloèa se, da lahko vlagatelj vloži vlogo najveè štiri mesece pred dopolnjenim 18. letom starosti. Razširja se nabor dokazil, ki jih mora vsebovati vloga. Priloži se dokazila o stopnji in vrsti invalidnosti, zdravstvena dokumentacija o vrsti in stopnji invalidnosti, zdravstvenem stanju vlagatelja ter uporabi medicinsko tehniènih pripomoèkov in druga dokumentacija, ki dokazuje vlagateljevo potrebo po osebni asistenci, navedba o potrebi po storitvah osebne asistencè pri opravljanju aktivnosti, vezanih na neodvisno osebno in druŹinsko Źivljenje, vkljuèevanje v okolje, izobraŹevanje in zaposlitev, odloèba o priznani pravici in višini dodatka za pomoè in postreŹbo oziroma drugih denarnih prejemkov, ki jih vlagatelj prejema iz naslova potrebe po tuji negi in pomoè, dokazila o izobraŹevanju ali zaposlitvi, æe je zaposlen oziroma se izobraŹuje, dokazila s katerimi dokazuje vkljuèenost v programe ali druge storitve iz tega zakona ter izjavo o resniènosti navedenih podatkov v vlogi z materialno in kazensko odgovornostjo. Dokazila, ki izkazujejo doloèeno pravico, so zahtevana le v primeru, æe uporabnik z njimi razpolaga.

Natanèno se doloèa potek postopka ugotavljanja upravièenosti do osebne asistencè in pristojnosti koordinatorjev invalidskega varstva v samem postopku. Na podlagi mnenja strokovne komisije pristojni center za socialno delo izda odloèbo o pravici do osebne asistencè, v kateri doloèi število ur in vrsto storitev osebne asistencè, ter druga pomembna dejstva, ki vplivajo na izvajanje same pravice do osebne asistencè, kot na primer Źivljenjska ogroŹenost posameznika, število ur osebne asistencè, ki jo lahko uporablja v èasu vkljuèitve v druge storitve iz tega zakona, ipd.

Priloga odloèbe o pravici do osebne asistencè je vrednotnica o osebni asistenci. Na vrednotnici, ki jo doloèi minister, se doloèi število ur osebne asistencè, ki uporabniku pripadajo.

Mnenje o številu obsegu in vrsti osebne asistencè poda strokovna komisija v okviru zavoda, vlagatelj pa lahko predlaga dodatnega èlana komisije, ki mora imeti strokovno znanje s podroèja potreb pri vrsti invalidnosti, ki jo komisija v posameznem primeru ocenjuje in ga izbere iz liste oseb s strokovnim znanjem s podroèja vrste invalidnosti, ki jo objavi minister.

Pri doloèitvi ur osebne asistencè se upošteva, da ima uporabnik v kombinaciji s podporno tehnologijo, prilagoditvami Źivljenjskega in delovnega okolja in naèrtovanjem fiziènega okolja brez grajenih ovir ter glede na njegovo socialno mreŹo, enake moŹnosti izbire, kot jih imajo drugi ŹrŹavljeni.

Nadalje se doloèa, da lahko komisija opravi osebni razgovor z uporabnikom na naslovu, kjer se nahaja v èasu podaje mnenja, torej tudi v institucionalnem varstvu, bolnici ali rehabilitacijskem centru. Z navedenim je vsem osebam, ki izpolnjujejo pogoj za pridobitev pravice do osebne asistencè, dana moŹnost, da pridobijo pravico do osebne asistencè, ne glede na to, da ob èasu podaje vloge ne bivajo na domaèem naslovu. V primeru, da oseba pridobi pravico do osebne asistencè, koordinator uvede postopek ponovne ocene upravièenosti do osebne asistencè po uradni dolŹnosti v roku enega meseca po vrnitvi uporabnika v domaèe okolje. S tem se preveri upravièenost posameznika do osebne asistencè v domaèem okolju, kjer se osebna asistenca praviloma izvaja.

Novost je, da se v mnenju strokovne komisije in odloèbi o pravici do osebne asistencè v primeru vkljuèenosti vlagatelja v storitve iz tretjega odstavka 9. èlena tega zakona pravica do osebne asistencè

opredeli v obsegu ur na teden, ko je uporabnik v storitve vključen, ter v obsegu ur na teden, ki jih uporabnik potrebuje, ko storitev iz tretjega odstavka 9. člena tega zakona ni na voljo. Torej v primerih vključenosti v druge storitve iz tretjega odstavka 9. člena zakona, ne bo več potrebno odšteti ur vključenosti od ur, priznanih v odločbi v izvedbenem načrtu.

Določa se ponovna ocena upravičenosti do osebne asistencije, kjer se preverja ustreznost obsega ur in vrst storitev osebne asistencije, priznanih z odločbo o pravici do osebne asistencije.

Ponovna ocena upravičenosti do osebne asistencije vseh uporabnikov se izvede vsakih pet let po uradni dolžnosti in zajema ugotavljanje uporabnikovih potreb, v povezavi z zdravstvenim stanjem na podlagi zdravstvene dokumentacije.

Prav tako je dana predčasna možnost uvedbe postopka ponovne ocene pravice do osebne asistencije koordinatorju invalidskega varstva, kadar zazna spremenjene potrebe uporabnika po vrstah in obsegu ur storitev osebne asistencije ali druge okoliščine, ki utemnjujejo ponovno oceno. V primeru, da se uporabniku z odločbo o ponovni oceni prizna manjši obseg ur ali se pravica odvzame, mora mnenje komisije vsebovati natančno obrazložitev razlogov za zmanjšanje ali odvzem pravice.

Zakon opredeljuje naloge koordinatorja invalidskega varstva in njegovo vlogo v postopkih spremljanja izvajanja storitev osebne asistencije.

Pri določitvi cene ure storitve osebne asistencije se poudari, da se cena določi tako, da pokrije upravičene stroške po metodologiji iz tega zakona, povezane z delom osebnih asistentov, ter upravičene stroške, povezane z organizacijo in izvajanjem osebne asistencije. Metodologija cene ure storitve osebne asistencije je tudi do sedaj bila oblikovana na način, da pokrije vse upravičene stroške v zvezi z izvajanjem storitev osebne asistencije, zapis te določbe pa je dopuščal izvajalcem osebne asistencije drugačno interpretacijo določbe, na način, da je država dolžna kriti tudi stroške, ki neposredno ne spadajo v metodologijo izračuna cene storitve, kjer so povzeti upravičeni stroški iz Pravilnika o osebni asistenci.

Podrobneje se ureja in določa nadzor nad izvajanjem storitev osebne asistencije. Predviden je nadzor Socialne inšpekcije v okviru Inšpektorata Republike Slovenije za delo, skladno s tem zakonom, nadzor pravnih razmerij in pravnih podlag za izvajanje dela posameznikov v zvezi z izvajanjem storitev osebne asistencije, ki ga izvaja Inšpekcija nadzora delovnih razmerij v okviru Inšpektorata za delo, nadzor Računskega sodišča Republike Slovenije in Finančne uprave Republike Slovenije v okviru svojih pristojnosti, nadzor ministrstva nad poslovanjem izvajalcev osebne asistencije in zavoda v zvezi z izvajanjem storitev osebne asistencije ter spremljanje izvedbenega načrta s strani pristojnega centra za socialno delo in koordinatorjev.

Podrobno so urejene pristojnosti socialne inšpekcije in ministrstva ter sankcije za izvajalce osebne asistencije, osebne asistente in tudi uporabnike osebne asistencije.

Vseh sprememb, ki jih predvideva zakon ni možno izpeljati na dan same uveljavitve zakona, zato je bilo potrebno določiti tudi roke za izvedbo teh prilagoditev.

Vsi zgoraj naštet razlogi so privedli do priprave predloga Zakona o osebni asistenci.

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE ZAKONA

2.1. Namen in cilj

Namen zakona je odprava pomanjkljivosti, ki so se pokazale pri sami izvedbi zakona s ciljem uporabnikom zagotoviti čim kvalitetnejše izvajanje storitev osebne asistencije, ki jo potrebujejo za aktivnejše življenje, vključevanje v delo, izobraževanje in družbo.

2.2. Načela

Predlog zakona temelji na naslednjih načelih:

- spoštovanja dostojanstva in neodvisnosti uporabnika;

- pravice do svobode izbire in odločanja med postopkom uveljavljanja pravice do osebne asistencije in njenim izvajanjem;
- omogočanja uporabnikove aktivne vključenosti v družbo;
- individualne obravnave;
- zagotavljanja enakih možnosti ter dostopnosti.

2.3. Poglavitne rešitve

a) Predstavitev predlaganih rešitev

Pri izvajanju zakona so se pojavile pomanjkljivosti, ki so bile delno odpravljene z Zakonom o spremembah in dopolnitvah zakona o osebni asistenci (Uradni list RS, št. 172/21, ZOA-B). Spremljanje izvajanja storitev osebne asistencije pa je pokazalo, da so potrebne še dodatne sistemske rešitve na področju izvajanja tega zakona. V praksi se je izkazalo, da je potrebno natančneje definirati uporabnike osebne asistencije, invalidnost, aktivnost ter ocenjevanje pravice do osebne asistencije. Ugotavljajo se anomalije pri porabi sredstev, namenjenih za izvajanje storitev osebne asistencije, kot na primer zaračunavanje ur storitev s strani izvajalcev osebne asistencije za ure storitev, ki dejansko niso bile opravljene, zaračunavanje ur storitev za osebne asistente, ki jih uporabnik dejansko ne pozna, nepriznanost osebnih asistentov na delovnem mestu ipd. Prav tako se ugotavlja negospodarna poraba sredstev za izvajanje osebne asistencije, neupravičeno izplačevanje dodatkov k plačam osebnih asistentov. Iz navedenih razlogov je nujno potrebno urediti nadzor nad izvajanjem zakona, kar določbe tega predloga tudi naslavlja.

Zakon natančneje opredeljuje definicijo osebne asistencije, in sicer je osebna asistenca laična pomoč uporabniku pri vseh tistih opravilih in dejavnostih, ki jih uporabnik ne more izvajati sam zaradi vrste in stopnje invalidnosti, a jih vsakodnevno potrebuje doma in izven doma, da lahko živi neodvisno, aktivno in je enakopravno vključen v družbo.

Pri osebni asistenci je ključna vloga uporabnika, zato mu je zagotovljena svobodna izbira izvajalca osebne asistencije in osebnega asistenta.

Zakon opredeljuje upravičence, in sicer je do osebne asistencije upravičena oseba, ki:

- je invalid po tem zakonu;
- zaradi invalidnosti potrebuje pomoč pri aktivnem opravljanju vsakodnevnih opravil, vezanih na samostojno osebno in družinsko življenje, vključevanje v okolje, izobraževanje in zaposlitev;
- sam ali s pomočjo zakonitega zastopnika izkaže interes po izvajanju aktivnosti osebne asistencije;
- je državljan Republike Slovenije s stalnim bivališčem v Republiki Sloveniji ali tujec, ki ima stalno prebivališče v Republiki Sloveniji;
- je star od 18 do 65 let;
- živi ali bi želel živeti v samostojnem ali skupnem gospodinjstvu zunaj celodnevne institucionalne oskrbe;
- potrebuje pomoč najmanj 30 ur tedensko.

Glede na to, da je osebna asistenca povezana tudi z odgovornostjo uporabnika, sposobnostjo upravljanja z osebno asistenco (usposobitev asistentov za delo, spremljanje in nadzor dela, odgovornost za izvedene ure storitve osebne asistencije in podobno) in neodvisnim življenjem, je predlagana starostna omejitev od 18. do 65. leta. Gre za aktivno dobo življenja posameznika in omejitev starosti je povezana tudi z možnostjo pridobitve pravic po zakonu, ki ureja dolgotrajno oskrbo.

Če je upravičena oseba uveljavljala pravico do osebne asistencije pred dopolnjenim 65. letom starosti, je upravičena, da pridobljeno pravico obdrži.

Nadalje se opredeljuje tudi invalidnost, in sicer, da se kot invalid po tem zakonu šteje:

- oseba, ki je pridobila status invalida po zakonu, ki ureja zaposlitveno rehabilitacijo in zaposlovanje invalidov, ali zakonu o usposabljanju in zaposlovanju invalidov,
- invalid I., II. ali III. kategorije po zakonu, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje,
- invalid, ki je pridobil pravice na podlagi zakona, ki ureja socialno vključevanje invalidov ali varstvo duševno in telesno prizadetih oseb,
- oseba z ugotovljeno najmanj 90 % telesno okvaro zaradi izgube vida ali 70 % telesno okvaro zaradi izgube sluha ali najmanj 80 % telesno okvaro, s tem, da je najnižji odstotek posamične telesne okvare, ki se sešteva, vsaj 70 %,
- oseba z opredeljeno gluhoslepoto v skladu z odredbo, ki določa vrsto in stopnjo telesnih okvar,
- vojaški vojni invalid, vojaški mirnodobni invalid ali civilni invalid vojne po zakonu, ki ureja pravice vojnih invalidov,
- oseba, ki je bila razvrščena na podlagi izvida in mnenja strokovne komisije za razvrščanje otrok in mladostnikov z motnjami v telesnem in duševnem razvoju oziroma je bila usmerjena v program vzgoje in izobraževanja kot otrok z motnjo v duševnem razvoju, slep ali slaboviden otrok, gluha ali naglušen otrok, gibalno oviran otrok ali kot otrok z več motnjami na podlagi zakona, ki ureja usmerjanje otrok s posebnimi potrebami,
- invalid, ki je pridobil status invalida po predpisih drugih držav članic Evropske unije.

Ne pomeni pa, da je invalid, ki je upravičen do pravic iz zgornjega odstavka, hkrati tudi uporabnik osebne asistencije. O tem se presodi v postopku ugotavljanja upravičenosti do osebne asistencije.

Zakon daje možnost osebam, ki še niso pridobile odločbe o invalidnosti ali telesni okvari, vendar je na podlagi izvida potrdila zdravnika specialista ugotovljeno, da pri njej obstaja trajna okvara, ki temelji na spremembah v zdravstvenem stanju, ki jih ni mogoče odpraviti z zdravljenjem ali ukrepi medicinske rehabilitacije, zaradi katere potrebuje pomoč v skladu s tem zakonom in ne potrebuje le podporne negovalne oskrbe in/ali je v vegetativnem stanju, lahko pridobi pravico do osebne asistencije za čas ugotavljanja upravičenosti do pravice na podlagi invalidnosti ali telesne okvare po tem zakonu, vendar ne dlje kot dve leti od dokončnosti odločbe o pravici do osebne asistencije. V tem času mora oseba sprožiti postopek za oceno invalidnosti ali telesne okvare. Po zaključenem postopku ocene invalidnosti ali telesne okvare mora vložiti vlogo za ponovno oceno upravičenosti do osebne asistencije. V nasprotnem primeru pravica do osebne asistencije preneha po poteku dveh let.

Navedena rešitev predstavlja možnost vsem osebam po nesrečah, težkih poškodbah, še preden uredijo ustrezno invalidnost za časdo ureditve dokumentacije, da pridobijo pravico do osebne asistencije. V času enega leta pa mora oseba sprožiti ustrezne postopke za oceno invalidnosti ali telesne okvare na podlagi predpisov, navedenih v določbi, ki opredeljuje invalidnost po tem zakonu. Ponovna ocena upravičenosti do osebne asistencije se za takšnega uporabnika izvede na predlog uporabnika po pridobitvi pravice na podlagi ocene invalidnosti ali telesne okvare.

Nadalje zakon opredeljuje aktivnost in jo navaja kot pogoj za pridobitev pravice do osebne asistencije za vse vlagatelje, ki bodo pridobili pravico po uveljavitvi tega zakona. Aktivnost je opredeljena kot:

- skrb za otroka do 18. leta starosti, za katerega je vlagatelj dolžan skrbeti,
- zaposlitev ali aktivnosti aktivnega iskalca zaposlitve,
- aktivnosti rednega in izrednega programa izobraževanja oziroma usposabljanja,
- vodenje, varstvo in zaposlitev pod posebnimi pogoji ali
- druge aktivnosti vključevanja v družbo na lokalnem, regionalnem, državnem ali mednarodnem nivoju.

Zakon opredeljuje tudi, da med upravičence ne spadajo osebe, ki potrebujejo samo podporno negovalno oskrbo in/ali so v vegetativnem stanju, saj ne izkazujejo aktivnosti po tem zakonu in je zanje poskrbljeno v okviru zakona, ki ureja dolgotrajno oskrbo.

Zakon določa storitve osebne asistencije, ki se izvajajo v prisotnosti uporabnika in po njegovih navodilih. Katera od storitev se bo izvajala pri posameznem uporabniku, je odvisno od njegovih potreb in želja. Storitve, navedene v tem členu, predstavljajo okvir pomoči uporabniku pri izvajanju vseh aktivnosti, ki so pomembne za neodvisno življenje.

Nadalje se opredeljuje prisotnost osebnega asistenta v času nočnega počitka uporabnika kot storitev osebne asistencе le v primerih, ko bi bil uporabnik v času izvajanja storitve zaradi nezadovoljitve njegovih osnovnih življenjskih potreb, življenjsko ogrožen. Potreba po storitvi, ko je uporabnik življenjsko ogrožen, se po novem zapiše tudi v izreku odločbe o pravici do osebne asistencе.

Zakon slepim, gluhim in gluhoslepim, ki potrebujejo samo storitev osebne asistencе kot pomoč pri komunikaciji, omogoča pravico do komunikacijskega dodatka v obsegu 30 ur na mesec, ne glede na starostni pogoj iz tega zakona.

Zakon na novo opredeljuje dokazila o izpolnjevanju pogojev za pridobitev komunikacijskega dodatka ter navedbo, da se komunikacijski dodatek izključuje s storitvami osebne asistencе.

Zakon določa, da se pravica do osebne asistencе izključuje s celodnevним institucionalnim varstvom in dolgotrajno bolnišnično obravnavo v skladu s predpisi, ki urejajo področje socialnega in zdravstvenega varstva, celodnevним institucionalnim varstvom v skladu s predpisi, ki urejajo šolsko zakonodajo, dolgotrajno oskrbo v instituciji, oskrbovalcem družinskega člana, dolgotrajno oskrbo na domu in denarnim prejemkom, v skladu s predpisi, ki urejajo področje dolgotrajne oskrbe, storitvijo socialnega vključevanja prebivanja s podporo v skladu z zakonom, ki ureja socialno vključevanje invalidov, rejništvo in prestopanjem zaporne kazni.

Pravica do osebne asistencе se ne izključuje s storitvijo pomoči na domu po zakonu, ki ureja socialno varstvo. V tem primeru se število odobrenih ur osebne asistencе v izvedbenem načrtu zmanjša za število odobrenih ur iz naslova pomoči na domu po zakonu, ki ureja socialno varstvo. Pravica do osebne asistencе se ne izvaja sočasno s pravico do vodenja, varstva in zaposlitve pod posebnimi pogoji oziroma pravico do drugih podpor pri zaposlovanju in socialnem vključevanju, ki so financirane iz javnih virov in so urejene v predpisih s področja socialnega varstva in zaposlovanja invalidov oziroma vzgojno-izobraževalnimi programi v skladu s predpisi, ki urejajo šolsko zakonodajo.

Osebno asistenco kot nepridobitno dejavnost lahko izvaja zavod za osebno asistenco, ustanovljen na podlagi tega zakona (v nadaljnjem besedilu: zavod), in izvajalci osebne asistencе, ki so na dan uveljavitve tega zakona vpisani v register izvajalcev osebne asistencе (v nadaljnjem besedilu: izvajalci osebne asistencе).

Zaradi nenehnega naraščanja števila uporabnikov osebne asistencе in zagotavljanja storitev osebne asistencе s strani države ter enotnega zagotavljanja sistema usposabljanja deležnikov osebne asistencе se ustanovi javni zavod za osebno asistenco, ki bo zaposloval strokovni kader in osebne asistente. S tem se ustvarja na trgu pluralizem izvajalcev osebne asistencе in teži h kakovostnemu in transparentnemu izvajanju storitev osebne asistencе.

Zakon na novo določa ustanovitev javnega zavoda za namen izvajanja dejavnosti osebne asistencе, ki ga ustanovi Republika Slovenija in se financira iz proračuna Republike Slovenije. Znotraj zavoda delujejo enote, ki so notranje organizacijske enote in so organizirane tudi zunaj sedeža zavoda. Zakon opredeljuje naloge zavoda, in sicer na način, da zagotavlja pogoje in možnosti za:

- enakomerno dostopnost, učinkovitost in racionalno organiziranost storitev osebne asistencе na območju Republike Slovenije,
- izvajanje nalog, povezanih z ocenjevanjem upravičenosti, vrste, vsebine in obsega potreb osebne asistencе
- izvajanje nalog financiranja storitev osebne asistencе ter
- izvajanje nalog usposabljanj na podlagi tega zakona.

Javni zavod bo tako izvajal storitve osebne asistencе, ocenjeval upravičenost do osebne asistencе, financiral storitve osebne asistencе ter izvajal usposabljanja na podlagi zakona o osebni asistenci. Naloge ocenjevanja pravice do osebne asistencе bo zavod izvajal do vzpostavitve enotnega izvedenskega organa na državni ravni.

Zakon opredeljuje svet zavoda in njegove naloge, direktorja zavoda, ki ga imenuje svet zavoda, ter statut zavoda.

Zakon natančno opredeljuje tudi izpolnjevanje pogojev za ohranjanje statusa izvajalca osebne asistencije med izvajanjem osebne asistencije ter kdaj lahko izvajalcu osebne asistencije preneha status izvajalca osebne asistencije.

Poleg navedenega mora izvajalec osebne asistencije tudi revidirati računovodske izkaze vsako leto tako, da vsako poslovno leto zagotovi revizorjevo poročilo o opravljenih dogovorjenih postopkih, s katerimi revizijska družba, ustanovljena v skladu z zakonom, ki ureja revidiranje, ugotovi, ali so javna sredstva, prejeta zaradi izvajanja storitev osebne asistencije, prikazana na posebnem kontu, in je zagotovljena njihova namenska poraba. Potreben je nadzor nad izvajanjem osebne asistencije pri izvajalcih osebne asistencije.

Zakon drugače opredeljuje osebne asistente. Osebni asistenti so lahko fizične osebe, ki opravljajo osebno asistenco pri izvajalcih osebne asistencije ali zavodu na podlagi pogodbe o zaposlitvi, ali kot samostojni podjetnik posameznik, če sami opravljajo delo osebnega asistenta, če so polnoletni, poslovno sposobni in iz kazenske evidence ne izhaja, da so bili pravnomočno obsojeni za kazniva dejanja na področju nasilja, spolne nedotakljivosti oziroma diskriminatornega ravnanja na podlagi invalidnosti po drugih predpisih, kaznivega dejanja zoper premoženje ter imajo opravljeno usposabljanje po tem zakonu.

Osebni asistent, ki delo opravlja kot samostojni podjetnik posameznik, lahko opravlja osebno asistenco največ v obsegu, kot velja za zaposlene na podlagi zakona, ki ureja delovna razmerja. Po pogodbi civilnega prava, to je po podjemni pogodbi ali kot začasno ali občasno delo dijakov in študentov ali kot začasno ali občasno delo upokojencev, pa lahko osebni asistenti samo nadomeščajo redno zaposlene osebne asistente, vendar največ 720 ur v koledarskem letu.

Pri posameznem izvajalcu osebne asistencije lahko v tekočem mesecu storitve osebne asistencije opravlja največ 20% osebnih asistentov, ki opravljajo delo kot samostojni podjetniki posamezniki, glede na skupno število zaposlenih oseb s pogodbo o zaposlitvi pri izvajalcu na prvi dan tega meseca. Zakon tako spodbuja zaposlovanje osebnih asistentov in s tem preprečuje prekarizacijo dela osebnih asistentov ter hkrati paomogoča osebnim asistentom delavske pravice in zaščito na podlagi zakona, ki ureja delovna razmerja.

Zakon opredeljuje, da osebno asistenco pri uporabniku opravlja največ en družinski član uporabnika na podlagi pogodbe o zaposlitvi. Za družinskega člana uporabnika se šteje:

- zakonec ali zunajzakonski partner, partner partnerske zveze ali neskljenjene partnerske zveze,
- otrok ali otrok osebe iz prejšnje alineje,
- starš ali starš osebe iz prve alineje tega odstavka,
- brat ali sestra,
- stari starš ali stari starš osebe iz prve alineje tega odstavka,
- vnuk, vnukinja,
- sorodniki po svaštvu do vključno drugega kolena,
- rejnik ali rejnica oziroma njegov partner.

Nadalje pa zakon omogoča uporabniku, ki ima z odločbo priznано pravico do osebne asistencije v obsegu več kot 80 ur na teden, da si za osebnega asistenta izbere še dodatnega družinskega člana v skladu s tem zakonom.

Zakon natančneje opredeljuje izvedbeni načrt in dogovor za izvajanje storitev osebne asistencije.

Pomemben del zakonskih določb predstavlja tudi informacijski sistem za evidentiranje opravljenih ur osebne asistencije, v katerega so se izvajalci osebne asistencije dolžni vključiti. Izvajalec osebne asistencije oziroma zavod skupaj z uporabnikom oziroma njegovim zakonitim zastopnikom v informacijski sistem vnese mesečni urnik dela osebnih asistentov najkasneje do zadnjega dne v mesecu za naslednji mesec in ga v primeru sprememb sproti posodablja. Uporabnik oziroma njegov zakoniti zastopnik je

dolžan potrditi opravljene ure storitev osebne asistence v začetku meseca za pretekli mesec. Osebni asistenti so dolžni dnevno evidentirati začetek in konec izvajanja storitev osebne asistence. Obveznost vnosa urnika v informacijski sistem s strani uporabnika oziroma njegovega zakonitega zastopnika izhaja iz uporabnikove pravice, da sam upravlja s svojo osebno asistenco ter odgovornosti za dejansko izvajanje storitev pri njem.,

Izvajanje storitev osebne asistence poteka v prisotnosti uporabnika in po njegovih navodilih, skladno z izvedbenim načrtom in dogovorom. Določa se uporabnikova odgovornost za zagotavljanje in uporabo ustreznih medicinskih in tehničnih pripomočkov, ki jih lahko uveljavlja na podlagi veljavnih predpisov, s čimer se zagotavlja varnost pri delu in varovanje zdravja osebnega asistenta ter varnost uporabnika. Z navedeno določbo se varuje zdravje osebnega asistenta na delovnem mestu. Če lahko uporabnik na podlagi veljavne zakonodaje uveljavlja in pridobi medicinske in tehnične pripomočke, jih je dolžan tudi uporabljati in s tem olajšati delo osebnemu asistentu in hkrati varovati njegovo zdravje na delovnem mestu.

Uporabnik mora v času izvajanja storitev osebne asistence ravnati v skladu z načeli tega zakona in spoštovati zasebnost ter osebno integriteto osebnega asistenta, pri tem pa ne sme:

- izvajati nadlegovanja in trpinčenja osebnega asistenta na delovnem mestu,
- se finančno okoriščati s sredstvi, namenjenimi za izvajanje storitev osebne asistence,
- ravnati v nasprotju z določbami, ki urejajo uporabo informacijskega sistema oziroma oziroma potrditi poročila o opravljenih urah storitev osebne asistence, ki niso bile izvedene.

Za kakovostno izvajanje osebne asistence je izjemnega pomena tudi usposabljanje vseh deležnikov. Tako zaradi kakovostnejšega izvajanja osebne asistence zakon določa način in izvajalce usposabljanja. Izvajalci osebne asistence bodo svoje uporabnike, njihove zakonite zastopnike in osebne asistente lahko usposabljali sami s pomočjo usposobljenih strokovnih vodij in usklajevalcev osebne asistence. S tem se zagotovi prenos znanja med zaposlenimi pri izvajalcu osebne asistence in enotno delo pri izvajanju storitev osebne asistence. Praktični del usposabljanja za osebne asistente poteka pri uporabniku in je voden s strani izvajalca osebne asistence v sodelovanju z uporabnikom oziroma zakonitim zastopnikom. Na tak način uporabnik sam izobrazí osebnega asistenta in pojasni, na kakšen način želi, da se storitve osebne asistence pri njem izvajajo.

Usposabljanja strokovnih vodij in usklajevalcev osebne asistence bo organiziral in izvajal zavod v sodelovanju s strokovnjaki s področja izvajanja osebne asistence, ki imajo specifična znanja o potrebah pri posameznih invalidnostih. Usposabljanje koordinatorjev socialnega varstva še naprej organizira Skupnost centrov za socialno delo Slovenije. Usposabljanje članov strokovnih komisij pa bo preneseno zavodu. S kvalitetnim usposabljanjem izvedencev se želi doseči ustrezno poznavanje ocenjevalnega orodja in s tem bolj primerljivo ocenjevanje vseh uporabnikov.

Podrobno se ureja postopek za uveljavljanje pravice do osebne asistence. Določa se, da lahko vlagatelj vloži vlogo največ štiri mesece pred dopolnjenim 18. letom starosti. Razširja se nabor dokazil, ki jih mora vsebovati vloga. Priloži se dokazila o stopnji in vrsti invalidnosti, zdravstvena dokumentacija o vrsti in stopnji invalidnosti, zdravstvenem stanju vlagatelja ter uporabi medicinsko tehničnih pripomočkov in druga dokumentacija, ki dokazuje vlagateljevo potrebo po osebni asistenci, navedba o potrebi po storitvah osebne asistence pri opravljanju aktivnosti, vezanih na neodvisno osebno in družinsko življenje, vključevanje v okolje, izobraževanje in zaposlitev, odločba o priznani pravici in višini dodatka za pomoč in postrežbo oziroma drugih denarnih prejemkov, ki jih vlagatelj prejema iz naslova potrebe po tuji negi in pomoči, dokazila o izobraževanju ali zaposlitvi, če je zaposlen oziroma se izobražuje, dokazila s katerimi dokazuje vključenost v programe ali druge storitve iz tega zakona ter izjavo o resničnosti navedenih podatkov v vlogi z materialno in kazensko odgovornostjo. Dokazila, ki izkazujejo določeno pravico, so zahtevana le v primeru, če uporabnik z njimi razpolaga.

Natančno se določa potek postopka ugotavljanja upravičenosti do osebne asistencije in pristojnosti koordinatorjev invalidskega varstva v samem postopku. Na podlagi mnenja strokovne komisije pristojni center za socialno delo izda odločbo o pravici do osebne asistencije, v kateri določi število ur in vrsto storitev osebne asistencije, ter druga pomembna dejstva, ki vplivajo na izvajanje same pravice do osebne asistencije, kot na primer življenjska ogroženost posameznika, število ur osebne asistencije, ki jo lahko uporablja v času vključitve v druge storitve iz tega zakona, ipd.

Priloga odločbe o pravici do osebne asistencije je vrednotnica o osebni asistenci. Na vrednotnici, ki jo določi minister, se določi število ur osebne asistencije, ki uporabniku pripadajo.

Mnenje o številu obsegu in vrsti osebne asistencije poda strokovna komisija v okviru zavoda, vlagatelj pa lahko predlaga dodatnega člana komisije, ki mora imeti strokovno znanje s področja potreb pri vrsti invalidnosti, ki jo komisija v posameznem primeru ocenjuje in ga izbere iz liste oseb s strokovnim znanjem s področja vrste invalidnosti, ki jo objavi minister.

Pri določitvi ur osebne asistencije se upošteva, da ima uporabnik v kombinaciji s podporno tehnologijo, prilagoditvami življenjskega in delovnega okolja in načrtovanjem fizičnega okolja brez grajenih ovir ter glede na njegovo socialno mrežo, enake možnosti izbire, kot jih imajo drugi državljani.

Nadalje se določa, da lahko komisija opravi osebni razgovor z uporabnikom na naslovu, kjer se nahaja v času podaje mnenja, torej tudi v institucionalnem varstvu, bolnici ali rehabilitacijskem centru. Z navedenim je vsem osebam, ki izpolnjujejo pogoj za pridobitev pravice do osebne asistencije, dana možnost, da pridobijo pravico do osebne asistencije, ne glede na to, da ob času podaje vloge ne bivajo na domačem naslovu. V primeru, da oseba pridobi pravico do osebne asistencije, koordinator uvede postopek ponovne ocene upravičenosti do osebne asistencije po uradni dolžnosti v roku enega meseca po vrnitvi uporabnika v domače okolje. S tem se preveri upravičenost posameznika do osebne asistencije v domačem okolju, kjer se osebna asistenca praviloma izvaja.

Novost je, da se v mnenju strokovne komisije in odločbi o pravici do osebne asistencije v primeru vključenosti vlagatelja v storitve iz tretjega odstavka 9. člena tega zakona pravica do osebne asistencije opredeli v obsegu ur na teden, ko je uporabnik v storitve vključen, ter v obsegu ur na teden, ki jih uporabnik potrebuje, ko storitev iz tretjega odstavka 9. člena tega zakona ni na voljo. Torej v primerih vključenosti v druge storitve iz tretjega odstavka 9. člena zakona, ne bo več potrebno odšteti ur vključenosti od ur, priznanih v odločbi v izvedbenem načrtu.

Določa se ponovna ocena upravičenosti do osebne asistencije, kjer se preverja ustreznost obsega ur in vrst storitev osebne asistencije, priznanih z odločbo o pravici do osebne asistencije.

Ponovna ocena upravičenosti do osebne asistencije vseh uporabnikov se izvede vsakih pet let po uradni dolžnosti in zajema ugotavljanje uporabnikovih potreb, v povezavi z zdravstvenim stanjem na podlagi zdravstvene dokumentacije.

Prav tako je dana predčasna možnost uvedbe postopka ponovne ocene pravice do osebne asistencije koordinatorju invalidskega varstva, kadar zazna spremenjene potrebe uporabnika po vrstah in obsegu ur storitev osebne asistencije ali druge okoliščine, ki utemeljujejo ponovno oceno. V primeru, da se uporabniku z odločbo o ponovni oceni prizna manjši obseg ur ali se pravica odvzame, mora mnenje komisije vsebovati natančno obrazložitev razlogov za zmanjšanje ali odvzem pravice.

Zakon opredeljuje naloge koordinatorja invalidskega varstva in njegovo vlogo v postopkih spremljanja izvajanja storitev osebne asistencije.

Pri določitvi cene ure storitve osebne asistencije se poudari, da se cena določi tako, da pokrije upravičene stroške po metodologiji iz tega zakona, povezane z delom osebnih asistentov, ter upravičene stroške, povezane z organizacijo in izvajanjem osebne asistencije. Metodologija cene ure storitve osebne asistencije je tudi do sedaj bila oblikovana na način, da pokrije vse upravičene stroške v zvezi z izvajanjem

storitev osebne asistencije, zapis te določbe pa je dopuščal izvajalcem osebne asistencije drugačno interpretacijo določbe, na način, da je država dolžna kriti tudi stroške, ki neposredno ne spadajo v metodologijo izračuna cene storitve, kjer so povzeti upravičeni stroški iz Pravilnika o osebni asistenci.

Podrobneje se ureja in določa nadzor nad izvajanjem storitev osebne asistencije. Predviden je nadzor Socialne inšpekcije v okviru Inšpektorata Republike Slovenije za delo, skladno s tem zakonom, nadzor pravnih razmerij in pravnih podlag za izvajanje dela posameznikov v zvezi z izvajanjem storitev osebne asistencije, ki ga izvaja Inšpekcija nadzora delovnih razmerij v okviru Inšpektorata za delo, nadzor Računskega sodišča Republike Slovenije in Finančne uprave Republike Slovenije v okviru svojih pristojnosti, nadzor ministrstva nad poslovanjem izvajalcev osebne asistencije in zavoda v zvezi z izvajanjem storitev osebne asistencije ter spremljanje izvedbenega načrta s strani pristojnega centra za socialno delo in koordinatorjev.

Podrobno so urejene pristojnosti socialne inšpekcije in ministrstva ter sankcije za izvajalce osebne asistencije, osebne asistente in tudi uporabnike osebne asistencije.

Vseh sprememb, ki jih predvideva zakon ni možno izpeljati na dan same uveljavitve zakona, zato je bilo potrebno določiti tudi roke za izvedbo teh prilagoditev.

c) Normativna usklajenost predloga zakona

Predlog zakona je usklajen z veljavnim pravnim redom Republike Slovenije, predvsem pa predlog zakona implementira temeljni namen Konvencije o pravicah invalidov: »Uresničevanje pravice do dostojanstva, enakega obravnavanja, samostojnega življenja in sodelovanja invalidov v družbi.«.

d) Usklajenost predloga zakona:

Predlog zakona bo posredovan v medresorsko usklajevanje.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNOFINANČNA SREDSTVA

Za izvajanje veljavnega zakona so zagotovljena finančna sredstva na proračunski postavki 180048 »Izvajanje Zakona o osebni asistenci«. Za leto 2024 je v proračunu zagotovljenih 167,6 mio evrov za izvajanje veljavnega zakona, od tega predstavlja okvirno 164 mio evrov za plačilo storitev osebne asistencije in 3,6 mio evrov za plačilo komunikacijskega dodatka ter strokovnih komisij za oceno pravice do osebne asistencije.

Za mesec december 2023 je bilo za plačilo storitev osebne asistencije namenjenih 16,34 mio evrov za 4.192 uporabnikov osebne asistencije pri 105 delujočih izvajalcih osebne asistencije.

Predlog zakona uvaja natančno opredelitev pogojev za pridobitev pravice do osebne asistencije, kar pomeni, da se bo število uporabnikov osebne asistencije manjšalo po sprejetju predloga zakona za vse nove uporabnike osebne asistencije v povezavi z obstojem zakona, ki opredeljuje dolgotrajno oskrbo, in natančno opredelitvijo upravičencev do osebne asistencije. Osebe z že pridobljeno pravico do osebne asistencije pa ostajajo v sistemu osebne asistencije še nadalje, če se s ponovno oceno upravičenosti do osebne asistencije ne bo ugotovilo, da so osebo asistenco pridobili neutemeljeno ali v neustreznem obsegu.

Sprejeti zakon, ki ureja dolgotrajno oskrbo, omogoča prehod osebnih asistentov družinskih članov v oskrbovalca družinskega člana, kar bi lahko (sicer v manjšem obsegu) pripomoglo k nižanju števila uporabnikov osebne asistencije.

Predlog zakona o osebni asistenci omejuje število osebnih asistentov družinskih članov na enega. Izjemoma oziroma, če ima uporabnik priznano pravico do osebne asistencije v obsegu nad 80 ur

tedensko, si za svojega osebnega asistenta lahko izbere še enega osebnega asistenta, ki bo družinski član.

Prav tako predlog zakona omejuje delo osebnih asistentov, samostojnih podjetnikov. Pri izvajalcu osebne asistence lahko izvajajo storitve osebne asistence v obsegu 20% glede na število zaposlenih pri izvajalcu na prvi dan tega meseca..

Na navedena načina ministrstvo spodbuja zaposlovanje in omejuje prekarizacijo dela osebnih asistentov. Z zaposlovanjem osebnih asistentov se del izdatkov za izvajanje storitev osebne asistence vrača v proračun Republike Slovenije v obliki davkov in prispevkov. S spodbujanjem zaposlovanja osebnih asistentov se takoprihrani cca. 80 mio evrov letno. Torej znaša neto strošek za izvajanje osebne asistence cca.120 mio evrov letno.

Z zakonom se opredeli obvezna prisotnost osebnega asistenta v času počitka uporabnika, in sicer je prisotnost osebnega asistenta dopustna le v primerih, ko uporabnik zaradi najtežje invalidnosti in s tem povezane življenjske ogroženosti potrebuje pomoč tudi v času počitka.

Trenutno ima 22,2 % uporabnikov z odločbo priznanih od 120 do 168 ur storitev osebne asistence na teden, 7,8 % uporabnikov pa ima z odločbo priznanih 168 ur storitev osebne asistence na teden.

Ocenjujemo, da bo pri 14 % uporabnikov s ponovnimi ocenami ugotovljeno, da obvezna prisotnost osebnega asistenta v času počitke, ne bo potrebna.

Prihranek zaradi definiranja obvezne prisotnosti osebnega asistenta v času počitka bo predvidoma znašal 1,7 mio evrov na letni ravni in 8,5 mio evrov v 5ih letih.

Zakon natančno določa nadzor nad porabo sredstev in opredeljuje sankcije (za izvajalce, osebne asistente in uporabnike) ter določa ponovne ocene v roku 5 let.

Vsi uporabniki storitev osebne asistence bodo ponovno ocenjeni na podlagi zdravstvene dokumentacije, ki v predhodnih postopih ni bila zahtevana. Prihranek je predviden posebej pri tistih, ki ne izpolnjujejo pogojev že od samega začetka pridobivanja pravice do osebne asistence in bodo tako izgubili pravico do osebne asistence, pri nekaterih pa bo ocenjeno manjše število ur potrebne pomoči.

Poleg sistematičnega ponovnega ocenjevanja vseh uporabnikov pa se bodo (in se tudi sedaj) izvajajo postopki ocene upravičenosti do pravice do osebne asistence na podlagi prijav.

Zaradi navedenih razlogov predpostavljamo, prihranek zaradi ponovnih ocen 20 mio evrov na letni ravni, ko bodo vsi uporabniki ponovno ocenjeni in preverjeni (po 5ih letih).

Nadalje je z zakonom predvidena ustanovitev javnega zavoda za izvajanje osebne asistence, ki bi poleg osnovne naloge zagotavljanja izvajanja storitev osebne asistence, izvajal tudi naloge, povezane z ocenjevanjem upravičenosti, vrste, vsebine in obsega potreb osebne asistence ter naloge usposabljanja strokovnih vodij in usklajevalcev osebne asistence, osebnih asistentov in uporabnikov. S tem bi znižali stroške na področju izvajanja financiranja storitev osebne asistence pri izvajalcih osebne asistence, saj bi javni zavod potreboval manj strokovnega kadra v primerjavi z izvajalci osebne asistence. Znižal bi se znesek, namenjen za pokrivanje stroškov, povezanih za organizacijo izvajanja osebne asistence (združevanje finančnih, kadrovskih služb, ipd.). , Ob predpostavki, da bi vsi uporabniki prešli na javni zavod, kar pa ni predvideno, bi se zaradi ustanovitve javnega zavoda izdatki znižali za 22 mio. evrov letno.

Predlog zakona predvideva tudi nadzor nad izvajanjem tega zakona. Nadzor bodo v večji meri opravljali socialni inšpektorji v okviru Inšpektorata RS za delo. V ta namen bo potrebno zaposliti vsaj 10 socialnih inšpektorjev, predvidene finančne posledice teh zaposlitev znašajo cca. 400.000 evrov letno.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Predlog zakona ima dodatne finančne posledice, ki znašajo 400.000 evrov letno. Za njegovo izvajanje so sredstva delno zagotovljena v okviru Zakona o osebni asistenci v Proračunu Republike Slovenije za leti 2024 in 2025 na proračunski postavki PP 180048 »Izvajanje Zakona o osebni asistenci«. Predvsem se pričakuje znižanje stroškov za izvajanje osebne asistence v letu 2025.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

Predlog zakona ni predmet usklajevanj s pravnim redom Evropske unije.

Švedska

Zakonska podlaga ureditvi osebne asistence na Švedskem je Zakon o osebni asistenci (LASS) iz leta 1994. V tem pravnem aktu je uzakonjena pravica do neposrednega financiranja osebne asistence, ki jo lahko uveljavljajo osebe, stare do 65 let z dolgotrajnimi telesnimi in intelektualnimi okvarami, ki v vsakdanjem življenju potrebujejo minimalno 20 ur tedensko asistenco pri opravljanju osnovnih življenjskih opravil, kot so na primer oblačenje, umivanje, hranjenje, komuniciranje in podobno. Potreba uporabnika po minimalno 20 ur pomoči za opravljanje osnovnih življenjskih opravil na teden je tista meja, ki zagotavlja odobritev osebne asistence s strani državnega organa, uporabnike, ki imajo manjše potrebe, obravnavajo organi na ravni lokalne skupnosti. Te osebe in osebe, starejše od 65 let, lahko zaprosijo za podobne storitve, kot je osebna asistenca, vendar nimajo zakonske pravice do neposrednega financiranja teh storitev. Lokalne oblasti jim storitve tako zagotovijo preko različnih razpisov. Izplačila za osebe, ki so upravičene do neposrednega financiranja osebne asistence, koordinira Nacionalna socialna zavarovalnica. Stroške 20 ur asistence tedensko pokriva lokalna skupnost, ostalo pa se financira iz državnega proračuna. Višina izplačila ni odvisna od finančnega položaja uporabnika in njegove družine, število osebnih asistentov družinskih članov ni omejeno. Potreba uporabnika po osebni asistenci je izražena v številu ur pomoči na teden. Najvišjo vrednost ure določi vlada.

Danska

Do osebne asistence so upravičene osebe s hudimi in (dolgo)trajnimi telesnimi ali osebnimi duševnimi invalidnostmi, ki zmanjšujejo njihovo zmožnost funkcioniranja v vsakdanjem življenju in potrebujejo pomoč pri izvajanju temeljnih dnevnih opravil. Pomembno je, da je oseba v aktivnem življenjskem obdobju. Zakonodaja glede na vrsto invalidnosti ne izključuje nobene skupine invalidov, vendar pa so v praksi do osebne asistence v največjem obsegu upravičeni težje fizično oziroma gibalno ovirani invalidi, ki so zmožni sami upravljati osebno asistenco. Približno tretjina oseb, ki prejemajo osebno asistenco, ima dnevno 24 urno pomoč, povprečno prejemajo od 15 do 18 ur osebne asistence dnevno.

Španija

Osnovna merila upravičenosti do osebne asistence določa državna zakonodaja, podrobneje pa so opredeljena v predpisih posameznih regij oziroma dežel, kar pomeni, da se dostopnost in prakse izvajanja osebne asistence med posameznimi regijami razlikujejo. Nacionalni zakon pri določanju upravičenosti do osebne asistence upošteva medicinski model, ki je usmerjen v ocenjevanje funkcionalnih zmožnosti invalidne osebe. Pri tem ocenjujejo predvsem telesne – fizične zmožnosti, ne upoštevajo pa njenih potreb v vsakdanjem življenju. Osebe razvrstijo v tri tipe glede na stopnjo invalidnosti, pri čemer so do osebne asistence upravičene le osebe, ki so uvrščene v prvo skupino, kar pomeni, da gre za invalide, ki so zelo odvisni od pomoči drugih. Višina financiranja osebne asistence je odvisna od dohodkov in premoženja osebe. Teoretično je osebna asistenca zagotovljena vsem skupinam invalidov. Vendar pa je glede na to, da se pri upravičenosti do osebne asistence uporablja medicinski model, ki upošteva predvsem fizične zmožnosti osebe, praktično nemogoče, da bi oseba, ki ni telesno ovirana, dobila osebno asistenco.

6. PRESOJA POSLEDIC, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

6.1 Presoja administrativnih posledic

a) v postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov:

Predlog zakona nima posledic glede postopkov oziroma poslovanju javne uprave in pravosodnih organov.

b) pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov:

Predlog zakona nima posledic pri obveznosti strank.

6.2 Presoja posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki, in sicer za:

Predlog zakona nima posledic za okolje.

6.3 Presoja posledic za gospodarstvo, in sicer za:

Predlog zakona nima posledic za gospodarstvo.

6.4 Presoja posledic za socialno področje, in sicer za:

Predlog zakona bo izboljšal kakovost življenja invalidov in njihovo izenačevanje možnosti ter vključevanje v družbo.

6.5 Presoja posledic za dokumente razvojnega načrtovanja, in sicer za:

Predlog zakona nima posledic za dokumente razvojnega načrtovanja.

6.6 Presoja posledic za druga področja

Predlog zakona nima posledic za druga področja.

6.7 Izvajanje sprejetega predpisa:

a) Predstavitev sprejetega zakona:

Novela zakona se bo zainteresirani javnosti predstavila v obliki predavanj, sestankov.

b) Spremljanje izvajanja sprejetega predpisa:

Predlog zakona bo skupaj z Zakonom o osebni asistenci podlaga za pripravo analiz spremljanja in izvajanja osebne asistence (analiza Inštituta Republike Slovenije za socialno varstvo).

6.8 Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona

/

7. PRIKAZ SODELOVANJA JAVNOSTI PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA:

Predlog zakona je bil oblikovan na podlagi odzivov javnosti na predlog zakona v javni obravnavi ter po izmenjavi mnenj s t.i. pogajalsko skupino, v kateri so sodelovali predstavniki vseh deležnikov v okviru izvajanja osebne asistence.

8. PODATEK O ZUNANJEM STROKOVNJAKU OZIROMA PRAVNI OSEBI, KI JE SODELOVALA PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA IN ZNESKU PLAČILA ZA TA NAMEN:

9. NAVEDBA, KATERI PREDSTAVNIKI PREDLAGATELJA BODO SODELOVALI PRI DELU DRŽAVNEGA ZBORA IN DELOVNIH TELES

- Luka Mesec, minister
- Igor Feketija, državni sekretar

- mag. Andrejka Znoj, generalna direktorica Direktorata za invalide
- Tanja Dular, sekretarka, Direktorat za invalide
- Simona Kamšek, sekretarka, Direktorat za invalide

II. BESEDILO ČLENOV:

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen (vsebina zakona)

S tem zakonom se ureja pravica do osebne asistencije in način njenega uveljavljanja, z namenom omogočiti posamezniku oziroma posameznici z dolgotrajnimi telesnimi, duševnimi, intelektualnimi ali senzoričnimi okvarami, ki ga oziroma jo v povezavi z različnimi ovirami lahko omejujejo, da bi enako kot drugi polno, učinkovito in aktivno sodeloval v družbi (v nadaljnjem besedilu: uporabnik), na vseh področjih življenja imel enake možnosti, večjo neodvisnost, aktivnost in enakopravno vključenost v družbo, skladno z določbami Konvencije o pravicah invalidov (Uradni list RS-MP, št. 10/08).

2. člen (definicija osebne asistencije)

(1) Osebna asistenca po tem zakonu je laična pomoč uporabniku pri vseh tistih opravilih in dejavnostih, ki jih uporabnik ne more izvajati sam zaradi vrste in stopnje invalidnosti, vendar ne zaradi bolezni, a jih vsakodnevno potrebuje doma in izven doma, da lahko živi neodvisno, aktivno in je enakopravno vključen v družbo.

(2) Pri izvajanju osebne asistencije mora imeti uporabnik nadzor nad organizacijo in oblikovanjem storitev osebne asistencije glede na lastne potrebe, zmožnosti, življenjske okoliščine, pogoje ter želje. V primeru nezmožnosti upravljanja z lastno asistenco naloge uporabnika prevzame njegov zakoniti zastopnik.

(3) Kot osebna asistenca se šteje pomoč pri temeljnih dnevnih opravilih in pomoč pri komunikaciji in obvezna prisotnost pri uporabniku v primeru najtežjih invalidnosti, pomoč pri podpornih dnevnih opravilih, spremstvo, pomoč na delovnem mestu in izobraževalnem procesu ter pomoč pri drugih dejavnostih in aktivnostih, v katere je uporabnik vključen.

(4) Uporabniku je zagotovljena prosta izbira izvajalca osebne asistencije in osebnega asistenta.

3. člen (načela osebne asistencije)

Pri načrtovanju in izvajanju osebne asistencije se upoštevajo naslednja načela:

- spoštovanje dostojanstva in neodvisnosti uporabnika;
- pravica do svobode izbire in odločanja med postopkom uveljavljanja pravice do osebne asistencije in njenim izvajanjem;
- omogočanje uporabnikom aktivne vključenosti v družbo;
- individualna obravnava;
- zagotavljanje enakih možnosti ter dostopnosti.

4. člen (naloge države)

Država je dolžna:

- načrtovati razvoj osebne asistencije in razvijati dejavnost, jo usklajevati z drugimi področji socialne varnosti in sprejemati ustrezne zakonske podlage;
- zagotavljati pogoje in možnosti za enakomerno dostopnost, učinkovitost in racionalno organiziranost storitev osebne asistencije na območju Republike Slovenije;

- zagotavljati pogoje za izobraževanje in usposabljanje;
- zagotavljati sredstva za financiranje postopka za uveljavljanje pravice do osebne asistencije in izvajanje osebne asistencije.

5. člen **(uporaba zakona, ki ureja splošni upravni postopek)**

(1) V postopku uveljavljanja pravice do osebne asistencije se uporabljajo določbe zakona, ki ureja splošni upravni postopek, če posamezna vprašanja v tem zakonu niso urejena drugače.

(2) Dokumenti in dejanja za uveljavljanje pravic po tem zakonu so takse prosti.

II. OSEBNA ASISTENCA

6. člen **(upravičenci)**

(1) Vsakemu, ki izpolnjuje s tem zakonom določene pogoje, ne glede na njegov dohodek ali premoženje, je zagotovljena osebna asistenca pod enakimi pogoji.

(2) Do osebne asistencije je upravičena oseba, ki izpolnjuje naslednje pogoje:

- je invalid, skladno s tem členom;
- zaradi invalidnosti potrebuje pomoč pri aktivnem opravljanju vsakodnevnih opravil, vezanih na samostojno osebno in družinsko življenje, vključevanje v okolje, izobraževanje in zaposlitev;
- sam ali s pomočjo zakonitega zastopnika izkaže interes po izvajanju aktivnosti iz petega odstavka tega člena;
- je državljan Republike Slovenije s stalnim bivališčem v Republiki Sloveniji ali tujec, ki ima stalno prebivališče v Republiki Sloveniji;
- je star od 18 do 65 let;
- živi ali bi želel živeti v samostojnem ali skupnem gospodinjstvu zunaj celodnevne institucionalne oskrbe;
- potrebuje pomoč najmanj 30 ur tedensko.

(3) Kot invalid po tem zakonu se šteje:

- oseba, ki je pridobila status invalida po zakonu, ki ureja zaposlitveno rehabilitacijo in zaposlovanje invalidov, ali zakonu o usposabljanju in zaposlovanju invalidov,
- invalid I., II. ali III. kategorije po zakonu, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje,
- invalid, ki je pridobil pravice na podlagi zakona, ki ureja socialno vključevanje invalidov ali varstvo duševno in telesno prizadetih oseb,
- oseba z ugotovljeno najmanj 90 % telesno okvaro zaradi izgube vida ali 70 % telesno okvaro zaradi izgube sluha ali najmanj 80 % telesno okvaro, s tem, da je najnižji odstotek posamične telesne okvare, ki se sešteva, vsaj 70 %,
- oseba z opredeljeno gluhoslepoto v skladu z odredbo, ki določa vrsto in stopnjo telesnih okvar,
- vojaški vojni invalid, vojaški mirnodobni invalid ali civilni invalid vojne po zakonu, ki ureja pravice vojnih invalidov,
- oseba, ki je bila razvrščena na podlagi izvida in mnenja strokovne komisije za razvrščanje otrok in mladostnikov z motnjami v telesnem in duševnem razvoju oziroma je bila usmerjena v program vzgoje in izobraževanja kot otrok z motnjo v duševnem razvoju, slep ali slaboviden otrok, gluh ali naglušen otrok, gibalno oviran otrok ali kot otrok z več motnjami na podlagi zakona, ki ureja usmerjanje otrok s posebnimi potrebami,
- invalid, ki je pridobil status invalida po predpisih drugih držav članic Evropske unije.

(4) Oseba, ki še ni pridobila odločbe o invalidnosti ali telesni okvari, vendar je na podlagi potrdila zdravnika specialista ugotovljeno, da pri njej obstaja trajna okvara, ki temelji na spremembah v zdravstvenem stanju, ki jih ni mogoče odpraviti z zdravljenjem ali ukrepi medicinske rehabilitacije, zaradi katere potrebuje pomoč v skladu s tem zakonom in ne potrebuje le podporne negovalne oskrbe in/ali je v vegetativnem stanju, lahko pridobi pravico do osebne asistencije za čas ugotavljanja upravičenosti do

pravice iz prejšnjega odstavka tega člena, vendar ne dlje kot dve leti od dokončnosti odločbe o pravici do osebne asistencije. V tem času mora oseba sprožiti postopek za oceno invalidnosti ali telesne okvare na podlagi predpisov iz prejšnjega odstavka in po zaključenem postopku vložiti vlogo za ponovno oceno upravičenosti do osebne asistencije. V nasprotnem primeru pravica do osebne asistencije preneha po poteku dveh let.

(5) Kot aktivnost v okviru pravice do osebne asistencije se šteje vključevanje v:

- skrb za otroka do 18. leta starosti, za katerega je vlagatelj dolžan skrbeti,
- zaposlitev ali aktivnosti aktivnega iskalca zaposlitve,
- aktivnosti rednega in izrednega programa izobraževanja oziroma usposabljanja,
- vodenje, varstvo in zaposlitev pod posebnimi pogoji ali
- druge aktivnosti vključevanja v družbo na lokalnem, regionalnem, državnem ali mednarodnem nivoju.

(6) Med upravičence ne spadajo osebe, ki potrebujejo samo podporno negovalno oskrbo in/ali so v vegetativnem stanju.

(7) Če je upravičena oseba uveljavila pravico do osebne asistencije pred dopolnjenim 65. letom starosti, je lahko ne glede na peto alinejo drugega odstavka tega člena upravičena do osebne asistencije tudi po tem, ko dopolni to starost.

7. člen

(storitve osebne asistencije)

(1) Storitve osebne asistencije so:

a) storitve, namenjene osebni pomoči uporabnika:

- pomoč pri oblačenju in slačenju ter zagotavljanju ustrezne telesne temperature;
- pomoč pri uporabi stranišča oziroma pri odvajanju;
- kopanje in pomoč pri umivanju ter vzdrževanju osebne higiene;
- pomoč pri hranjenju in pitju;
- pomoč pri gibanju, posedanju, premeščanju, vstajanju ali nameščanju v ustrezen položaj;
- pomoč pri namestitvi, upravljanju in uporabi ortopedskih in tehničnih pripomočkov, vodenje in pomoč pri orientaciji slepe in gluhoslepe osebe;
- pomoč pri jemanju zdravil in opravljanju drugih aktivnosti v zvezi z zdravjem, za katere bi se lahko usposobil uporabnik sam in jih tudi opravljal, če ne bi potreboval osebne asistencije, saj se za opravljanje storitve ne zahteva posebnih znanj;
- druge storitve, namenjene pomoči pri opravljanju opravil, namenjenih osebni pomoči, v primeru, da so določene s pravilnikom iz drugega odstavka tega člena,

b) storitve, namenjene pomoči v gospodinjstvu in drugih dnevnih opravilih:

- pomoč pri pripravljanju hrane in kuhanju;
- pomoč pri čiščenju in vzdrževanju bivalnih prostorov (sesanje, pranje perila, likanje, brisanje prahu, čiščenje oken in tal, opravljanje drobnih hišnih opravil, idr.);
- pomoč pri oskrbi, negi in skrbi za otroka uporabnika/starša ob njegovi prisotnosti in navodilih;
- pomoč pri urejanju osebne dokumentacije;
- pomoč pri oskrbi hišnih ljubljencev;
- pomoč pri vsakodnevnih nakupih in nakupih predmetov trajne rabe;
- druge storitve, namenjene pomoči pri opravljanju podpornih dnevnih opravil v primeru, da so določene s pravilnikom iz drugega odstavka tega člena,

c) spremstvo:

- vodenje in pomoč pri orientaciji v prostoru;
- vožnja avtomobila (osebno spremstvo in osebni prevoz na uporabnikove stroške);
- pri vključevanju v športne, rekreacijsko športne in kulturne dejavnosti;
- pri ohranjanju zdravja v zdraviliščih in na drugih krajih;
- druga pomoč, ki se nanaša na spremstvo v situacijah, kjer uporabnik potrebuje pomoč,

d) pomoč v primeru, da je določena s pravilnikom iz drugega odstavka tega člena, na delovnem mestu in v izobraževalnem procesu oziroma usposabljanju ter drugih dejavnostih in aktivnostih, vključno s pomočjo pri aktivnem iskanju zaposlitve:

- pomoč pri namestitvi opreme in pripomočkov ter delovnih in študijskih sredstev;

- pomoč pri urejanju in vodenju dokumentacije, branju in pisanju, spremljanje na šolske in izven šolske aktivnosti ter spremljanje na izobraževanja in druge aktivnosti v okviru izobraževalnega, usposabljanja ali delovnega procesa;
 - pomoč pri uporabi informacijsko komunikacijske tehnologije;
 - druga pomoč, ki se nanaša na delovni proces, izobraževanje oziroma usposabljanje ter druge dejavnosti in aktivnosti, ki jih opravlja uporabnikov primeru, da so določene s pravilnikom iz drugega odstavka tega člena;
 - pomoč pri aktivnem iskanju zaposlitve,
- e) pomoč pri komunikaciji:
- pri branju besedil v prilagojenih načinih sporazumevanja (knjig, strokovne literature, časopisov, literature po izboru uporabnika);
 - pri komunikaciji preko različnih informacijsko komunikacijskih tehnologij na zahtevo uporabnika;
 - prenos vseh informacij iz in v okolje na zahtevo uporabnika;
 - tolmačenje in prenos informacij uporabniku na podlagi slikovnega materiala.

(2) Podrobnejšo opredelitev storitev osebne asistence določi minister, pristojen za invalidsko varstvo (v nadaljnjem besedilu: minister).

(3) Prisotnost osebnega asistenta v času nočnega počitka uporabnika je storitev osebne asistence le v primerih, ko bi bil uporabnik zaradi nezadovoljitve njegovih osnovnih življenjskih potreb, življenjsko ogrožen.

8. člen **(komunikacijski dodatek)**

(1) Ne glede na pogoj iz sedme alineje drugega odstavka 6. člena tega zakona se lahko gluhemu, slepemu ali gluhoslepemu uporabniku, ki potrebuje izmed storitev osebne asistence iz prejšnjega člena samo pomoč pri komunikaciji in spremstvu, tudi če ne izpolnjuje pogoja najvišje starostne meje iz pete alineje drugega odstavka 6. člena tega zakona, odobri osebna asistenca v obsegu 30 ur na mesec. Uporabnik lahko namesto storitev osebne asistence izbere komunikacijski dodatek, ki je denarno nadomestilo v višini dodatka za pomoč in postrežbo pri opravljanju večine osnovnih življenjskih potreb, ki je določen v zakonu, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

(2) Dokazila o izpolnjevanju pogojev iz prejšnjega odstavka so:

- izvid otorinolaringologa o najmanj 95 % izgubi sluha po Fowlerju,
- izvid okulista o 3., 4. ali 5. kategoriji slepote ali slabovidnosti po definiciji slabovidnosti,
- izvid o gluhoslepoti o 1. do 5. kategoriji slabovidnosti in obojestranski izgubi sluha najmanj 50 odstotkov po Fowlerju.

(3) Pravica do komunikacijskega dodatka se izključuje s storitvami osebne asistence.

(4) Podrobnejšo opredelitev postopka uveljavljanja pravice do komunikacijskega dodatka določi minister.

9. člen **(osebna asistenca in druge storitve)**

- (1) Pravica do osebne asistence se izključuje s:
- celodnevni institucionalni varstvom in dolgotrajno bolnišnično obravnavo v skladu s predpisi, ki urejajo področje socialnega in zdravstvenega varstva,
 - celodnevni institucionalni varstvom v skladu s predpisi, ki urejajo šolsko zakonodajo,
 - dolgotrajno oskrbo v instituciji, oskrbovalcem družinskega člana, dolgotrajno oskrbo na domu in denarnim prejemkom, v skladu s predpisi, ki urejajo področje dolgotrajne oskrbe,
 - storitvijo socialnega vključevanja prebivanja s podporo v skladu z zakonom, ki ureja socialno vključevanje invalidov,
 - rejništvom in
 - prestajanjem zaporne kazni.

(2) Pravica do osebne asistencije se ne izključuje s storitvijo pomoči na domu po zakonu, ki ureja socialno varstvo. V tem primeru se število odobrenih ur osebne asistencije v izvedbenem načrtu zmanjša za število odobrenih ur iz naslova pomoči na domu po zakonu, ki ureja socialno varstvo.

(3) Pravica do osebne asistencije se ne izvaja sočasno s pravico do vodenja, varstva in zaposlitve pod posebnimi pogoji oziroma pravico do drugih podpor pri zaposlovanju in socialnem vključevanju, ki so financirane iz javnih virov in so urejene v predpisih s področja socialnega varstva in zaposlovanja invalidov oziroma vzgojno-izobraževalnimi programi v skladu s predpisi, ki urejajo šolsko zakonodajo.

III. IZVAJALCI OSEBNE ASISTENCE

10. člen

(javni zavod in izvajalci osebne asistencije)

(1) Osebno asistenco kot nepridobitno dejavnost izvaja javni zavod za osebno asistenco Republike Slovenije iz 15. člena tega zakona (v nadaljnjem besedilu: zavod) in izvajalci osebne asistencije, ki so na dan uveljavitve tega zakona vpisani v register izvajalcev osebne asistencije iz 42. člena tega zakona (v nadaljnjem besedilu: izvajalci osebne asistencije).

(2) Izvajalci osebne asistencije se morajo najkasneje v roku enega meseca od uveljavitve tega zakona vključiti v informacijski sistem, ki ga predpiše država in predstavlja informatizirano centralno zbirko podatkov iz 43. člena tega zakona.

(3) Pri posameznem izvajalcu osebne asistencije lahko v tekočem mesecu opravlja storitve osebne asistencije največ 20% osebnih asistentov, ki opravljajo delo kot samostojni podjetniki posamezniki, glede na skupno število zaposlenih oseb s pogodbo o zaposlitvi pri izvajalcu na prvi dan tega meseca.

(4) Vsakršno omejevanje uporabnikov s strani izvajalcev osebne asistencije pri prehodu k zavodu je nično.

11. člen

(ohranjanje statusa izvajalca osebne asistencije)

(1) Izvajalec osebne asistencije mora ves čas izvajanja osebne asistencije izpolnjevati vse zakonske pogoje za njeno izvajanje:

- je vpisan v register izvajalcev osebne asistencije iz 42. člena tega zakona,
- izvaja osebno asistenco za najmanj deset uporabnikov,
- ima zaposlenega strokovnega vodjo za izvajanje osebne asistencije, ki ima opravljen strokovni izpit v skladu s predpisi, ki urejajo področje socialnega varstva, pri katerem iz kazenske evidence ne izhaja, da je bil pravnomočno obsojen za kaznivo dejanje na področju nasilja, spolne nedotakljivosti oziroma diskriminatornega ravnanja na podlagi invalidnosti v skladu z drugimi predpisi,
- ima za vodenje dela osebnih asistentov zaposlenega usklajevalca osebne asistencije, ki je končal vsaj visokošolski strokovni program, iz kazenske evidence ne izhaja, da je bil pravnomočno obsojen za kaznivo dejanje na področju nasilja, spolne nedotakljivosti oziroma diskriminatornega ravnanja na podlagi invalidnosti v skladu z drugimi predpisi, če osebni asistenti pri njem opravijo najmanj 6.960 ur storitev osebne asistencije. Za vsakih nadaljnjih 5.220 opravljenih ur storitev osebne asistencije na mesec zaposli še po enega dodatnega usklajevalca osebne asistencije,
- mu ni bila s pravnomočno sodbo sodišča izrečena prepoved izvajanja storitev s področja socialnega varstva,
- ima izpolnjene vse obvezne dajatve in druge denarne in nedavčne obveznosti v skladu z zakonom, ki ureja finančno upravo, oziroma če vrednost teh neplačanih zapadlih obveznosti na dan preverjanja znaša manj kot 50 evrov,
- je vključen in uporablja v s strani države predpisan informacijski sistem iz drugega odstavka 10. člena tega zakona.

(2) Izvajalec osebne asistencije ministrstvu vsako spremembo, dejstvo in okoliščino, ki je pomembna za ohranitev statusa, predhodno ali najkasneje v osmih dneh od nastanka spremembe pisno sporoči ministrstvu.

(3) Izvajalec osebne asistencije, ki zaradi objektivnih okoliščin nepričakovano izgubi uporabnika, strokovnega vodjo ali usklajevalca osebne asistencije in zato ne izpolnjuje zakonskih pogojev za izvajanje osebne asistencije, ima dva meseca časa, da izpolni te zakonske pogoje. Rok začne teči zadnjega dne v mesecu, ko teh pogojev ne izpolnjuje. Izpolnitev pogojev dokazuje s predložitvijo dokazil o izpolnitvi pogojev. V tem času se pri uporabnikih osebna asistenca izvaja nemoteno.

12. člen

(prenehanje statusa izvajalca osebne asistencije in izbris iz registra izvajalcev osebne asistencije)

(1) Izvajalcu osebne asistencije preneha status z izdajo odločbe ministrstva o prenehanju statusa in izbrisu izvajalca iz registra izvajalcev osebne asistencije, če:

- eno leto ne izvaja storitev osebne asistencije po tem zakonu,
- preneha obstajati,
- ne izpolnjuje pogojev iz prvega odstavka prejšnjega člena,
- ne izvaja storitev osebne asistencije v skladu s predpisi, ki urejajo osebno asistenco,
- s sredstvi za izvajanje storitev osebne asistencije ne ravna namensko in gospodarno v skladu s predpisi, ki opredeljujejo osebno asistenco,
- ne predloži poročil v skladu s 13. členom tega zakona,
- ne uporablja informacijskega sistema iz drugega odstavka 10. člena tega zakona,
- so ugotovljene nepravilnosti na podlagi nadzora iz 45. člena tega zakona.

(2) Predlog za izbris iz registra izvajalcev osebne asistencije vložijo:

- izvajalec osebne asistencije najmanj 30 dni pred predvidenim prenehanjem izvajanja storitev osebne asistencije ali
- izvajalec nadzora iz 45. člena tega zakona.

O izbrisu iz registra izvajalcev osebne asistencije odloči ministrstvo.

(3) Če izvajalec osebne asistencije zahteva izbris iz registra izvajalcev osebne asistencije iz prve alineje prejšnjega odstavka ali če mu je status izvajalca osebne asistencije odvzet po uradni dolžnosti na podlagi druge alineje prejšnjega odstavka, se za vse uporabnike, za katere je izvajalec osebne asistencije izvajal storitve osebne asistencije na dan, ko je zaprosil za izbris iz registra izvajalcev osebne asistencije, oziroma na dan izdaje zapisnika ali odločbe o ugotovitvah nepravilnosti na podlagi nadzora iz 45. člena tega zakona, izvajanje osebne asistencije lahko prenese na zavod ali izvajalca osebne asistencije. Do prehoda k zavodu ali drugemu izvajalcu osebne asistencije mora izvajalec osebne asistencije skladno s pogodbo iz 14. člena tega zakona zagotavljati osebno asistenco za uporabnike.

(4) Kadar izvajalec osebne asistencije ne zaposli usklajevalca osebne asistencije, čeprav že tri mesece izpolnjuje pogoj za njegovo zaposlitev iz četrte alineje prvega odstavka 11. člena, od zadnjega dne v mesecu, ko prvič izpolnjuje ta pogoj, se izvajalec osebne asistencije lahko izbriše iz registra izvajalcev osebne asistencije.

13. člen

(revizija)

(1) Izvajalci osebne asistencije revidirajo računovodske izkaze vsako leto tako, da za vsako poslovno leto zagotovijo revizorjevo poročilo o dogovorjenih postopkih, s katerimi revizijska družba, ustanovljena v skladu z zakonom, ki ureja revidiranje, poda mnenje:

- da so javna sredstva, prejeta zaradi izvajanja osebne asistencije, prikazana na posebnem kontu,
- da so skupni stroški, ki se nanašajo na več dejavnosti, razmejeni po ključu delitve tako, da izvajanje osebne asistencije bremeni le tisti del skupnih stroškov, ki je neposredno povezan in potreben za njeno izvajanje skladno z določbami tega zakona in podzakonskimi akti,
- o ustreznosti delitve skupnih stroškov po ključu razmejitve iz druge alineje tega odstavka,

- da so javna sredstva za izvajanje osebne asistencije porabljena namensko za plačilo upravičenih stroškov skladno z določbami tega zakona in podzakonskimi akti.

(2) Izvajalci osebne asistencije ministrstvu predložijo s strani revizorja potrjena letna poročila skupaj z revizorjevim poročilom o opravljenih dogovorjenih postopkih najpozneje v 30 dneh po njihovem prejemu oziroma najpozneje do konca junija za preteklo koledarsko leto.

14. člen **(pogodba z izvajalcem osebne asistencije)**

Z izvajalcem osebne asistencije ministrstvo sklene pogodbo. Obvezne sestavine pogodbe določi minister.

IV. ZAVOD ZA OSEBNO ASISTENCO

15. člen **(ustanovitev javnega zavoda za osebno asistenco Republike Slovenije)**

(1) Republika Slovenija za namen izvajanja dejavnosti osebne asistencije z aktom o ustanovitvi ustanovi javni zavod za osebno asistenco.

(2) Znotraj zavoda delujejo enote, ki so notranje organizacijske enote in so organizirane tudi zunaj sedeža zavoda.

(3) Zavod se financira iz proračuna Republike Slovenije.

16. člen **(naloge zavoda)**

Zavod je organiziran tako, da zagotavlja pogoje in možnosti za:

- enakomerno dostopnost, učinkovitost in racionalno organiziranost storitev osebne asistencije na območju Republike Slovenije,
- izvajanje nalog, povezanih z ocenjevanjem upravičenosti, vrste, vsebine in obsega potreb osebne asistencije,
- izvajanje nalog usposabljanj na podlagi tega zakona,
- izvajanje nalog financiranja storitev osebne asistencije ter
- izvajanje drugih nalog, ki jih določi Vlada Republike Slovenije.

17. člen **(svet zavoda)**

(1) Zavod upravlja svet zavoda, ki ga sestavlja 14 članov, od tega:

- 8 predstavnikov Vlade Republike Slovenije;
- 1 predstavnik Skupnosti Centrov za socialno delo ali koordinatorjev invalidskega varstva;
- 3 predstavniki uporabnikov osebne asistencije različnih vrst invalidnosti, ki jih predlaga Nacionalni svet invalidskih organizacij Slovenije;
- 1 predstavnik sindikatov;
- 1 predstavnik delavcev zavoda.

(2) Svet zavoda izmed svojih članov izvoli predsednika in namestnika predsednika.

(3) Mandat članov sveta zavoda, predsednika in namestnika predsednika traja štiri leta.

(4) Svet zavoda opravlja naslednje naloge:

- sprejema statut zavoda in splošne akte zavoda;
- imenuje in razrešuje direktorja zavoda;
- spremlja razvoj in izvajanje nalog zavoda iz 16. člena tega zakona;
- sprejema program dela, finančni načrt, zaključni račun ter poslovna poročila zavoda;
- določa način porabe sredstev za izvajanje nalog iz 16. člena tega zakona;
- Vladi Republike Slovenije daje pobude, predloge in priporočila v zvezi z izvajanjem nalog zavoda.

18. člen (direktor zavoda)

(1) Poslovodni organ zavoda je direktor zavoda, ki ga imenuje svet zavoda. K imenovanju direktorja zavoda daje soglasje Vlada Republike Slovenije.

(2) Direktor organizira in vodi delo in poslovanje zavoda, predstavlja in zastopa zavod in je odgovoren za zakonitost dela zavoda.

(3) Direktor je lahko oseba, ki ima najmanj visoko strokovno ali univerzitetno izobrazbo, ki je v skladu z zakonom, ki ureja slovensko ogrodje kvalifikacij, uvrščena na 7. raven izobrazbe in ima najmanj pet let delovnih izkušenj na področju invalidskega ali socialnega varstva, od tega najmanj tri leta delovnih izkušenj na področju vodenja.

19. člen (statut)

(1) Statut zavoda določa način imenovanja in izvolitve članov sveta zavoda, njegovega predsednika in namestnika, konstituiranje, pristojnosti, organizacijo in način njegovega delovanja, organizacijo zavoda in položaj delavcev zavoda, njihova delovna razmerja in materialni položaj ter druga vprašanja.

(2) K statutu zavoda daje soglasje Vlada Republike Slovenije.

(3) Statut zavoda se objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

V. IZVAJANJE OSEBNE ASISTENCE

20. člen (osebni asistent)

(1) Osebni asistent je fizična oseba, ki opravlja osebno asistenco pri izvajalcu osebne asistence ali zavodu na podlagi pogodbe o zaposlitvi ali kot samostojni podjetnik posameznik, če sam opravlja delo osebnega asistenta, če:

- je polnoletna,
- je poslovno sposobna,
- iz kazenske evidence ne izhaja, da je bila pravnomočno obsojena za kaznivo dejanje na področju nasilja, spolne nedotakljivosti oziroma diskriminatornega ravnanja na podlagi invalidnosti v skladu z drugimi predpisi ali kaznivo dejanje zoper premoženje in
- ima opravljeno usposabljanje v skladu s tem zakonom.

(2) Osebni asistent iz prejšnjega odstavka, ki opravlja delo kot samostojni podjetnik posameznik, lahko opravlja storitve osebne asistence največ v obsegu, kot velja za zaposlene na podlagi zakona, ki ureja delovna razmerja.

(3) Osebno asistenco pri uporabniku opravlja največ en družinski član uporabnika na podlagi pogodbe o zaposlitvi. Za družinskega člana uporabnika se šteje:

- zakonec ali zunajzakonski partner, partner partnerske zveze ali neskljenjene partnerske zveze,
- otrok ali otrok osebe iz prejšnje alineje,

- starš ali starš osebe iz prve alineje tega odstavka,
- brat ali sestra,
- stari starš ali stari starš osebe iz prve alineje tega odstavka,
- vnuk, vnukinja,
- sorodniki po svaštvu do vključno tretjega kolena,
- rejnik ali rejnica oziroma njegov partner.

(4) Ne glede na prejšnji odstavek si lahko uporabnik, ki ima z odločbo priznano pravico do osebne asistencije v obsegu več kot 80 ur na teden, za osebnega asistenta izbere še dodatnega družinskega člana v skladu s tem zakonom.

(5) Nadomeščanje zaposlenih osebnih asistentov se lahko izvaja z osebnimi asistenti iz prvega odstavka tega člena. Nadomeščanje zaposlenih osebnih asistentov lahko v obsegu največ 720 ur v koledarskem letu opravljajo tudi osebnimi asistenti, ki izpolnjujejo pogoje iz prve do četrte alineje prvega odstavka tega člena in opravljajo delo:

- na podlagi podjemne pogodbe,
- kot začasno in občasno delo dijakov in študentov v skladu z zakonom, ki ureja zaposlovanje in zavarovanje za primer brezposelnosti, ali
- kot začasno ali občasno delo upokojencev v skladu z zakonom, ki ureja trg dela.

(6) Med bolniško odsotnostjo, dopustom ali drugimi odsotnostmi z dela v skladu z zakonom, ki ureja delovna razmerja, osebnega asistenta lahko nadomešča drug osebni asistent, ne glede na omejitve navedene v tretjem odstavku tega člena.

(7) Osebni asistent dnevno evidentira izvajanje storitev osebne asistencije pri uporabniku v informacijskem sistemu iz drugega odstavka 10. člena tega zakona, tako da evidentira začetek in konec izvajanja storitev osebne asistencije.

21. člen **(izvedbeni načrt osebne asistencije)**

(1) Izvedbeni načrt je pisni dogovor o storitvah osebne asistencije iz 7. člena tega zakona, ki jih uporabnik potrebuje glede na odločbo centra za socialno delo o pravici do osebne asistencije, in ga skupaj pripravita uporabnik oziroma njegov zakoniti zastopnik in izvajalec osebne asistencije oziroma zavod. Če izvedbeni načrt pripravljata zakoniti zastopnik uporabnika in izvajalec osebne asistencije oziroma zavod, pri njegovi pripravi sodeluje tudi uporabnik, zakoniti zastopnik in izvajalec osebne asistencije oziroma zavod pa uporabnikove želje upoštevata tako, da se storitve osebne asistencije izvajajo v največjo korist uporabnika.

(2) Izvedbeni načrt vsebuje:

- opredelitev vrste nalog, ki jih opravlja osebni asistent,
- navedbo števila osebnih asistentov, ki bodo opravljali osebno asistenco pri uporabniku,
- terminski plan izvajanja osebne asistencije,
- obseg in vrsto storitev osebne asistencije v primeru, ko uporabnik ni vključen v storitve iz 9. člena tega zakona oziroma za čas, ko storitve iz 9. člena tega zakona niso na voljo,
- obseg in vrsto storitev osebne asistencije za čas, ko je uporabnik vključen v storitve iz 9. člena tega zakona, ter
- pravice in obveznosti uporabnika, osebnih asistentov in izvajalca.

(3) Podpisan izvedbeni načrt izvajalec osebne asistencije oziroma zavod pošlje krajevno pristojnemu centru za socialno delo, ki načrt posreduje koordinatorski enoti invalidskega varstva (v nadaljnjem besedilu: koordinator).

(4) Ob vsaki novi odločbi, ki spreminja vrsto storitev in obseg ur osebne asistencije, in vsaki spremembi v izvajanju storitev osebne asistencije je postopek enak postopku iz prejšnjega odstavka tega člena.

(5) Obrazec izvedbenega načrta določi minister.

22. člen

(dogovor o izvajanju osebne asistence)

(1) Uporabnik ali njegov zakoniti zastopnik in izvajalec osebne asistence oziroma zavod skleneta dogovor o izvajanju storitev osebne asistence (v nadaljnjem besedilu: dogovor). Dogovor podpišejo tudi osebni asistenti uporabnika.

(2) Dogovor vsebuje zlasti:

1. časovni načrt izvajanja osebne asistence;
2. načrt nadomeščanja osebnih asistentov s strani uporabnika ali izvajalca osebne asistence oziroma zavoda;
3. podatke o osebnem asistentu ali osebnih asistentih, ki bodo izvajali osebno asistenco (podatke o osebnem imenu in kontaktne podatke);
4. dolžnost sporočanja vseh sprememb, ki vplivajo na izvajanje osebne asistence;
5. določitev medsebojnih pravic in odgovornosti in ukrepe zaradi kršitev dogovora;
6. druge določbe, ki so pomembne za izvajanje osebne asistence.

23. člen

(izvajanje osebne asistence)

(1) Osebna asistenca se opravlja v prisotnosti uporabnika in po njegovih navodilih, skladno z izvedbenim načrtom iz 21. člena tega zakona in dogovorom iz prejšnjega člena.

(2) Uporabnik oziroma njegov zakoniti zastopnik je odgovoren za zagotavljanje in uporabo ustreznih medicinskih in tehničnih pripomočkov, ki jih lahko uveljavlja na podlagi veljavni predpisov, s čimer se zagotavlja varovanje zdravja osebnega asistenta ter varnost uporabnika.

(3) Uporabnik je odgovoren, da pri izvajanju storitev osebne asistence ravna v skladu z načeli tega zakona in spoštuje zasebnost ter osebno integriteto osebnega asistenta. Uporabnik pa pri tem ne sme:

- izvajati nadlegovanja in trpinčenja osebnega asistenta na delovnem mestu v skladu z delovnopravno in kazensko zakonodajo,
- se finančno okoriščati s sredstvi, namenjenimi za izvajanje storitev osebne asistence,
- ravnati v nasprotju z določbo četrtega odstavka tega člena, oziroma potrditi poročila o opravljenih urah storitev osebne asistence, ki niso bile izvedene.

(4) Izvajalec osebne asistence oziroma zavod skupaj z uporabnikom oziroma njegovim zakonitim zastopnikom v informacijski sistem iz drugega odstavka 10. člena tega zakona vnese mesečni urnik dela osebnih asistentov najkasneje do zadnjega dne v mesecu za naslednji mesec in ga v primeru sprememb sproti posodablja. Uporabnik oziroma njegov zakoniti zastopnik je dolžan potrditi opravljene ure storitev osebne asistence v začetku meseca za pretekli mesec.

(5) Osebni asistent je dolžan varovati osebne podatke in spoštovati zasebnost ter osebno integriteto uporabnika.

24. člen

(obveza izvajanja osebne asistence)

(1) Izvajalci osebne asistence oziroma zavod morajo za uporabnike zagotavljati osebno asistenco v skladu z odločbo, izvedbenim načrtom, dogovorom in pogodbo.

(2) Uporabnik oziroma njegov zakoniti zastopnik in izvajalec osebne asistence oziroma zavod skupaj izbereta osebnega asistenta.

25. člen

(zamenjava izvajalca osebne asistence)

(1) Če osebni asistent ne izvaja del in nalog iz v odločbi določenih storitev osebne asistence, izvedbenega načrta ali dogovora o izvajanju storitev osebne asistence, lahko uporabnik zamenja osebnega asistenta.

(2) Če uporabnik oziroma njegov zakoniti zastopnik glede osebnega asistenta postavlja zahteve, ki bi predstavljale kršitev delovnopravne ali kazenske zakonodaje in jih izvajalec osebne asistence ali zavod ne more izpolniti v odnosu do asistenta, če uporabnik ne ravna v skladu z izvedbenim načrtom in dogovorom, lahko izvajalec osebne asistence oziroma zavod odstopi od izvajanja izvedbenega načrta, uporabniku pa se izvajanje osebne asistence lahko zagotovi v zavodu ali pri drugem izvajalcu osebne asistence.

(3) V primeru iz prejšnjega odstavka je izvajalec osebne asistence oziroma zavod dolžan zagotoviti izvajanje osebne asistence, dokler se ne zagotovi njeno izvajanje v zavodu oziroma pri drugem izvajalcu, a ne dlje kot dva meseca od odstopa iz prejšnjega odstavka.

(4) Ne glede na drugi in tretji odstavek tega člena lahko izvajalec osebne asistence oziroma zavod odstopi od izvedbenega načrta tudi, če uporabnik krši obveznosti iz dogovora o izvajanju osebne asistence in gre pri tem za utemeljen razlog, ki onemogoča nadaljnje izvajanje osebne asistence. Pred odstopom od izvedbenega načrta mora izvajalec osebne asistence oziroma zavod pisno opozoriti uporabnika na kršitev in na možnost odstopa, če bo uporabnik ponovno kršil obveznosti v enem letu od prejema opozorila in pridobiti pozitivno mnenje koordinatorja. V primeru odstopa od izvedbenega načrta je izvajalec osebne asistence oziroma zavod dolžan zagotoviti izvajanje osebne asistence, dokler se ne zagotovi njeno izvajanje z zavodom oziroma drugim izvajalcem osebne asistence, a največ dva meseca od odstopa.

26. člen

(spremljanje dela osebnega asistenta)

(1) Izvajalec osebne asistence oziroma zavod koordinatorju enkrat letno poroča o izvajanju osebne asistence pri uporabniku, koordinator pa enkrat letno v skupnem poročilu poroča ministrstvu o izvajanju vseh storitev osebne asistence, ki jih koordinira.

(2) Minister določi vsebino in način poročanja o izvajanju osebne asistence.

VI. PROGRAMI USPOSABLJANJA

27. člen

(usposabljanje osebnih asistentov, strokovnih vodij in usklajevalcev osebne asistence)

(1) Osebni asistenti, strokovni vodje in usklajevalci osebne asistence morajo, preden začnejo prvič izvajati osebno asistenco, opraviti usposabljanje v skladu s tem zakonom.

(2) Usposabljanja strokovnih vodij in usklajevalcev osebne asistence izvaja zavod v sodelovanju s strokovnjaki s področja izvajanja osebne asistence, ki imajo specifična znanja o potrebah pri posameznih invalidnostih.

(3) Usposabljanja osebnih asistentov, ki opravljajo delo pri uporabnikih izvajalca osebne asistence, izvajajo izvajalci osebne asistence oziroma zavod s pomočjo usposobljenih strokovnih vodij in usklajevalcev osebne asistence izvajalca osebne asistence. Praktični del usposabljanja za osebne asistente poteka pri uporabniku in je voden s strani izvajalca osebne asistence oziroma zavoda v sodelovanju z uporabnikom oziroma zakonitim zastopnikom.

(4) Oseba, ki uspešno konča usposabljanje za osebne asistente, strokovne vodje in usklajevalce osebne asistence, pridobi potrdilo o uspešno končanem usposabljanju, ki ga izda izvajalec usposabljanja.

(5) Vsebino usposabljanja osebnih asistentov, strokovnih vodij in usklajevalcev osebne asistence določi minister.

(6) Osebni asistenti, strokovni vodje in usklajevalci osebne asistence se morajo vsaj en delovni dan v koledarskem letu dodatno usposablјati za opravljanje osebne asistence.

28. člen

(usposabljanje uporabnikov)

(1) Uporabnik osebne asistence in njegov zakoniti zastopnik, če ga ima, sta dolžna, preden prvič koristita storitve osebne asistence oziroma najpozneje v dveh mesecih od začetka izvajanja osebne asistence, opraviti usposabljanje v skladu s tem zakonom.

(2) Usposabljanja za uporabnike in zakonite zastopnike izvajajo izvajalci osebne asistence oziroma zavod.

(3) Osnovna vsebina programa usposabljanja uporabnikov in zakonitih zastopnikov mora vsebovati: pravice, ki izhajajo iz Konvencije o pravicah invalidov in zakona, ki ureja delovna razmerja, pomen osebne asistence, odnos in komunikacija uporabnik – osebni asistent, pravice in obveznosti uporabnikov in osebnih asistentov ter izvajalcev osebne asistence, varstvo in zdravje pri delu in seznanitev z etičnimi načeli v socialnem varstvu.

(4) Uporabnik in zakoniti zastopnik, ki uspešno zaključita usposabljanje, pridobita potrdilo, ki ga izda izvajalec usposabljanja.

(5) Če uporabnik ali njegov zakoniti zastopnik zavrne usposabljanje ali ga brez upravičenega razloga ne opravi, izvajalec osebne asistence oziroma zavod zavrne izvajanje osebne asistence pri tem uporabniku.

(6) Uporabnik in zakoniti zastopnik se morata dodatno usposablјati vsaj šest ur v koledarskem letu.

(7) Vsebino usposabljanja in pogoje za njegovo izvajanje določi minister.

29. člen

(usposabljanje koordinatorjev in članov strokovne komisije)

(1) Koordinatorji in člani komisije iz 34. člena tega zakona morajo, preden prvič začnejo izvajati naloge v zvezi z osebno asistenco, opraviti usposabljanje po tem zakonu.

(2) Usposabljanje iz prejšnjega odstavka za koordinatorje organizira Skupnost centrov za socialno delo Slovenije (v nadaljnjem besedilu: skupnost), usposabljanje članov strokovnih komisij pa organizira zavod.

(3) Oseba, ki uspešno konča usposabljanje, pridobi potrdilo o uspešno končanem usposabljanju, ki ga izda izvajalec usposabljanja.

(4) Koordinatorji in člani komisije se morajo vsako leto vsaj en delovni dan dodatno usposablјati za opravljanje del v povezavi z osebno asistenco.

(5) Vsebino usposabljanja in pogoje za njegovo izvajanje določi minister.

(6) Usposabljanje koordinatorjev in članov strokovnih komisij se financira iz proračuna Republike Slovenije.

VII. POSTOPEK UVELJAVLJANJA PRAVICE DO OSEBNE ASISTENCE

30. člen

(vloga za uveljavljanje pravice do osebne asistence)

(1) Vlagatelj ali njegov zakoniti zastopnik vloži vlogo za pridobitev pravice do osebne asistence na centru za socialno delo, ki je krajevno pristojen glede na stalno ali začasno prebivališče vlagatelja. Vlagatelj, ki še ni dopolnil 18 let starosti, oziroma njegov zakoniti zastopnik, lahko vlogo vloži največ štiri mesece pred vlagateljevo dopolnitvijo starosti 18 let. Vloga vsebuje:

1. osebno ime vlagatelja, EMŠO in naslov stalnega ali začasnega prebivališča;
2. dokazila o stopnji in vrsti invalidnosti ali dokazilo o uvedbi postopka za pridobitev statusa invalida v skladu s četrtem odstavkom 6. člena tega zakona;
3. zdravstveno dokumentacijo o vrsti in stopnji invalidnosti, zdravstvenem stanju vlagatelja ter uporabi medicinsko-tehničnih pripomočkov in drugo dokumentacijo, ki dokazuje vlagateljevo potrebo po osebni asistenci;
4. opis potreb po storitvah osebne asistence iz 7. člena tega zakona;
5. dokazilo o skrbi za otroka do 18. leta starosti;
6. odločbo o priznani pravici in višini dodatka za pomoč in postrežbo oziroma drugih denarnih prejemkov, ki jih vlagatelj prejema iz naslova potrebe po tuji negi in pomoči in podpisano izjavo, da se zavezuje, da bo polovico denarnega prejemka namenil za sofinanciranje osebne asistence izbranemu izvajalcu osebne asistence;
7. dokazila o izobraževanju oziroma usposabljanju, zaposlitvi ali aktivnem iskanju zaposlitve, če je zaposlen ali se izobražuje oziroma aktivno išče zaposlitev;
8. dogovor, s katerimi dokazuje število ur vključenosti v programe ali storitve iz 9. člena tega zakona;
9. dokazila o vključitvi v druge aktivnosti družbenega življenja, kot na primer potrdila društev o vključevanju v aktivnosti, potrdila o udeležbi in dosežkih na dogodkih oziroma tekmovanjih, račun za izvedene aktivnosti uporabnika;
10. datum vložitve in podpis vlagatelja ali zakonitega zastopnika.

(2) Dokazila iz pete do vključno devete točke prejšnjega odstavka vlagatelj priloži, če z njimi razpolaga.

31. člen

(postopek za uveljavljanje pravice do osebne asistence)

(1) Pristojni center za socialno delo vlogo pregleda in preveri izpolnjevanje pogojev za dodelitev pravice do osebne asistence. Če ugotovi, da vlagatelj ne izpolnjuje pogojev, zavrne priznanje pravice do osebne asistence.

(2) Kadar pristojni center za socialno delo ugotovi, da so izpolnjeni pogoji iz prejšnjega odstavka, vlogo najpozneje v petih dneh od prejema popolne vloge, odstopi izvedenskemu organu pri zavodu, kjer najmanj dvočlanska strokovna komisija (v nadaljnjem besedilu: komisija) poda mnenje o obsegu ur in vrsti storitev osebne asistence.

32. člen

(odločba o pravici do osebne asistence)

(1) Na podlagi mnenja komisije pristojni center za socialno delo izda odločbo o pravici do osebne asistence, v kateri določi obseg in vrsto storitev osebne asistence.

(2) Odločba o pravici do osebne asistence vsebuje:

1. ime in priimek uporabnika;
2. ime in priimek zakonitega zastopnika, če ga uporabnik ima;
3. število ur osebne asistence na teden, ki so uporabniku priznane na podlagi mnenja komisije;
4. sklope storitev osebne asistence;
5. ugotovitev, ali uporabnik že prejema denarni prejemek, in kateri denarni prejemek prejema;

6. navedbo o dolžnosti uporabnika, da bo denarni prejemek iz prejšnje točke namenil za sofinanciranje osebne asistencije izbranemu izvajalcu osebne asistencije;
7. navedba ponovne ocene upravičenosti do osebne asistencije v skladu s 36. členom tega zakona.

(3) V izreku odločbe se v primerih življenjske ogroženosti uporabnika, navede obvezna nujna prisotnost osebnega asistenta iz tretjega odstavka 7. člena tega zakona.

(4) V primeru vključenosti vlagatelja v storitve iz tretjega odstavka 9. člena tega zakona se v izreku odločbe določi obseg in vrsto storitev osebne asistencije za čas, ko je uporabnik v storitve vključen in za čas, ko storitev iz tretjega odstavka 9. člena tega zakona ni na voljo.

(5) Vrednotnica za osebno asistenco (v nadaljnjem besedilu: vrednotnica) je dokazilo o priznani pravici do osebne asistencije in je kot priloga sestavni del odločbe o pravici do osebne asistencije. Podroben opis vrednotnice določi minister.

(6) Mnenje komisije in ocenjevalni obrazec se vlagatelju vročita skupaj z odločbo, ne glede na določbe o obvezni seznanitvi stranke o dejstvih in okoliščinah, ki so pomembna za izdajo odločbe na podlagi zakona, ki ureja splošni upravni postopek.

(7) Če se ponovno odloča o pravici do osebne asistencije zaradi spremembe, ki lahko vpliva na upravičenost do osebne asistencije, na podlagi 36. člena tega zakona ali na zahtevo vlagatelja, odločba izdana v tem postopku postane izvršljiva s prvim dnevom naslednjega meseca po izdani odločbi, ne glede na zakon, ki ureja splošni upravni postopek. Odločba se pošlje v vednost uporabnikovemu izvajalcu osebne asistencije.

(8) Če ima uporabnik pravico do celodnevne institucionalnega varstva ali oskrbovalca družinskega člana in dolgotrajne bolnišnične obravnave v skladu s predpisi, ki urejajo področje socialnega in zdravstvenega varstva, ali do celodnevne institucionalnega varstva v skladu s predpisi, ki urejajo šolsko zakonodajo, ali do storitve socialnega vključevanja prebivanja s podporo v skladu z zakonom, ki ureja socialno vključevanje invalidov, ali prestajanja zaporne kazni, se mu prizna pravica do osebne asistencije s prvim naslednjim dnevom, ko mu preneha pravica do navedenih storitev.

(9) Pritožba zoper odločbo ne zadrži izvršitve pravice do osebne asistencije.

33. člen

(pritožba zoper odločbo o pravici do osebne asistencije)

(1) O pritožbi zoper odločbo iz devetega odstavka prejšnjega člena odloči ministrstvo. Pri odločanju o pritožbi ministrstvo lahko pridobi novo mnenje komisije. Odločba, izdana v pritožbenem postopku, postane izvršljiva s prvim dnevom naslednjega meseca po izdani odločbi.

(2) Ne glede na določbe zakona, ki ureja splošni upravni postopek, se v pritožbenem postopku lahko odloči, da vlagatelju pripada drugačen (večji ali manjši) obseg ur in drugačna opredelitev vrst storitev osebne asistencije oziroma do storitev osebne asistencije ni upravičen, na podlagi obrazloženega mnenja, kot to določa peti odstavek 36. člena tega zakona.

34. člen

(mnenje o obsegu ur in vsebini osebne asistencije)

(1) Komisija na podlagi vloge in osebnega razgovora na domu uporabnika izdelava mnenje o številu ur in vsebini osebne asistencije. Pri ocenjevanju vrste, vsebine in obsega potreb komisija uporablja standardizirano ocenjevalno orodje za oceno potreb po storitvah osebne asistencije – ZojA.

(2) Merila za ocenjevanje potreb po storitvah osebne asistencije, na podlagi katerih je oblikovano standardizirano ocenjevalno orodje so:

- potreba vlagatelja po storitvah osebne asistencije iz 7. člena tega zakona in
- obseg vlagateljeve aktivnosti iz 6. člena tega zakona.

(3) Komisija je izvedenski organ, ki deluje v okviru zavoda in jo sestavlja stalni član, strokovnjak, ki ima najmanj štiri leta strokovnega in praktičnega izkušenj s področja invalidskega, socialnega ali zdravstvenega varstva ter zunanji član, strokovnjak zdravniške stroke iz izvedenskega organa Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije. Stalne članke izvedenskega organa imenuje svet zavoda.

(4) Vlagatelj lahko predlaga dodatnega člana komisije, ki mora imeti strokovno znanje s področja potreb pri vrsti invalidnosti, ki jo komisija v posameznem primeru ocenjuje in ga izbere iz liste oseb s strokovnim znanjem s področja vrste invalidnosti.

(5) Komisija praviloma izdela mnenje iz prvega odstavka tega člena na podlagi osebnega razgovora z uporabnikom oziroma njegovim zakonitim zastopnikom na domu uporabnika. Pri razgovoru ni navzoč predstavnik izvajalca osebne asistencije.

(6) V primeru bivanja uporabnika v času vložitve vloge v institucionalnem varstvu, bolnišnici ali rehabilitacijskem centru komisija opravi osebni razgovor z uporabnikom na naslovu, kjer se nahaja v času podaje mnenja.

(7) Uporabnika, za katerega je komisija podala mnenje na podlagi prejšnjega odstavka, se ponovno oceni po vrnitvi uporabnika v domače okolje. Uporabnik je dolžan o vrnitvi v domače okolje obvestiti koordinatorja najkasneje v 8 dneh po vrnitvi. Koordinator uvede postopek ponovne ocene upravičenosti do osebne asistencije po uradni dolžnosti najkasneje v roku enega meseca po vrnitvi uporabnika v domače okolje.

(8) Pravica do osebne asistencije je izražena v obsegu ur na teden. V primeru vključenosti vlagatelja v storitve vodenja, varstva in zaposlitve pod posebnimi pogoji oziroma v primeru, da ima vlagatelj pravico do drugih podpor pri zaposlovanju in socialnem vključevanju, ki so financirane iz javnih virov in so urejene v predpisih s področja socialnega varstva in zaposlovanja invalidov oziroma vključenosti v izvajanje vzgojno-izobraževalnih programov v skladu s predpisi, ki urejajo šolsko zakonodajo, se pravica do osebne asistencije opredeli v obsegu ur na teden, ko je uporabnik v storitve vključen, ter v obsegu ur na teden, ki jih uporabnik potrebuje, ko storitev iz četrtega odstavka 9. člena tega zakona ni na voljo.

(9) Pri določitvi ur osebne asistencije se upošteva življenjska ogroženost uporabnika in se v mnenju navede obvezna nujna prisotnost osebnega asistenta iz tretjega odstavka 7. člena tega zakona.

(10) Pri določitvi ur osebne asistencije se upošteva, da ima uporabnik v kombinaciji s podporno tehnologijo, prilagoditvami življenjskega in delovnega okolja in načrtovanjem fizičnega okolja brez grajenih ovir ter glede na njegovo socialno mrežo, enake možnosti izbire, kot jih imajo drugi državljani.

(11) Obrazec mnenja in standardizirani ocenjevalni obrazec iz prvega odstavka in listo oseb s strokovnim znanjem s področja vrste invalidnosti iz četrtega odstavka tega člena določi minister.

35. člen (poročanje)

(1) Izvajanje osebne asistencije pri uporabniku preverja koordinatorska enota vsaj enkrat na leto oziroma po potrebi.

(2) Uporabnik oziroma njegov zakoniti zastopnik mora koordinatorju in izvajalcu osebne asistencije oziroma zavodu sporočiti vsa dejstva, okoliščine in vse spremembe, ki lahko vplivajo na upravičenost do osebne asistencije, njen obseg ali obdobje prejemanja, takoj, ko je sprememba nastala ali je zanj izvedel, vendar najpozneje v osmih dneh od nastanka spremembe. V primeru, da sprememba vpliva na širši ali ožji obseg izvajanja osebne asistencije, se ponovno odloča o pravici do osebne asistencije.

36. člen **(ponovna ocena upravičenosti do osebne asistencije)**

(1) V postopku ponovne ocene upravičenosti do osebne asistencije se preverja ustreznost obsega ur in vrst storitev osebne asistencije, priznanih z odločbo o pravici do osebne asistencije.

(2) Ponovna ocena upravičenosti do osebne asistencije vseh uporabnikov se izvede vsakih pet let po uradni dolžnosti in zajema ugotavljanje uporabnikovih potreb v povezavi z zdravstvenim stanjem na podlagi zdravstvene dokumentacije.

(3) Pri uporabnikih iz četrtega odstavka 6. člena tega zakona se ponovna ocena upravičenosti do osebne asistencije izvede na predlog uporabnika po pridobitvi pravice na podlagi ocene invalidnosti ali telesne okvare.

(4) Koordinator lahko pri posameznem uporabniku kadarkoli predlaga ponovno oceno upravičenosti do osebne asistencije, če zazna spremenjene potrebe uporabnika po vrstah in obsegu ur storitev osebne asistencije, če obstaja sum, da uporabnik ne potrebuje osebne asistencije oziroma jo potrebuje v manjšem obsegu, kot jo koristi, ali če obstajajo druge okoliščine, ki utemeljujejo ponovno oceno.

(5) Ponovna ocena se izvede v skladu s postopkom, kot je določen za postopek uveljavljanja pravice do osebne asistencije, na podlagi zdravstvene dokumentacije. V primeru, da gre za ponovno oceno na podlagi vloge vlagatelja zaradi spremembe v zdravstvenem stanju uporabnika, mora ob vlogi priložiti zdravstveno dokumentacijo, ki ni starejša od šest mesecev. Z odločbo o ponovni oceni pravice do osebne asistencije se uporabniku lahko prizna drugačen (večji, enak ali manjši) obseg ur in drugačna opredelitev vrst storitev osebne asistencije, ki so mu bile priznane z veljavno odločbo, oziroma do storitev osebne asistencije ni upravičen. V primeru, da se uporabniku z odločbo o ponovni oceni prizna manjši obseg ur ali do storitev osebne asistencije ni upravičen, mnenje komisije iz 34. člena tega zakona vsebuje obrazložitev razlogov za zmanjšanje ali odvzem pravice.

(6) Odločba, izdana v postopku ponovne ocene, postane izvršljiva s prvim dnevom naslednjega meseca po izdani odločbi.

VIII. KOORDINATOR

37. člen **(koordinator)**

(1) Koordinator je strokovni delavec centra za socialno delo z znanji s področja invalidskega varstva, ki koordinira in organizira pravice iz invalidskega varstva za posameznega uporabnika.

(2) Koordinator:

- seznanja invalide z informacijami o njihovih pravicah in obveznostih na podlagi predpisov s področja invalidskega in socialnega varstva ter se povezuje z drugimi deležniki;
- vodi postopke za uveljavljanje pravice do osebne asistencije;
- vodi postopke za uveljavljanje pravice do komunikacijskega dodatka;
- pri uporabniku ali izvajalcu osebne asistencije preverja, usklajuje in spremlja izvajanje osebne asistencije ob vsakokratnem sumu zlorabe instituta osebne asistencije ali po potrebi ter nudi pomoč v postopkih zamenjave izvajalca osebne asistencije;
- vsaj enkrat letno ali po potrebi preverja izvajanje osebne asistencije pri uporabniku na domu in pri izbranem izvajalcu;
- vsaj enkrat letno ali po potrebi poroča ministrstvu o izvajanju osebne asistencije, ki jo usklajuje;
- podaja mnenje v primeru odstopa izvajalca osebne asistencije od izvedbenega načrta pri posameznem uporabniku osebne asistencije in
- izvaja druge naloge na področju invalidskega varstva.

38. člen
(pogoji za imenovanje koordinatorjev)

Koordinator mora, poleg pogojev, določenih v zakonu, ki ureja socialno varstvo, za strokovnega delavca, izpolnjevati še naslednja pogoja:

- ima opravljeno usposabljanje za koordinatorje iz 29. člena;
- ni pravnomočno obsojen na nepogojno kazen zapora in iz kazenske evidence ne izhaja, da je bil pravnomočno obsojen za kaznivo dejanje na področju nasilja, spolne nedotakljivosti oziroma diskriminatornega ravnanja na podlagi invalidnosti po drugih predpisih.

IX. FINANCIRANJE OSEBNE ASISTENCE

39. člen
(cena ure storitve osebne asistence za izvajalce osebne asistence)

(1) Cena ure storitve osebne asistence se določi tako, da pokrije upravičene stroške, povezane z delom osebnih asistentov, ter upravičene stroške, povezane z organizacijo in izvajanjem osebne asistence, na podlagi metodologije iz drugega odstavka tega člena.

(2) Metodologijo za izračun cene ure storitve osebne asistence predpiše minister.

(3) Sredstva za financiranje storitev osebne asistence in sredstva za komunikacijski dodatek se zagotovijo v proračunu Republike Slovenije.

40. člen
(financiranje osebne asistence)

(1) Za vsakega uporabnika pristojni center za socialno delo z odločbo iz 32. člena tega zakona določi število ur storitev osebne asistence, ki se mu prizna tedensko ali mesečno, ali višino denarnega nadomestila v skladu z 8. členom tega zakona.

(2) Če je uporabnik upravičen do prejetja dodatka za pomoč in postrežbo oziroma do drugih denarnih prejemkov zaradi potrebe po tuji negi in pomoči, uporabnik sofinancira osebno asistenco pri izbranem izvajalcu osebne asistence v višini polovice navedenega prejemka.

(3) Če se uporabnik iz 8. člena tega zakona odloči za denarno nadomestilo in že prejema dodatek za pomoč in postrežbo oziroma drug denarni prejemek zaradi potrebe po tuji negi in pomoči, se mu denarno nadomestilo iz 8. člena tega zakona izplačuje kot razlika med dodatkom oziroma drugim denarnim prejemkom ter celotnim denarnim nadomestilom, do katerega je upravičen.

(4) Sredstva za izvajanje storitev osebne asistence izvajalcu osebne asistence in sredstva za komunikacijski dodatek uporabniku se izplačujejo mesečno.

(5) Izvajalec osebne asistence je dolžan najprej porabiti sredstva, ki jih uporabnik nameni za sofinanciranje izvajanja storitev osebne asistence, nato je dolžan porabiti sredstva iz drugih javnih virov, ki se bodo porabljala za izvajanje osebne asistence, šele nato lahko porablja proračunska sredstva, neposredno namenjena izvajanju osebne asistence po tem zakonu, skladno s pogodbo. Pod druga javna sredstva se upoštevajo refundacije nadomestila plače, subvencije Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje za zaposlitev, spodbude za zaposlovanje Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje, vzpodbude za zaposlovanje invalidov po Zakonu o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov in podobno.

(6) Dvojno uveljavljanje stroškov in izdatkov, ki so povrnjeni iz drugega javnega vira, ni dovoljeno.

(7) Natančnejši postopek glede mesečnih zahtevkov za izplačila predpiše minister.

X. ZBIRANJE PODATKOV ZA POTREBE IZVAJANJA OSEBNE ASISTENCE

41. člen

(zbiranje, obdelovanje in hranjenje podatkov za osebno asistenco)

(1) Za zbiranje, shranjevanje, posredovanje in uporabo podatkov, vsebovanih v zbirkah podatkov, ki so potrebni za izvajanje osebne asistence, se uporabljajo določbe zakona, ki ureja varstvo osebnih podatkov.

(2) Za namene razvoja in izvajanja osebne asistence se podatki, ki so potrebni za načrtovanje vrste in obsega storitev osebne asistence ter spremljanje doseganja kazalnikov uspešnosti, obdelujejo v obliki, ki onemogoča identifikacijo posameznika.

42. člen

(register izvajalcev osebne asistence)

(1) Za potrebe razvoja in izvajanja osebne asistence ministrstvo vodi register o izvajalcih osebne asistence.

(2) Register iz prejšnjega odstavka vsebuje naslednje podatke:

- zaporedno številko vpisa izvajalca osebne asistence in številko odločbe o vpisu v register;
- naziv in sedež izvajalca osebne asistence;
- osebno ime odgovorne osebe in pravni status izvajalca;
- datum začetka izvajanja osebne asistence;
- kontaktne podatke izvajalca;
- datum izbrisa in številko ter datum odločbe o izbrisu iz registra izvajalcev osebne asistence.

(3) Podatki, vpisani v register, so javni.

43. člen

(centralna zbirka podatkov)

(1) Za potrebe odločanja o pravici do osebne asistence, načrtovanje politik, spremljanja stanja, nadzor ter za znanstvenoraziskovalne in statistične namene se vodi informatizirana zbirka podatkov o uporabnikih osebne asistence in njihovih zakonitih zastopnikih, osebnih asistentih, strokovnih vodjih, usklajevalcih osebne asistence in odločbah o pravici do osebne asistence (v nadaljnjem besedilu: centralna zbirka podatkov). Centralna zbirka podatkov vsebuje naslednje podatke:

1. osebne podatke uporabnika osebne asistence in njegovega zakonitega zastopnika (osebno ime, EMŠO, naslov stalnega oziroma začasnega prebivališča, rojstni podatki, osebno ime zakonitega zastopnika, če ga uporabnik ima, telefonska številka uporabnika osebne asistence ali zakonitega zastopnika, elektronski naslov uporabnika osebne asistence ali zakonitega zastopnika);
2. dodatek za pomoč in postrežbo oziroma druge denarne prejemke, ki jih uporabnik prejema iz naslova potrebe po tuji negi in pomoči;
3. številko in datum izdaje odločbe o priznanju pravice do osebne asistence;
4. datum začetka ter prenehanja izvajanja osebne asistence;
5. storitve osebne asistence, ki se mu nudijo;
6. odobrene ure osebne asistence;
7. ure nadomeščanj redno zaposlenih osebnih asistentov;
8. podatek o opravljenih in evidentiranih urah storitev osebne asistence;
9. podatki o izvajalcu osebne asistence, ki uporabniku nudi osebno asistenco;

10. osebne podatke osebnih asistentov (osebno ime, EMŠO, strokovna izobrazba, usposobljenost iz 27. člena tega zakona, pravna podlaga, na podlagi katere izvaja delo osebnega asistenta, sorodstveno razmerje do uporabnika, telefonska številka, naslov, elektronski naslov);
11. osebne podatke strokovnih vodij in usklajevalcev osebne asistencije (osebno ime, EMŠO, izobrazba in strokovni izpit iz 11. člena tega zakona, usposabljanje v skladu s 27. členom tega zakona, pravna podlaga za delo, telefonska številka, elektronski naslov);
12. vrsta in obseg storitev iz 9. člena tega zakona.

(2) Centralno zbirko podatkov obdelujejo centri za socialno delo in ministrstvo kot upravljavec centralne zbirke podatkov.

(3) Podatki iz centralne zbirke podatkov se hranijo trajno, razen podatkov iz desete točke prvega odstavka tega člena, ki se hranijo pet let po prenehanju pravnega razmerja, na podlagi katerega je osebni asistent izvajal osebno asistenco.

44. člen **(pridobivanje podatkov)**

(1) Podatki iz prejšnjega člena, ki so po tem zakonu potrebni za uveljavljanje pravice do osebne asistencije, se zbirajo neposredno od uporabnika oziroma njegovega zakonitega zastopnika ter po uradni dolžnosti iz zbirk podatkov iz tretjega odstavka tega člena. Uporabnik oziroma njegov zakoniti zastopnik centru za socialno delo da vse podatke, o katerih pooblaščen organi in organizacije ne vodijo zbirk podatkov.

(2) Podatki iz 11. člena tega zakona, ki so po tem zakonu potrebni zaradi preverjanja pogojev za izvajalca osebne asistencije, se zbirajo neposredno od izvajalca osebne asistencije ter po uradni dolžnosti iz zbirk podatkov iz tretjega odstavka tega člena.

(3) Centri za socialno delo in ministrstvo podatke iz prvega in drugega odstavka tega člena brezplačno pridobivajo iz obstoječih zbirk podatkov naslednjih upravljavcev:

- Ministrstva za notranje zadeve – podatke iz centralnega registra prebivalstva (osebno ime, EMŠO, državljanstvo prebivalca, ki uveljavlja pravice po tem zakonu, stalno ali začasno prebivališče, država bivanja, naslov za vročanje, sprememba osebnega imena, podaljšanje in odvzem roditeljske pravice ter datum prenehanja tega ukrepa, odvzem in vrnitev poslovne sposobnosti, skrbništvo ter datum prenehanja tega ukrepa, družinsko razmerje);
- centrov za socialno delo – podatke o odločbi o priznanih pravicah in storitvah socialnega vključevanja invalidov, skladno z zakonom, ki ureja socialno vključevanje invalidov, odločbo o priznanju pravice dodatka za nego otroka, odločbo o pridobitvi ali prenehanju statusa družinskega pomočnika oziroma oskrbovalca družinskega člana, odločbo o rejništvu ter podatek o priznanju pravice do dodatka za pomoč in postrežbo, skladno z zakonom o socialno varstvenih prejemkih;
- Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije – podatke iz zbirke podatkov o uživalcih dodatka za pomoč in postrežbo (osebno ime, EMŠO, datum priznanja pravice, vrsta potrebe po tuji pomoči in postrežbi in znesek dodatka za pomoč in postrežbo);
- upravnih enot – podatke o vojnih invalidih (osebno ime, EMŠO, naslov stalnega ali začasnega prebivališča, datum izdaje odločbe o pravici do dodatka za pomoč in postrežbo);
- Agencije Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve – podatke iz poslovnega registra (matična in davčna številka, naziv in sedež poslovnega subjekta, tekoči račun poslovnega subjekta);
- Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije – podatke o prijavi v obvezna socialna zavarovanja za osebne asistente, strokovne vodje in usklajevalce osebne asistencije pri izvajalcih osebne asistencije (podlaga za prijavo v zavarovanje, datum začetka in prenehanja zavarovanja, delovni oziroma zavarovalni čas);
- Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport – podatke o osebah, ki so vključene v izvajanje vzgojno-izobraževalnih programov (osebno ime, EMŠO, obdobje vključitve, vrsta programa), in podatke o izvajalcu vzgojno-izobraževalnega programa;
- Finančne uprave Republike Slovenije – podatke iz davčnega registra za izvajalce osebne asistencije (davčna številka, firma oziroma ime, sedež in naslov, številke plačnih računov v

- Republiki Sloveniji, podatke o postopkih zaradi insolventnosti in postopkih prisilnega prenehanja, podatke o plačanih obveznih dajatvah in drugih denarnih nedavčnih obveznostih);
- Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje – evidence programov aktivne politike zaposlovanja in evidence brezposelnih (osebno ime, EMŠO, naslov stalnega ali začasnega prebivališča, datum vpisa v evidenco, obdobje vključitve in vrsta evidence oziroma programa);
 - Ministrstva za solidarno prihodnost – podatke o oblikah in vrstah pravic po zakonu, ki ureja dolgotrajno oskrbo (osebno ime, EMŠO, naslov stalnega ali začasnega prebivališča, datum izdaje odločbe, datum začetka uveljavljanja pravice).

(4) Zaradi točnosti in ažurnosti podatkov iz 51. člena tega zakona se lahko centralna zbirka podatkov na podlagi EMŠO povezuje s centralnim registrom prebivalstva in vsemi institucijami iz tretjega odstavka tega člena.

XI. NADZOR NAD IZVAJANJEM OSEBNE ASISTENCE

45. člen (nadzor)

(1) Nadzor po tem zakonu obsega:

- nadzor, ki ga izvaja Socialna inšpekcija v okviru Inšpektorata Republike Slovenije za delo (v nadaljnjem besedilu: socialna inšpekcija), skladno s 46. členom tega zakona;
- nadzor pravnih razmerij in pravnih podlag za izvajanje dela posameznikov v zvezi z izvajanjem storitev osebne asistence, ki ga izvaja Inšpekcija nadzora delovnih razmerij v okviru Inšpektorata za delo;
- nadzor, ki ga izvajata Računsko sodišče Republike Slovenije in Finančna uprava Republike Slovenije v okviru svoje pristojnosti;
- nadzor nad poslovanjem izvajalcev osebne asistence in zavoda v zvezi z izvajanjem storitev osebne asistence, ki ga izvaja ministristvo;
- spremljanje izvedbenega načrta, ki ga izvajata pristojni center za socialno delo in koordinator.

46. člen (pristojnost socialne inšpekcije)

(1) Socialna inšpekcija v okviru Inšpektorata za delo izvaja nadzor nad izvajanjem storitev osebne asistence na podlagi tega zakona in predpisov, izdanih na njegovi podlagi, pri:

- izvajalcih osebne asistence, ki so vpisani v register izvajalcev osebne asistence iz 42. člena tega zakona,
- zavodu iz 15. člena tega zakona,
- uporabnikih oziroma njihovih zakonitih zastopnikih na domu,
- osebnih asistentih na delovnem mestu.

(2) V postopku nadzora nad izvajanjem storitev osebne asistence se opravlja:

1. preverjanje izpolnjevanja zakonskih pogojev za izvajanje osebne asistence,
2. skladnost izvedbenih načrtov s tem zakonom in podzakonskimi akti,
3. skladnost izvajanja storitev osebne asistence z izvedbenim načrtom.

(3) Na podlagi ugotovljenih nepravilnosti v nadzoru lahko socialni inšpektor odredi izvajalcu osebne asistence ukrepe, potrebne za odpravo nepravilnosti oziroma za zmanjšanje možnosti za njihovo ponovitev, kot jih določa zakon, ki ureja socialno varstvo in izreka sankcije v skladu z 49. in 50. členom tega zakona.

47. člen (nadzor ministrstva nad poslovanjem izvajalcev osebne asistence)

(1) Ministrstvo izvaja nadzor poslovanja izvajalcev osebne asistence, in sicer nad:

- namensko porabo proračunskih sredstev v skladu s predpisi s področja osebne asistencе,
- porabo proračunskih sredstev v skladu s predpisi, ki urejajo javne finance.

(2) Ministrstvo na podlagi opravljenega nadzora iz prvega odstavka tega člena lahko zahteva:

- odpravo nepravilnosti v zvezi z izpolnjevanjem pogojev za izvajanje osebne asistencе v skladu s predpisi s področja osebne asistencе,
- vračilo neupravičeno pridobljenih sredstev,
- vračilo neporabljenih sredstev,
- vračilo nenamensko porabljenih sredstev.

48. člen **(nadzor ministrstva nad zavodom)**

Ministrstvo izvaja nadzor nad zakonitostjo delovanja zavoda ter namembnostjo rabe sredstev. Če se pri nadzoru ugotovijo nepravilnosti, izda minister, odločbo, s katero določi ukrepe in roke za odpravo nepravilnosti.

XII. KAZENSKÉ DOLOČBE

49. člen **(sankcije zoper uporabnika)**

Z globo v višini od 250 do 1.000 eur se kaznuje uporabnik v primeru:

- ugotovljene kršitve določbe drugega, tretjega ali četrtega odstavka 23. člena tega zakona,
- ugotovljene kršitve določbe prvega ali šestega odstavka 28. člena tega zakona,
- nepravilnega ali lažnega prikazovanja podatkov iz sedmega odstavka 20. člena, 21. člena, 22. člena in 30. člena tega zakona,
- neizpolnitve obveznosti iz sedmega odstavka 34. člena tega zakona,
- ugotovljene kršitve drugega odstavka 40. člena tega zakona.

50. člen **(sankcije zoper pravne in fizične osebe, ki izvaja osebno asistenco)**

(1) Z globo od 500 do 5.000 evrov se kaznuje za prekršek pravna oseba:

- če ni pripravljen izvedbeni načrt v skladu z določbami 21. člena tega zakona,
- če ni pripravljen dogovor v skladu z določbami 22. člena tega zakona,
- če ne zagotavlja osebne asistencе v skladu z odločbo iz 32. člena tega zakona, izvedbenim načrtom iz 21. člena tega zakona ter dogovorom iz 22. člena tega zakona,
- če ne usposablja osebnih asistentov in uporabnikov v skladu s tem zakonom
- če ne postopa skladno s šestim odstavkom 40. člena tega zakona.

(2) Z globo od 100 do 1000 evrov se za prekršek kaznuje tudi odgovorna oseba pravne osebe izvajalca osebne asistencе, če stori prekršek iz prejšnjega odstavka.

(3) Z globo od 100 do 1000 evrov se za prekršek kaznuje osebni asistent, če:

- osebne asistencе ne izvaja v skladu z izvedbenim načrtom in dogovorom,
- ne evidentira opravljenih storitev osebne asistencе skladno s sedmim odstavkom 20. člena tega zakona,
- ne varuje osebnih podatkov in spoštuje zasebnost in integriteto uporabnika v skladu s petim odstavkom 23. člena tega zakona.

»XIII. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

51. člen

(prehodno obdobje za vnos urnikov v informacijski sistem)

Izvajalec osebne asistencije v sodelovanju z uporabnikom oziroma zakonitim zastopnikom prične z izvajanjem obveznosti iz četrtega odstavka 23. člena tega zakona najkasneje v šestih mesecih od uveljavitve tega zakona.

52. člen

(prehodno obdobje za določitev ur storitev osebne asistencije uporabnikom storitev iz 9. člena tega zakona)

Za uporabnike osebne asistencije, ki na dan uveljavitve tega zakona poleg pravice do osebne asistencije koristijo tudi pravico do vodenja, varstva in zaposlitve pod posebnimi pogoji oziroma pravico do drugih podpor pri zaposlovanju in socialnem vključevanju, ki so financirane iz javnih virov in so urejene v predpisih s področja socialnega varstva in zaposlovanja invalidov oziroma so vključeni v izvajanje vzgojno-izobraževalnih programov v skladu s predpisi, ki urejajo šolsko zakonodajo, se do ponovne ocene upravičenosti do osebne asistencije po tem zakonu uporabljata določbi tretjega in četrtega odstavka 9. člena Zakona o osebni asistenci (Uradni list RS, št. 10/17, 31/18 in 172/21).

53. člen

(prehodno obdobje za upoštevanje omejitve števila osebnih asistentov družinskih članov)

Ne glede na določbo tretjega in četrtega odstavka 20. člena tega zakona lahko uporabniku zagotavljata storitve osebne asistencije največ dva družinska člana, vendar ne dlje kot šest mesecev od uveljavitve tega zakona.

54. člen

(prehodno obdobje potrjevanja opravljenih ur storitev osebne asistencije pri uporabniku)

Osebni asistenti so dolžni začeti s potrjevanjem opravljenih ur storitev osebne asistencije pri uporabniku iz sedmega odstavka 20. člena tega zakona najkasneje v enem mesecu od uveljavitve tega zakona.

55. člen

(ustanovitev zavoda)

Republika Slovenija ustanovi zavod v roku enega leta od uveljavitve zakona.

56. člen

(začetek izvajanja usposabljanj na zavodu)

Usposabljanja iz drugega odstavka 27. člena tega zakona ter usposabljanje članov strokovnih komisij iz drugega odstavka 29. člena tega zakona izvaja Inštitut Republike Slovenije za socialno varstvo (v nadaljevanju Inštitut) do največ šest mesecev od začetka delovanja zavoda, ko usposabljanje preide na zavod. Izvajanje usposabljanja s strani Inštituta se financira iz proračuna Republike Slovenije.

57. člen

(začetek uporabe določb o komisiji)

Do vzpostavitve izvedenskega organa pri zavodu oziroma najkasneje do 1. januarja 2026, mnenje o obsegu ur in vsebini osebne asistencije podaja Inštitut, ki se financira iz proračuna Republike Slovenije.

58. člen
(uporaba predpisov)

Z dnem uveljavitve tega zakona preneha veljati Zakon o osebni asistenci (Uradni list RS, št. 10/17, 31/18 in 172/21), razen šestega poglavja »VI. Postopek za uveljavljanje pravice do osebne asistence« za postopke, ki so bili uvedeni do začetka uveljavitve tega zakona.

59. člen
(začetek veljavnosti)

Ta zakon začne veljati s 1. januarjem 2025.

III. OBRAZLOŽITEV K ČLENOM:

K 1. členu:

Konvencija Združenih narodov o pravicah invalidov (v nadaljnjem besedilu: Konvencija), ki jo je Slovenija ratificirala leta 2008, je prvi zavezujoč dokument Združenih narodov o človekovih pravicah invalidov. Konvencija v 19. členu določa, da »države pogodbenice te konvencije priznavajo enako pravico vsem invalidom, da živijo v skupnosti in enako kot drugi odločajo ter sprejemajo učinkovite in ustrezne ukrepe, ki jim omogočajo polno uživanje te pravice ter polno vključenost v skupnost in sodelovanje v njej, ter zagotavljajo, da:

- a) imajo invalidi enako kot drugi možnost izbrati stalno prebivališče in se odločiti, kje in s kom bodo živeli in jim ni treba bivati v posebnem okolju;
- b) imajo invalidi dostop do različnih storitev na domu ter bivalnih in drugih podpornih storitev v skupnosti, vključno z osebno pomočjo, potrebno za življenje in vključitev v skupnost, ter za preprečevanje osamljenosti ali izločevanja iz skupnosti«.

Zakon ureja pravico do osebne asistencije ter tako omogoča invalidu, da živi samostojno, aktivno in je enakopravno vključen v družbo.

K 2. členu:

Definicija osebne asistencije je navedena na način, da invalidom zagotavlja polno in enakopravno uživanje vseh človekovih pravic in temeljnih svoboščin. Opredeljena je kot laična pomoč uporabniku pri vseh tistih opravilih in dejavnostih, ki jih ne more izvajati sam zaradi vrste in stopnje invalidnosti, vendar ne zaradi bolezni, potrebuje pa jih vsakodnevno doma in izven doma, da lahko živi neodvisno, aktivno življenje in je enakopravno vključen v družbo.

Osební asistent je torej oseba, ki nima posebnih znanj ali kvalifikacij, pa vendar lahko pomaga uporabniku do samostojnejšega in aktivnejšega življenja. Opredelitev osebne asistencije poudarja, da uporabnik ne more aktivnosti izvajati sam zaradi vrste in stopnje invalidnosti, torej poudarja vsakodnevno pomoč pri invalidih in ne osebah, ki so dolgotrajno bolne. Bolezen je stanje, ko telo ne deluje normalno, vendar se zmanjšana funkcija telesa lahko zdravi z zdravljenjem in omogoča osebi normalno življenje. Seveda pa dolgotrajna bolezenska stanja lahko vodijo v invalidnost. Zaradi tako nastale invalidnosti pa je oseba lahko upravičena do osebne asistencije, če izpolnjuje tudi druge, z zakonom določene pogoje.

Pri osebni asistenci je ključno, da mora imeti uporabnik sam ali preko svojega zastopnika nadzor nad izvajanjem osebne asistencije. To pomeni, da mora biti pri njenem izvajanju aktiven. Osebna asistenca mora biti prilagojena potrebam, zmožnostim, življenjskim okoliščinam in željam uporabnika. V primeru, da uporabnik ni zmožen sam upravljati z osebno asistenco, naloge uporabnika v odnosu do osebnega asistenta prevzame njegov zakoniti zastopnik.

Osebna asistenca vključuje pomoč pri temeljnih dnevnih opravilih, pomoč pri podpornih opravilih, spremstvo, pomoč na delovnem mestu in pri izobraževanju ter pomoč pri drugih aktivnostih, v katere je uporabnik vključen.

Pri osebni asistenci je ključna vloga uporabnika, zato mu je zagotovljena svobodna izbira izvajalca osebne asistencije in osebnega asistenta.

K 3. členu:

Kot temeljna načela zakon določa spoštovanje človekovih pravic in dostojanstva invalidov, pravico do svobode izbire, spodbujanje vključenosti v družbo, individualno obravnavo, zagotavljanje enakih možnosti ter dostopnost. Načela izhajajo iz 3. člena Konvencije, ki kot temeljna načela določa spoštovanje dostojanstva, osebno avtonomijo, ki vključuje svobodo izbire in neodvisnost posameznikov, nediskriminacijo, polno učinkovito sodelovanje in aktivno vključevanje v družbo, spoštovanje različnosti

in sprejemanje invalidnosti, kot dela človeške različnosti in človeškosti, enake možnosti, dostopnost ter enakopravnost moških in žensk.

K 4. členu:

Opredeljene so naloge države, ki pa so predvsem načrtovanje razvoja dejavnosti osebne asistencije ter njeno usklajevanje z drugimi področji socialne varnosti, zagotavljanje pogojev za čim bolj enakomerno dostopnost, zagotavljanje pogojev in sredstev za usposabljanje in delovanje komisije za osebno asistenco in koordinatorjev, storitev v skupnosti, zagotavljanje financiranja postopkov za uveljavljanje pravice ter sredstev za zaposlovanje osebnih asistentov in samo izvajanje osebne asistencije.

K 5. členu:

Člen napotuje na uporabo Zakona o splošnem upravnem postopku pri uveljavljanju pravice do osebne asistencije v primerih, ko posamezna vprašanja v tem zakonu niso urejena.

Drugi odstavek določa, da so vsi zahtevki, odločbe in pritožbe po tem zakonu takse prosti.

K 6. členu:

Pravica do osebne asistencije je zagotovljena vsakomur, ki izpolnjuje z zakonom določene pogoje, torej pod enakimi pogoji, ne glede na njegov dohodek ali premoženje ter njegov status invalidnosti.

Določba opredeljuje pogoje, ki jih mora upravičena oseba izpolnjevati, da lahko uveljavlja pravico do osebne asistencije, in sicer, da je oseba invalid, da zaradi invalidnosti potrebuje pomoč pri aktivnem opravljanju vsakodnevnih opravil, vezanih na samostojno osebno in družinsko življenje, vključevanje v okolje, izobraževanje in zaposlitev. Prav tako mora izkazovati, da sam ali s pomočjo zakonitega zastopnika izkaže interes po izvajanju aktivnosti. Nadaljnji pogoji so, da je državljan Republike Slovenije s stalnim bivališčem v Republiki Sloveniji ali tujec, ki ima stalno prebivališče v Republiki Sloveniji, da je v času uveljavljanja pravice star od 18 do 65 let, da živi ali bi želel živeti v samostojnem ali skupnem gospodinjstvu zunaj celodnevne institucionalne oskrbe ter da potrebuje osebno asistenco najmanj 30 ur tedensko.

Kot pogoj za pridobitev pravice do osebne asistencije je opredeljeno, da je oseba invalid. Navedeno je, kdo se po tem zakonu šteje kot invalid, in sicer:

- oseba, ki je pridobila status invalida po zakonu, ki ureja zaposlitveno rehabilitacijo in zaposlovanje invalidov, ali zakonu o usposabljanju in zaposlovanju invalidov,
- invalid I., II. ali III. kategorije po zakonu, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje,
- invalid, ki je pridobil pravice na podlagi zakona, ki ureja socialno vključevanje invalidov ali varstvo duševno in telesno prizadetih oseb,
- oseba z ugotovljeno najmanj 90 % telesno okvaro zaradi izgube vida ali 70 % telesno okvaro zaradi izgube sluha ali najmanj 80 % telesno okvaro, s tem, da je najnižji odstotek posamične telesne okvare, ki se sešteva, vsaj 70 %,
- vojaški vojni invalid, vojaški mirnodobni invalid ali civilni invalid vojne po zakonu, ki ureja pravice vojnih invalidov,
- oseba, ki je bila razvrščena na podlagi izvida in mnenja strokovne komisije za razvrščanje otrok in mladostnikov z motnjami v telesnem in duševnem razvoju oziroma je bila usmerjena v program vzgoje in izobraževanja kot otrok z motnjo v duševnem razvoju, slep ali slaboviden otrok, gluhi ali naglušni otrok, gibalno oviran otrok ali kot otrok z več motnjami na podlagi zakona, ki ureja usmerjanje otrok s posebnimi potrebami,
- invalid, ki je pridobil status invalida po predpisih drugih držav članic Evropske unije.

Četrty odstavek dopušča možnost, da oseba, ki še ni pridobila odločbe o invalidnosti ali telesni okvari, vendar je na podlagi izvida potrdila zdravnika specialista ugotovljeno, da pri njej obstaja trajna okvara, ki temelji na spremembah v zdravstvenem stanju, ki jih ni mogoče odpraviti z zdravljenjem ali ukrepi medicinske rehabilitacije, zaradi katere potrebuje pomoč v skladu s tem zakonom in ne potrebuje le podporne negovalne oskrbe in/ali je v vegetativnem stanju, lahko pridobi pravico do osebne asistencije

za čas ugotavljanja upravičenosti do pravice iz prejšnjega odstavka tega člena, vendar ne dlje kot dve leti od dokončnosti odločbe o pravici do osebne asistencе. V tem času mora oseba sprožiti postopek za oceno invalidnosti ali telesne okvare na podlagi predpisov iz prejšnjega odstavka in po zaključenem postopku vložiti vlogo za ponovno oceno upravičenosti do osebne asistencе. V nasprotnem primeru pravica do osebne asistencе preneha po poteku dveh let.

Oseba, ki je lahko upravičena do osebne asistencе, mora biti tudi aktivna. V zakonu je opredeljena aktivnost posameznika, ki je pogoj za pridobitev pravice do osebne asistencе. Za aktivnost se šteje vključevanje v:

- skrb za otroka do 18. leta starosti,
 - zaposlitev ali aktivnosti aktivnega iskalca zaposlitve,
 - aktivnosti rednega in izrednega programa izobraževanja oziroma usposabljanja,
 - vodenje, varstvo in zaposlitev pod posebnimi pogoji ali
 - druge aktivnosti vključevanja v družbo na lokalnem, regionalnem, državnem ali mednarodnem nivoju.
- Aktivno zaposlitev predstavlja kakršnokoli opravljanje dela na podlagi pogodbe o zaposlitvi, podjemne pogodbe, samostojnega podjetništva ali prostovoljnega dela ter vodenje, varstvo in zaposlitev pod posebnimi pogoji. Aktivno iskanje zaposlitve pomeni, da se posameznik aktivno udeležuje razgovorov za zaposlitev, aktivno išče načine sodelovanja z drugimi subjekti na trgu zaposlovanja. V aktivnosti rednega in izrednega programa izobraževanja oziroma usposabljanja spada redna ali izredna vključitev v šolske programe, študij, usposabljanja, večerne šole ter tudi vključenost v Centre za izobraževanje, rehabilitacijo in usposabljanje ali Centre za usposabljanje, delo in varstvo. Druge aktivnosti vključevanja v družbo pa predstavljajo aktivno sodelovanje na športnem, kulturnem, umetniškem področju, družbena aktivnost v okviru nevladnih organizacij in vseh sferah družbenega življenja. Med dokazila o vključitvi v druge aktivnosti družbenega življenja spadajo na primer potrdila društev o vključevanju v aktivnosti, potrdila o udeležbi in dosežkih na dogodkih oziroma tekmovanjih, račun za izvedene aktivnosti uporabnika, in podobno. Vsaka dejanska aktivnost posameznika je lahko upoštevana kot aktivnost in se kot taka upošteva v okviru ocenjevanja same pravice do osebne asistencе.

Med upravičence do osebne asistencе ne spadajo osebe, ki potrebujejo samo podporno negovalno oskrbo in/ali so v vegetativnem stanju. Navedeno poudarja namen samega zakona, in sicer pomoč pri aktivnem in samostojnem življenju. Osebe, ki so v vegetativnem stanju ali potrebujejo samo podporno negovalno oskrbo, praviloma niso aktivne, zato zanje storitve osebne asistencе niso ustrezne. Vegetativno stanje je kronično stanje motene zavesti, kjer se oseba občasno prebudi, odpre oči, da kak glas, premakne ud. Duševne funkcije niso prisotne, ne zaveda se okolice in sebe.

Če je upravičena oseba uveljavljala pravico do osebne asistencе pred dopolnjenim 65. letom starosti, je upravičena, da pridobljeno pravico obdrži.

K 7. členu:

Določa se storitve osebne asistencе. Posamezne naloge znotraj storitve so razvrščene v pet sklopov, in sicer:

- storitve, namenjene osebni pomoči uporabnika (temeljna dnevna opravila),
- storitve, namenjene pomoči v gospodinjstvu in drugih dnevni opraviilih (podporna dnevna opravila),
- spremstvo,
- pomoč na delovnem mestu in v izobraževalnem procesu oziroma usposabljanju ter drugih dejavnostih in aktivnostih, vključno s pomočjo pri aktivnem iskanju zaposlitve,
- pomoč pri sporazumevanju.

Vse naloge, ki jih opravlja osebni asistent, se izvajajo v prisotnosti uporabnika in po njegovih navodilih. Katera od storitev se bo izvajala pri posameznem uporabniku, je odvisno od njegovih potreb in želja. Storitve, navedene v tem členu, predstavljajo okvir pomoči uporabniku pri izvajanju vseh aktivnosti. V nekaterih sklopih storitev se nahaja tudi pomoč uporabniku pri vsakdanjih opravilih, kot na primer

čiščenje, kuhanje ipd. Tovrstna opravila se nanašajo na pomoč pri tistih opravilih, ki bi jih uporabnik lahko opravil sam, če ne bi bil oviran. Osební asistenti torej opravijo delo po navodilih uporabnika kot njegova podaljšana roka, v obsegu, kot bi to delo uporabnik opravil sam. Navodila uporabnika v teh primerih ne smejo prekoračiti obsega in načina pomoči v smislu nalaganja dodatnega dela osebnemu asistentu, ki ga sam uporabnik ne bi opravljal. Pri izvajanju storitev osebne asistencije je potrebno spoštovati integriteto in dostojanstvo osebnih asistentov.

Nadalje se opredeljuje prisotnost osebnega asistenta v času nočnega počitka uporabnika kot storitev osebne asistencije le v primerih, ko bi bil uporabnik v času izvajanja storitve zaradi nezadovoljitve njegovih osnovnih življenjskih potreb, življenjsko ogrožen.

K 8. členu:

V primeru, da uporabniki s senzorno okvaro, to so slepi, gluhi in gluhoslepi, potrebujejo samo storitev osebne asistencije kot pomoč pri komunikaciji, se jim lahko odobri komunikacijski dodatek v obsegu 30 ur na mesec, ne glede na starostni pogoj za pridobitev pravice iz tega zakona. Uporabnik lahko namesto osebne asistencije izbere denarno nadomestilo v višini dodatka za pomoč in postrežbo pri opravljanju večine osnovnih življenjskih potreb, ki je določen v zakonu, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

Drugi odstavek opredeljuje dokazila, ki izkazujejo izpolnjevanje pogojev za pridobitev pravice do komunikacijskega dodatka.

Pravica do komunikacijskega dodatka se izključuje s storitvami osebne asistencije.

Podrobnejšo opredelitev postopka uveljavljanja pravice do komunikacijskega dodatka določi minister.

K 9. členu:

Natančneje se določa razmerje med storitvami osebne asistencije in drugimi storitvami. Celodnevno institucionalno varstvo, dolgotrajna bolnišnična obravnava, v skladu s predpisi, ki urejajo področje socialnega in zdravstvenega varstva, se izključuje s storitvami osebne asistencije. Dodatno se storitve osebne asistencije izključujejo s celodnevnim institucionalnim varstvom po predpisih, ki urejajo šolsko zakonodajo, dolgotrajno oskrbo v instituciji, oskrbovalcem družinskega člana, dolgotrajno oskrbo na domu in denarnim prejemkom, v skladu s predpisi, ki urejajo področje dolgotrajne oskrbe. Prav tako se osebna asistenca izključuje s storitvijo socialnega vključevanja bivanje s podporo skladno z zakonom, ki ureja socialno vključevanje invalidov, rejništvo ter s prestajanjem zaporne kazni.

Nadalje je določeno, da se pravica do osebne asistencije ne izključuje s storitvijo pomoči na domu po zakonu, ki ureja socialno varstvo. V tem primeru se v izvedbenem načrtu število odobrenih ur osebne asistencije zmanjša za število odobrenih ur iz naslova pomoči na domu po zakonu, ki ureja socialno varstvo.

Tretji odstavek določa, da se pravica do osebne asistencije ne izvaja sočasno s pravico do vodenja, varstva in zaposlitve pod posebnimi pogoji oziroma pravico do drugih podpor pri zaposlovanju in socialnem vključevanju, ki so financirane iz javnih virov in so urejene v predpisih s področja socialnega varstva in zaposlovanja invalidov oziroma vzgojno-izobraževalnimi programi v skladu s predpisi, ki urejajo šolsko zakonodajo.

Zaradi vključenosti oseb v vodenje, varstvo in zaposlitev pod posebnimi pogoji oziroma druge podpore pri zaposlovanju in socialnem vključevanju, ki so financirane iz javnih virov in so urejene v predpisih s področja socialnega varstva in zaposlovanja invalidov, oziroma vzgojno-izobraževalne programe v skladu s predpisi, ki urejajo šolsko zakonodajo, se navedene druge storitve ne smejo izvajati sočasno s pravico do osebne asistencije. V nasprotnem primeru bi prišlo do dvojnega financiranja storitev.

K 10. členu:

Osebno asistenco kot nepridobitno dejavnost lahko izvaja zavod za osebno asistenco, ustanovljen na podlagi tega zakona, in izvajalci osebne asistence, ki so na dan uveljavitve tega zakona vpisani v register izvajalcev osebne asistence.

Zaradi nenehnega naraščanja števila uporabnikov osebne asistence in zagotavljanja storitev osebne asistence s strani države ter enotnega zagotavljanja sistema usposabljanja deležnikov osebne asistence se ustanovi javni zavod za osebno asistenco, ki bo zaposloval strokovni kader in osebne asistente. S tem se ustvarja na trgu pluralizem izvajalcev osebne asistence in teži h kakovostnemu in transparentnemu izvajanju storitev osebne asistence.

Nadalje je določeno, da se morajo izvajalci osebne asistence najkasneje v roku enega meseca od uveljavitve tega zakona vključiti in uporabljati informacijski sistem, ki ga predpiše država in predstavlja informatizirano centralno zbirko podatkov. Informacijski sistem omogoča nadzor nad opravljanjem storitev osebne asistence. Način uporabe informatizirane zbirke podatkov ministrstvo podrobneje opredeli v letni pogodbi o izvajanju osebne asistence. S predhodnim vnosom urnikov dela osebnih asistentov pri uporabnikih se bo tudi izvajalcem osebne asistence omogočilo lažje spremljanje dela osebnih asistentov.

Določba tretjega odstavka podaja omejitve dela osebnih asistentov, ki opravljajo storitve osebne asistence kot samostojni podjetniki posamezniki. Pri posameznem izvajalcu osebne asistence lahko v tekočem mesecu opravlja storitve osebne asistence največ 20% osebnih asistentov, ki opravljajo delo kot samostojni podjetniki posamezniki, glede na skupno število zaposlenih oseb s pogodbo o zaposlitvi pri izvajalcu na prvi dan tega meseca. Zakon tako spodbuja zaposlovanje osebnih asistentov in s tem preprečuje prekarizacijo dela osebnih asistentov. Hkrati pa omogoča osebnim asistentom delavske pravice in zaščito na podlagi zakona, ki ureja delovna razmerja.

K 11. členu:

Izvajalec osebne asistence mora ves čas izvajanja osebne asistence izpolnjevati vse zakonske pogoje za njeno izvajanje, in sicer:

- je vpisan v register izvajalcev osebne asistence iz tega zakona,
- izvaja osebno asistenco za najmanj deset uporabnikov,
- ima zaposlenega strokovnega vodjo za izvajanje osebne asistence, ki ima opravljen strokovni izpit v skladu s predpisi, ki urejajo področje socialnega varstva, pri katerem iz kazenske evidence ne izhaja, da je bil pravnomočno obsojen za kaznivo dejanje na področju nasilja, spolne nedotakljivosti oziroma diskriminatornega ravnanja na podlagi invalidnosti v skladu z drugimi predpisi,
- ima za vodenje dela osebnih asistentov zaposlenega usklajevalca osebne asistence, ki je končal vsaj visokošolski strokovni program, pri katerem iz kazenske evidence ne izhaja, da je bil pravnomočno obsojen za kaznivo dejanje na področju nasilja, spolne nedotakljivosti oziroma diskriminatornega ravnanja na podlagi invalidnosti v skladu z drugimi predpisi, če osebni asistenti pri njem opravijo najmanj 6.960 ur storitev osebne asistence. Za vsakih nadaljnjih 5.220 opravljenih ur storitev osebne asistence na mesec zaposli še po enega dodatnega usklajevalca osebne asistence,
- mu ni bila s pravnomočno sodbo sodišča izrečena prepoved izvajanja storitev s področja socialnega varstva,
- ima izpolnjene vse obvezne dajatve in druge denarne in nedavčne obveznosti v skladu z zakonom, ki ureja finančno upravo, oziroma če vrednost teh neplačanih zapadlih obveznosti na dan preverjanja znaša manj kot 50 evrov,
- je vključen v s strani države predpisan informacijski sistem iz drugega odstavka 10. člena tega zakona.

Izvajalec osebne asistence ministrstvu vsako spremembo, dejstvo in okoliščino, ki je pomembna za ohranitev statusa, predhodno ali najkasneje v osmih dneh od nastanka spremembe pisno sporoči.

Nadalje se določa, da izvajalec osebne asistence, ki zaradi objektivnih okoliščin nepričakovano izgubi uporabnika, strokovnega vodjo ali usklajevalca osebne asistence in zato ne izpolnjuje zakonskih

pogojev za izvajanje osebne asistence, ima dva meseca časa, da izpolni te zakonske pogoje. Rok začne teči zadnjega dne v mesecu, ko teh pogojev ne izpolnjuje. Izpolnitev pogojev dokazuje s predložitvijo dokazil o izpolnitvi pogojev. V tem času se pri uporabnikih osebna asistenca izvaja nemoteno.

K 12. členu:

Določajo se pogoji za prenehanje statusa izvajalca osebne asistence in izbris izvajalca iz registra izvajalcev osebne asistence. Ministrstvo o tem izda odločbo, če:

- eno leto ne izvaja storitev osebne asistence po tem zakonu,
- preneha obstajati,
- ne izpolnjuje pogojev iz prvega odstavka 11. člena,
- ne izvaja storitev osebne asistence v skladu s predpisi, ki urejajo osebno asistenco,
- s sredstvi za izvajanje storitev osebne asistence ne ravna namensko in gospodarno v skladu s predpisi, ki opredeljujejo osebno asistenco,
- ne predloži poročil v skladu s 13. členom tega zakona,
- ne uporablja informacijskega sistema iz drugega odstavka 10. člena tega zakona,
- na podlagi nadzora iz 45. člena tega zakona.

Predlog za izbris iz registra izvajalcev osebne asistence vloži:

- izvajalec osebne asistence najmanj 30 dni pred predvidenim prenehanjem izvajanja storitev osebne asistence ali
- izvajalec nadzora iz 45. člena tega zakona.

O izbrisu iz registra izvajalcev osebne asistence odloči ministrstvo.

Ureja se tudi potek nadaljnjega izvajanja storitev osebne asistence v primeru prenehanja izvajalca osebne asistence ali odvzema statusa izvajalca osebne asistence, in sicer se izvajanje lahko prenese na zavod ali drugega izvajalca osebne asistence. Do prehoda k zavodu ali drugemu izvajalcu osebne asistence mora izvajalec osebne asistence skladno s pogodbo zagotavljati osebno asistenco za uporabnike do prehoda k drugemu izvajalcu osebne asistence ali zavodu.

Izvajalec osebne asistence se lahko izbriše iz registra izvajalcev osebne asistence, če ne zaposli usklajevalca osebne asistence, pa so za to že tri mesece izpolnjeni pogoji. Rok začne teči od zadnjega dne v mesecu, ko je prvič izpolnjen pogoj za zaposlitev usklajevalca osebne asistence.

K 13. členu:

Določa se obveznost izvajalca osebne asistence revidirati računovodske izkaze na način, da za vsako poslovno leto zagotovijo revizorjevo poročilo o dogovorjenih postopkih, s katerimi revizijska družba, ustanovljena v skladu z zakonom, ki ureja revidiranje, poda mnenje:

- da so javna sredstva, prejeta zaradi izvajanja osebne asistence, prikazana na posebnem kontu,
- da so skupni stroški, ki se nanašajo na več dejavnosti, razmejeni po ključu delitve tako, da izvajanje osebne asistence bremeni le tisti del skupnih stroškov, ki je neposredno povezan in potreben za njeno izvajanje skladno z določbami tega zakona in podzakonskimi akti,
- o ustreznosti delitve skupnih stroškov po ključu razmejitev iz druge alineje tega odstavka,
- da so javna sredstva za izvajanje osebne asistence porabljena namensko za plačilo upravičenih stroškov skladno z določbami tega zakona in podzakonskimi akti.

Z navedenim se poleg revidiranja računovodskih izkazov določa tudi, da izvajalec osebne asistence, ki opravlja različne dejavnosti, stroške dejavnosti razmeji po ključu delitve in da je zagotovljena njihova namenska in upravičena poraba.

Izvajalci osebne asistence ministrstvu predložijo s strani revizorja potrjena letna poročila skupaj z revizorjevim poročilom o opravljenih dogovorjenih postopkih najpozneje v 30 dneh po njihovem prejemu oziroma najpozneje do konca junija za preteklo koledarsko leto.

K 14. členu:

Določa se, da ministrstvo za izvajanje storitev osebne asistence sklene pogodbo z izvajalcem osebne asistence. Obvezne sestavine pogodbe določi minister.

K 15. členu:

Določba opredeljuje ustanovitev javnega zavoda za namen izvajanja dejavnosti osebne asistence, ki ga ustanovi Republika Slovenija.

Znotraj zavoda delujejo enote, ki so notranje organizacijske enote in so organizirane tudi zunaj sedeža zavoda. Zavod se financira iz proračuna Republike Slovenije.

Zaradi nenehnega naraščanja števila uporabnikov osebne asistence in zagotavljanja storitev osebne asistence s strani države ter enotnega zagotavljanja sistema usposabljanja deležnikov osebne asistence se ustanovi javni zavod za osebno asistenco, ki bo zaposloval strokovni kader in osebne asistente. S tem se ustvarja na trgu pluralizem izvajalcev osebne asistence in teži h kakovostnemu in transparentnemu izvajanju storitev osebne asistence.

K 16. členu:

Določba opredeljuje naloge zavoda, in sicer na način, da zagotavlja pogoje in možnosti za:

- enakomerno dostopnost, učinkovitost in racionalno organiziranost storitev osebne asistence na območju Republike Slovenije,
- izvajanje nalog, povezanih z ocenjevanjem upravičenosti, vrste, vsebine in obsega potreb osebne asistence,
- izvajanje nalog usposabljanj na podlagi tega zakona
- izvajanje nalog financiranja storitev osebne asistence ter
- izvajanje drugih nalog, ki jih določi Vlada Republike Slovenije.

Javni zavod bo tako izvajal storitve osebne asistence, ocenjeval upravičenost do osebne asistence, financiranja storitev osebne asistence ter izvajal usposabljanja na podlagi zakona o osebni asistenci.

K 17. členu:

Določba opredeljuje svet zavoda, njegove člane, izvolitev predsednika in namestnika predsednika sveta zavoda ter njihov mandat. Prav tako so opredeljene naloge sveta zavoda, ki :

- sprejema statut zavoda in splošne akte zavoda;
- imenuje in razrešuje direktorja zavoda;
- spremlja razvoj in izvajanje nalog zavoda iz 16. člena tega zakona;
- sprejema program dela, finančni načrt, zaključni račun ter poslovna poročila zavoda;
- določa način porabe sredstev za izvajanje nalog iz 16. člena tega zakona;
- Vladi Republike Slovenije daje pobude, predloge in priporočila v zvezi z izvajanjem nalog zavoda.

K 18. členu:

Opredeljuje, da je poslovodni organ zavoda direktor zavoda, ki ga imenuje svet zavoda. K imenovanju direktorja zavoda daje soglasje Vlada Republike Slovenije.

Direktor organizira in vodi delo in poslovanje zavoda, predstavlja in zastopa zavod in je odgovoren za zakonitost dela zavoda. Določba tudi opredeljuje stopnjo izobrazbe, ki jo mora oseba izpolnjevati za zasedbo mesta direktorja zavoda.

K 19. členu:

Statut zavoda določa način imenovanja in izvolitve članov sveta zavoda, njegovega predsednika in namestnika, konstituiranje, pristojnosti, organizacijo in način njegovega delovanja, organizacijo zavoda in položaj delavcev zavoda, njihova delovna razmerja in materialni položaj ter druga vprašanja.

K statutu zavoda daje soglasje Vlada Republike Slovenije, statut pa se objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

K 20. členu:

Določba opredeljuje osebne asistente. Osebni asistenti so lahko fizične osebe, ki opravljajo osebno asistenco pri izvajalcih osebne asistencije ali zavodu na podlagi pogodbe o zaposlitvi, ali kot samostojni podjetnik posameznik, če sam opravlja delo osebnega asistenta, če so polnoletni, poslovno sposobni in iz kazenske evidence ne izhaja, da so bili pravnomočno obsojeni za kazniva dejanja na področju nasilja, spolne nedotakljivosti oziroma diskriminatornega ravnanja na podlagi invalidnosti po drugih predpisih ali kaznivo dejanje zoper premoženje ter imajo opravljeno usposabljanje po tem zakonu.

Osebni asistent, ki delo opravlja kot samostojni podjetnik posameznik, lahko opravlja osebno asistenco največ v obsegu, kot velja za zaposlene na podlagi zakona, ki ureja delovna razmerja.

Določa se, da osebno asistenco pri uporabniku opravlja največ en družinski član uporabnika na podlagi pogodbe o zaposlitvi. Za družinskega člana uporabnika pa se šteje:

- zakonec ali zunajzakonski partner, partner partnerske zveze ali neskljenjene partnerske zveze,
- otrok ali otrok osebe iz prejšnje alineje,
- starš ali starš osebe iz prve alineje tega odstavka,
- brat ali sestra,
- stari starš ali stari starš osebe iz prve alineje tega odstavka,
- vnuk, vnukinja,
- sorodniki po svaštvu do vključno drugega kolena,
- rejnik ali rejnica oziroma njegov partner.

Nadalje pa zakon omogoča uporabniku, ki ima z odločbo priznano pravico do osebne asistencije v obsegu več kot 80 ur na teden, da si za osebnega asistenta izbere še dodatnega družinskega člana v skladu s tem zakonom.

Z omejevanjem družinskih članov uporabnika se zagotavlja uporabnikom neodvisno življenje. S tem se uresničuje tudi temeljni namen Konvencije o pravicah invalidov: »Uresničevanje pravice do dostojanstva, enakega obravnavanja, samostojnega življenja in sodelovanja v družbi.« Osebna asistencija daje možnost spreminjanja položaja invalidov v družbi – iz položaja pasivnih prejemnikov pomoči v aktivne oblikovalce lastnega življenja. V kolikor so osebni asistenti tretje osebe, se za uporabnika izboljša možnost socializacije in vključevanja v družbo, kar seveda je v njihovo korist in v skladu z načeli osebne asistencije.

Nadalje je urejeno nadomeščanje zaposlenih osebnih asistentov. Zaposlene osebne asistente lahko nadomestijo zaposleli osebni asistenti ali pa osebni asistenti, ki delo opravljajo kot samostojni podjetniki posamezniki. Nadomeščanje redno zaposlenih osebnih asistentov lahko v obsegu največ 720 ur v koledarskem letu opravljajo tudi osebni asistenti, ki izpolnjujejo zakonske pogoje za osebnega asistenta in opravljajo delo na podlagi podjemne pogodbe, kot začasno ali občasno delo dijakov in študentov ali kot začasno ali občasno delo upokojevcev.

Med bolniško odsotnostjo, dopustom ali drugimi odsotnostmi z dela v skladu z zakonom, ki ureja delovna razmerja, osebnega asistenta, lahko nadomešča drug osebni asistent, ne glede na omejitve navedene v tem členu. S tem se omogoči lažje nadomeščanje, saj osebnih asistentov na trgu dela primanjkuje.

Nadalje je določeno, da mora osebni asistent evidentirati izvajanje storitev osebne asistencije pri uporabniku v informacijskem sistemu tako, da evidentira začetek in konec izvajanja storitev osebne asistencije.

Evidentiranje opravljenih ur storitev osebne asistencije je potrebno zaradi zagotavljanja nadzora pri izvajanju storitev osebne asistencije.

K 21. členu:

Določba opredeljuje izvedbeni načrt, ki je pisni dogovor o storitvah osebne asistencije, ki jih uporabnik potrebuje glede na odločbo centra za socialno delo o pravici do osebne asistencije, in ga skupaj pripravita uporabnik oziroma njegov zakoniti zastopnik in izbrani izvajalec osebne asistencije oziroma zavod. Izvedbeni načrt mora biti pripravljen v sodelovanju z uporabnikom po uporabnikovih željah tako, da se storitve osebne asistencije izvajajo v največjo korist uporabnika.

Izvedbeni načrt vsebuje:

- opredelitev vrste nalog, ki jih opravlja osebni asistent,

- navedbo števila osebnih asistentov, ki bodo opravljali osebno asistenco pri uporabniku,
- terminski plan izvajanja osebne asistence,
- obseg in vrsto storitev osebne asistence v primeru, ko uporabnik ni vključen v storitve iz 9. člena tega zakona oziroma za čas, ko storitve iz 9. člena tega zakona niso na voljo,
- obseg in vrsto storitev osebne asistence za čas, ko je uporabnik vključen v storitve iz 9. člena tega zakona, ter
- pravice in obveznosti uporabnika, osebnih asistentov in izvajalca.

Podpisan izvedbeni načrt izvajalec osebne asistence oziroma zavod pošlje krajevno pristojnemu centru za socialno delo, ki načrt posreduje koordinatorju invalidskega varstva. Ob vsaki novi odločbi, ki spreminja vrsto storitev in obseg ur osebne asistence, in spremembi v izvajanju storitev osebne asistence mora biti oblikovan in podpisan nov izvedbeni načrt. Obrazec izvedbenega načrta določi minister.

K 22. členu:

Določa se dogovor o izvajanju osebne asistence, ki ga skleneta uporabnik ali njegov zakoniti zastopnik in izbrani izvajalec osebne asistence oziroma zavod, podpiše pa ga tudi osebni asistenti. Dogovor vsebuje:

1. časovni načrt izvajanja osebne asistence;
2. načrt nadomeščanja osebnih asistentov s strani uporabnika ali izvajalca osebne asistence;
3. podatke o osebnem asistentu ali osebnih asistentih, ki bodo izvajali osebno asistenco (podatke o osebnem imenu in kontaktne podatke);
4. dolžnost sporočanja vseh sprememb, ki vplivajo na izvajanje osebne asistence;
5. določitev medsebojnih pravic in odgovornosti in ukrepe zaradi kršitev dogovora;
6. druge določbe, ki so pomembne za izvajanje osebne asistence.

K 23. členu:

Določa izvajanje osebne asistence, ki se opravlja v prisotnosti uporabnika in po njegovih navodilih, skladno z izvedbenim načrtom in dogovorom.

Uporabnik oziroma njegov zakoniti zastopnik je odgovoren za izvajanja storitev osebne asistence pri njem, zagotavljanje in uporabo ustreznih medicinskih in tehničnih pripomočkov, ki jih lahko uveljavlja na podlagi veljavni predpisov, s čimer se zagotavlja varnost pri delu in varovanje zdravja osebnega asistenta ter varnost uporabnika.

Z navedeno določbo se varuje zdravje osebnega asistenta na delovnem mestu. Če lahko uporabnik na podlagi veljavne zakonodaje uveljavlja in pridobi medicinske in tehnične pripomočke, jih je dolžan tudi uporabljati in s tem olajšati delo osebnemu asistentu in hkrati varovati njegovo zdravje na delovnem mestu.

Določa se tudi odgovornost uporabnika, da pri izvajanju storitev osebne asistence ravna skladu z načeli tega zakona in spoštuje zasebnost ter osebno integriteto osebnega asistenta, pri tem pa ne sme:

- izvajati nadlegovanja in trpinčenja osebnega asistenta na delovnem mestu,
- se finančno okoriščati s sredstvi, namenjenimi za izvajanje storitev osebne asistence,
- ravnati v nasprotju z določbo četrtega odstavka tega člena, oziroma potrditi poročila o opravljenih urah storitev osebne asistence, ki niso bile izvedene.

Nadalje je določeno, da mora izvajalec osebne asistence oziroma zavod skupaj z uporabnikom oziroma njegovim zakonitim zastopnikom v informacijski sistem vnesti mesečni urnik dela osebnih asistentov najkasneje do zadnjega dne v mesecu za naslednji mesec in ga v primeru sprememb sprotno posodablja. Uporabnik oziroma njegov zakoniti zastopnik je dolžan potrditi opravljene ure storitev osebne asistence v začetku meseca za pretekli mesec.

Obveznost vnosa urnika v informacijski sistem s strani uporabnika oziroma njegovega zakonitega zastopnika izhaja iz uporabnikove pravice, da sam upravlja s svojo osebno asistenco ter odgovornosti, da je uporabnik odgovoren za dejansko izvajanje storitev pri njem, kar mora tudi potrditi. S tem se odgovornost za dejansko izvedene ure osebnih asistentov daje uporabnikom, kar je skladno z načelom osebne asistence.

Evidenco prisotnosti na delu za posameznega osebnega asistenta je dolžan voditi uporabnik oziroma njegov zakoniti zastopnik in jo mesečno podpisano s strani osebnega asistenta posredovati izvajalcu osebne asistence.

Storitve osebne asistence se izvajajo na podlagi potreb in navodil uporabnika, uporabnik pa je pri tem dolžan spoštovati osebnega asistenta, njegovo delo in osebno integriteto. Prav tako uporabnik ne sme osebnemu asistentu nalagati opravil v nasprotju z veljavno delovnopravno zakonodajo. Za varnost pri delu pa pokaže svojo odgovornost s primerno uporabo tehničnih pripomočkov.

K 24. členu:

Določena je obveznost izvajanja osebne asistence. Izvajalci osebne asistence morajo izvajati osebno asistenco skladno z odločbo, izvedbenim načrtom, dogovorom in Pogodbo.

Drugi odstavek določa, da asistenta izbereta skupaj uporabnik oziroma njegov zakoniti zastopnik in izvajalec. Pri tem je potrebno upoštevati voljo uporabnika.

K 25. členu:

Določba nudi zaščito uporabniku v primeru, da osebni asistent ne izvaja dogovorjenih del in nalog, ki jih je uporabnik načrtoval in so mu bile priznane z izvedbenim načrtom, ima uporabnik pravico zamenjati osebnega asistenta oziroma izvajalca osebne asistence.

V kolikor pa uporabnik oziroma njegov zakoniti zastopnik glede osebnega asistenta postavlja zahteve, ki jih izvajalec ne more izpolniti, npr. zahteva po določenih osebnostnih lastnosti asistenta ali drugih pogojev, ki kažejo, da se v odnosu do asistenta ne ravna v skladu z izvedbenim načrtom in dogovorom, ali krši delovno in kazensko zakonodajo, ali izvajalec oziroma zavod zaradi objektivnih razlogov ne more zagotoviti osebne asistence uporabniku, lahko izvajalec oziroma zavod odstopi od izvajanja osebne asistence. V obdobju, dokler se ne zagotovi asistenca pri zavodu ali drugem izvajalcu, jo je dolžan izvajati dosedanj izvajalec.

Izvajalec osebne asistence oziroma zavod odstopi od izvedbenega načrta tudi, če uporabnik krši obveznosti iz dogovora o izvajanju osebne asistence in gre pri tem za utemeljen razlog, ki onemogoča nadaljnje izvajanje osebne asistence. Pred odstopom od izvedbenega načrta mora izvajalec oziroma pisno opozoriti uporabnika na kršitev in na možnost odstopa, če bo uporabnik ponovno kršil obveznosti v enem letu od prejema opozorila in pridobiti pozitivno mnenje koordinatorja. V primeru odstopa od izvedbenega načrta je izvajalec oziroma zavod dolžan zagotoviti izvajanje osebne asistence, dokler se ne zagotovi njeno izvajanje z zavodom ali drugim izvajalcem osebne asistence, a največ dva meseca od odstopa. Gre za varstvo uporabnika v postopku kršitev dogovora o izvajanju osebne asistence.

K 26. členu:

Izvajalec oziroma zavod je dolžan pristojnemu koordinatorju enkrat letno poročati o izvajanju osebne asistence pri uporabniku oziroma po potrebi ob morebitnih vmesnih spremembah. Poročila morajo služiti kot podlaga za evalvacijo in nenehno skrb za dvig kakovosti storitve ter implementacijo le-te v korist vseh vključenih.

Minister, pristojen za invalidsko varstvo, določi konkretnější postopek o načinu poročanja izvajanja osebne asistence.

K 27. členu:

Člen določa usposabljanje osebnih asistentov, strokovnih vodij in usklajevalcev osebne asistence. Osebni asistenti, strokovni vodje in usklajevalci osebne asistence morajo opraviti usposabljanje, preden začnejo prvič izvajati osebno asistenco.

Usposabljanja strokovnih vodij in usklajevalcev osebne asistence izvaja zavod v sodelovanju s strokovnjaki s področja izvajanja osebne asistence, ki imajo specifična znanja o potrebah pri posameznih invalidnostih.

Usposabljanja osebnih asistentov, ki opravljajo delo pri uporabnikih izvajalca osebne asistence, izvajajo izvajalci osebne asistence oziroma zavod s pomočjo usposobljenih strokovnih vodij in usklajevalcev osebne asistence izvajalca osebne asistence. S tem se zagotovi prenos znanja med zaposlenimi pri izvajalcu osebne asistence in enotno delo pri izvajanju storitev osebne asistence. Praktični del usposabljanja za osebne asistente poteka pri uporabniku in je voden s strani izvajalca osebne asistence v sodelovanju z uporabnikom oziroma zakonitim zastopnikom. Na tak način uporabnik sam izobrazí osebnega asistenta in pojasni, na kakšen način želi, da se storitve osebne asistence pri njem izvajajo.

Oseba, ki uspešno konča usposabljanje za osebne asistente, strokovne vodje, usklajevalce osebne asistence, pridobi potrdilo o uspešno končanem usposabljanju, ki ga izda izvajalec usposabljanja.

Vsebino usposabljanja osebnih asistentov, strokovnih vodij, usklajevalcev osebne asistence določi minister.

Osebnih asistenti, strokovni vodje, usklajevalci osebne asistence se morajo vsaj en delovni dan v koledarskem letu dodatno usposabljati za opravljanje osebne asistence. Dodatna usposabljanja so potrebna za nadgradnjo znanja in zagotavljanje strokovnosti izvedbe storitev osebne asistence.

K 28. členu:

Določa se usposabljanje uporabnikov in njihovih zakonitih zastopnikov. Uporabniki in njihovi zakoniti zastopniki morajo opraviti usposabljanje, preden prvič koristita storitve osebne asistence oziroma najpozneje v dveh mesecih od začetka izvajanja osebne asistence.

Usposabljanja za uporabnike in zakonite zastopnike lahko izvajajo izvajalci osebne asistence oziroma zavod.

V tretjem odstavku se določa osnovna vsebina programa usposabljanja uporabnikov in zakonitih zastopnikov, pri katerem je pomembno, da se posamezniki spoznajo s pravicami in dolžnostmi iz delovnih razmerij, področjem osebne asistence ter varstva in zdravja pri delu in podobno.

Uporabnik in zakoniti zastopnik, ki uspešno zaključita usposabljanje, pridobita potrdilo, ki ga izda izvajalec usposabljanja.

Če uporabnik ali njegov zakoniti zastopnik zavrne usposabljanje ali ga brez upravičenega razloga ne opravi, izvajalec osebne asistence oziroma zavod zavrne izvajanje osebne asistence pri tem uporabniku. Usposabljanje s področja osebne asistence je pomembno tudi za uporabnika osebne asistence in njegovega zakonitega zastopnika z vidika poznavanja svojih pravic in pristojnosti v odnosu do osebnih asistentov.

Uporabnik in zakoniti zastopnik se morata dodatno usposabljati vsaj šest ur v koledarskem letu, vsebino usposabljanja in pogoje za njegovo izvajanje določi minister.

K 29. členu:

Določa se usposabljanje koordinatorjev invalidskega varstva in članov strokovne komisije. Usposabljanje članov strokovnih komisij organizira in izvaja zavod.

Usposabljanje za koordinatorje invalidskega varstva, pa tako kot do zdaj, organizira in izvaja Skupnost centrov za socialno delo Slovenije.

Koordinatorji, kot tudi člani strokovnih komisij po uspešno zaključenem usposabljanju pridobijo potrdilo, prav tako pa se morajo vsako leto vsaj en dan dodatno usposabljati.

K 30. členu:

Določba opredeljuje vlogo za uveljavljanje pravice do osebne asistence. Vlagatelj lahko vloži vlogo največ štiri mesece pred dopolnjenim 18. letom starosti in predloži navedena dokazila, ki jih mora vsebovati vloga, med drugim je potrebno priložiti dokazila o stopnji in vrsti invalidnosti ali dokazilo o uvedbi postopka za pridobitev statusa invalida, zdravstveno dokumentacijo o vrsti in stopnji invalidnosti, zdravstvenem stanju vlagatelja ter uporabi medicinsko-tehničnih pripomočkov in drugo dokumentacijo, ki dokazuje vlagateljevo potrebo po osebni asistenci, opis potreb po storitvah osebne asistence pri opravljanju aktivnosti, dokazilo o skrbi za otroka do 18. leta starosti, odločbo o priznani pravici in višini dodatka za pomoč in postrežbo oziroma drugih denarnih prejemkov, ki jih vlagatelj prejema iz naslova potrebe po tuji negi in pomoči in podpisano izjavo, da se zavezuje, da bo polovico denarnega prejemka namenil za sofinanciranje osebne asistence izbranemu izvajalcu osebne asistence, dokazila o izobraževanju oziroma usposabljanju, zaposlitvi ali aktivnem iskanju zaposlitve, če je zaposlen ali se izobražuje oziroma aktivno išče zaposlitev, dogovor, s katerimi dokazuje število ur vključenosti v programe ali storitve iz 9. člena tega zakona, dokazila o vključitvi v druge aktivnosti družbenega življenja, kot na primer potrdila društev o vključevanju v aktivnosti, potrdila o udeležbi in dosežkih na dogodkih oziroma tekmovanjih, račun za izvedene aktivnosti uporabnika.

Določeno je tudi, katera dokazila vlagatelj predloži le, če z njimi razpolaga.

K 31. členu:

Določba opredeljuje postopek za uveljavljanje pravice do osebne asistence. Koordinator invalidskega varstva pregleda vlogo in preveri izpolnjevanje vseh pogojev za dodelitev pravice do osebne asistence.

Po tem lahko zavrne pravico do osebne asistence, če ugotovi, da vlagatelj ne izpolnjuje pogojev za priznanje pravice do osebne asistence. Kadar pa ugotovi, da so izpolnjeni pogoji za priznanje pravice, vlogo najpozneje v petih dneh od prejema popolne vloge, odstopi izvedenskemu organu pri zavodu, kjer najmanj dvočlanska strokovna komisija poda mnenje o obsegu ur in vrsti storitev osebne asistence.

S prehodno določbo se določa tudi začetek izvedenskega organa pri zavodu, in sicer najkasneje s 1. januarjem 2026, do takrat pa naloge izvedenskega organa še nadalje opravlja Inštitut.

K 32. členu:

Člen opredeljuje odločbo o pravici do osebne asistence. Na podlagi mnenja komisije pristojni center za socialno delo izda odločbo o pravici do osebne asistence, v kateri določi obseg in vrsto storitev osebne asistence. Odločba o pravici do osebne asistence vsebuje:

1. ime in priimek uporabnika;
2. ime in priimek zakonitega zastopnika, če ga uporabnik ima;
3. število ur osebne asistence na teden, ki so uporabniku priznane na podlagi mnenja komisije;
4. sklope storitev osebne asistence;
5. ugotovitev, ali uporabnik že prejema denarni prejemek, in kateri denarni prejemek prejema;
6. navedbo o dolžnosti uporabnika, da bo polovico denarnega prejema iz prejšnje točke namenil za sofinanciranje osebne asistence izbranemu izvajalcu osebne asistence;
7. navedba ponovne ocene upravičenosti do osebne asistence v skladu s 36. členom tega zakona.

V izreku odločbe se v primerih življenjske ogroženosti uporabnika, navede obvezna nujna prisotnost osebnega asistenta.. Navedeno pomeni, da bo uporabnik, ki bo v odločbi imel navedeno življenjsko ogroženost, upravičen do koriščenja ur osebne asistence tudi v nočnem času.

Prav tako se v primeru vključenosti vlagatelja v storitve iz tretjega odstavka 9. člena tega zakona, v izreku odločbe določi obseg in vrsto storitev osebne asistence za čas, ko je uporabnik v storitve vključen in za čas, ko storitev iz tretjega odstavka 9. člena tega zakona ni na voljo. Iz navedenega bo izhajala upravičenost uporabnika do ur osebne asistence glede na dejstvo, ali v nekem obdobju obiskuje druge storitve iz tretjega odstavka 9. člena tega zakona ali ne. V višjem obsegu bo storitve osebne asistence tako uporabnik lahko koristil samo v času šolskih počitnic ali zaprtja izvajalca drugih storitev po tem zakonu oziroma zaprtja zaradi višje sile (poplava, potres, epidemija, ipd.).

Priloga odločbe o pravici do osebne asistence je vrednotnica za osebno asistenco, ki je dokazilo o priznani pravici do osebne asistence, podroben opis vrednotnice pa določi minister.

Mnenje komisije in ocenjevalni obrazec se vročita skupaj z odločbo, ne glede na določbe o obvezni seznanitvi stranke o dejstvih in okoliščinah, ki so pomembna za izdajo odločbe na podlagi zakona, ki ureja splošni upravni postopek.

Kadar se ponovno odloča o pravici do osebne asistence zaradi spremembe, ki lahko vpliva na upravičenost do osebne asistence, na podlagi ponovne ocene po uradni dolžnosti ali na zahtevo vlagatelja, odločba, izdana v tem postopku, postane izvršljiva s prvim dnevom naslednjega meseca po izdani odločbi, ne glede na zakon, ki ureja splošni upravni postopek. Odločba se pošlje v vednost uporabnikovemu izvajalcu osebne asistence. Odločba se pošlje v vednost uporabnikovemu izvajalcu osebne asistence.

Če ima uporabnik pravico do celodnevne institucionalnega varstva ali družinskega pomočnika in dolgotrajne bolnišnične obravnave v skladu s predpisi, ki urejajo področje socialnega in zdravstvenega varstva, ali do celodnevne institucionalnega varstva v skladu s predpisi, ki urejajo šolsko zakonodajo, ali do storitve socialnega vključevanja prebivanja s podporo v skladu z zakonom, ki ureja socialno vključevanje invalidov, ali prestajanja zaporne kazni, se mu prizna pravica do osebne asistence s prvim naslednjim dnevom, ko mu preneha pravica do navedenih storitev.

Pritožba zoper odločbo ne zadrži izvršitve pravice do osebne asistence.

K 33. členu:

O pritožbi zoper odločbo odloči ministrstvo. Pri odločanju o pritožbi ministrstvo lahko pridobi novo mnenje komisije. Odločba, izdana v pritožbenem postopku, postane izvršljiva s prvim dnevom naslednjega meseca po izdani odločbi.

Ne glede na določbe zakona, ki ureja splošni upravni postopek, se v pritožbenem postopku lahko odloči, da vlagatelju pripada drugačen (večji ali manjši) obseg ur in drugačna opredelitev vrst storitev osebne asistence oziroma da do storitev osebne asistence ni upravičen. V tem primeru mora biti mnenje komisije ustrezno obrazloženo, kot to določa zakon.

K 34. členu:

Določa se, da komisija na podlagi vloge in osebne razgovora na domu uporabnika izdela mnenje o številu ur in vsebini osebne asistence. Pri ocenjevanju vrste, vsebine in obsega potreb komisija uporablja standardizirano ocenjevalno orodje za oceno potreb po storitvah osebne asistence – ZojA, ki ga določi minister.

Z drugim odstavkom se določajo merila za ocenjevanje potreb po storitvah osebne asistence, na podlagi katerih je oblikovano standardizirano ocenjevalno orodje so:

- potreba vlagatelja po storitvah osebne asistence iz 7. člena tega zakona in
- obseg vlagateljeve aktivnosti iz 6. člena tega zakona.

Komisija je izvedenski organ, ki deluje v okviru, ki deluje v okviru zavoda in jo sestavlja stalni član, strokovnjak, ki ima najmanj štiri leta strokovnega in praktičnega izkušenj s področja invalidskega, socialnega ali zdravstvenega varstva ter zunanji član, strokovnjak zdravniške stroke iz izvedenskega organa Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije. Stalne člane izvedenskega organa imenuje svet zavoda.

Vlagatelj lahko predlaga dodatnega člana komisije, ki mora imeti strokovno znanje s področja potreb pri vrsti invalidnosti, ki jo komisija v posameznem primeru ocenjuje in ga izbere iz liste oseb s strokovnim znanjem s področja vrste invalidnosti.

Komisija praviloma izdela mnenje na podlagi osebne razgovora z uporabnikom oziroma njegovim zakonitim zastopnikom na domu uporabnika. Pri razgovoru ni navzoč predstavnik izvajalca osebne asistence.

V primeru bivanja uporabnika v času vložitve vloge v institucionalnem varstvu, bolnišnici ali rehabilitacijskem centru komisija opravi osebni razgovor z uporabnikom na naslovu, kjer se nahaja v času podaje mnenja. Z navedenim je vsem osebam, ki izpolnjujejo pogoj za pridobitev pravice do osebne asistence, dana možnost, da pridobijo pravico do osebne asistence, ne glede na to, da ob času podaje vloge ne bivajo na domačem naslovu, ampak si to želijo.

Uporabnika, za katerega je komisija podala mnenje izven njegovega doma, komisija ponovno oceni po vrnitvi uporabnika v domače okolje. Koordinator uvede postopek ponovne ocene opravičenosti do osebne asistence po uradni dolžnosti najkasneje v roku enega meseca po vrnitvi uporabnika v domače okolje. S tem se preveri upravičenost posameznika do osebne asistence v domačem okolju, kjer se osebna asistenca praviloma izvaja.

Pravica do osebne asistence je izražena v obsegu ur na teden. V primeru vključenosti vlagatelja v storitve iz tretjega odstavka 9. člena tega zakona se pravica do osebne asistence opredeli v obsegu ur na teden, ko je uporabnik v storitve vključen, ter v obsegu ur na teden, ki jih uporabnik potrebuje, ko storitev iz tretjega odstavka 9. člena tega zakona ni na voljo.

Pri določitvi ur osebne asistence se upošteva življenjska ogroženost uporabnika in se v mnenju navede obvezna nujna prisotnost osebne asistenta.

Pri določitvi ur osebne asistence se upošteva, da ima uporabnik v kombinaciji s podporno tehnologijo, prilagoditvami življenjskega in delovnega okolja in načrtovanjem fizičnega okolja brez grajenih ovir ter glede na njegovo socialno mrežo, enake možnosti izbire, kot jih imajo drugi državljani.

Obrazec mnenja, standardizirani ocenjevalni obrazec in listo oseb s strokovnim znanjem s področja vrste invalidnosti iz tega člena določi minister.

K 35. členu:

Izvajanje osebne asistencije pri uporabniku mora koordinator preveriti vsaj enkrat letno oziroma tudi večkrat, če je to potrebno.

Uporabnik oziroma njegov zakoniti zastopnik mora koordinatorju in izvajalcu osebne asistencije sporočiti vsa dejstva, okoliščine in vse spremembe, ki lahko vpliva na upravičenost do osebne asistencije, njen obseg ali obdobje prejemanja takoj, ko je taka sprememba nastala ali je zanjo izvedel, vendar najpozneje v osmih dneh od nastanka spremembe. V primeru, da ta sprememba vpliva na širši ali ožji obseg izvajanja osebne asistencije, se ponovno odloča o pravici do osebne asistencije na podlagi zdravstvene dokumentacije, ki ni starejša od šest mesecev.

K 36. členu:

Določa se ponovna ocena upravičenosti do osebne asistencije, kjer se preverja ustreznost obsega ur in vrst storitev osebne asistencije, priznanih z odločbo o pravici do osebne asistencije.

Ponovna ocena upravičenosti do osebne asistencije vseh uporabnikov se izvede vsakih pet let po uradni dolžnosti, ki zajema ugotavljanje njegovih potreb, v povezavi z zdravstvenim stanjem na podlagi medicinske dokumentacije.

Določba tretjega odstavka določa, da se pri uporabnikih, ki so pravico do osebne asistencije pridobili na podlagi četrtega odstavka 6. člena tega zakona, ponovna ocena upravičenosti do osebne asistencije izvede na predlog uporabnika po pridobitvi pravice na podlagi ocene invalidnosti ali telesne okvare.

Določba tako nalaga uporabniku osebne asistencije obveznost, da sporoči dejstvo, da je pridobil status iz tretjega odstavka 6. člena tega zakona, in mu daje možnost, da se s ponovno oceno upravičenosti do osebne asistencije preveri zadosten obseg pravice in vrste storitve.

Koordinator lahko kadarkoli predlaga ponovno oceno upravičenosti do osebne asistencije, če zazna spremenjene potrebe uporabnika po vrstah in obsegu ur storitev osebne asistencije, če obstaja sum, da uporabnik ne potrebuje osebne asistencije oziroma jo potrebuje v manjšem obsegu, kot jo koristi, ali če obstajajo druge okoliščine, ki utemeljujejo ponovno oceno.

Ponovna ocena se izvede v skladu s postopkom, kot je določen za postopek uveljavljanja pravice do osebne asistencije, na podlagi zdravstvene dokumentacije. V primeru, da gre za ponovno oceno na podlagi vloge vlagatelja zaradi spremembe v zdravstvenem stanju uporabnika, mora ob vlogi priložiti zdravstveno dokumentacijo, ki ni starejša od šest mesecev. Z odločbo o ponovni oceni pravice do osebne asistencije se uporabniku lahko prizna drugačen (večji, enak ali manjši) obseg ur in drugačna opredelitev vrst storitev osebne asistencije, ki so mu bile priznane z veljavno odločbo, oziroma do storitev osebne asistencije ni upravičen. V primeru, da se uporabniku z odločbo o ponovni oceni prizna manjši obseg ur ali do storitev osebne asistencije ni upravičen, mnenje komisije vsebuje obrazložitev razlogov za zmanjšanje ali odvzem pravice.

Odločba, izdana v postopku ponovne ocene, postane izvršljiva s prvim dnevom naslednjega meseca po izdani odločbi.

K 37. členu:

Člen določa, kdo je koordinator invalidskega varstva in kakšne so njegove naloge. Med naloge koordinatorja spada seznanjanje invalidov z informacijami o njihovih pravicah in obveznostih na podlagi predpisov s področja invalidskega in socialnega varstva ter se povezovanje z drugimi deležniki. V okviru te naloge so koordinatorji invalidskega varstva prvi kontakt z osebami, ki potrebujejo pomoč in jih na ta način seznanijo z obstoječimi pravicami, ki jih lahko posamezniki uveljavljajo.

Nadalje vodijo postopke uveljavljanja pravice do osebne asistencije, pravice do komunikacijskega dodatka, kjer pomagajo osebami pri izpolnitvi vloge, uveljavljanju same pravice ter izbiri izvajalca osebne asistencije in pripravi izvedbenega načrta za izvajanje storitev osebne asistencije.

Koordinator tudi preverja, usklajuje in spremlja izvajanje osebne asistencije pri uporabniku ali izvajalcu osebne asistencije ob vsakokratnem sumu zlorabe instituta osebne asistencije ali po potrebi ter nudi pomoč v postopkih zamenjave izvajalca osebne asistencije. Torej je zadolžen za spremljanje ustreznosti izvajanja pravic pri dejanskem uresničevanju le teh.

Prav tako je koordinator dolžan vsaj enkrat letno ali po potrebi preverja izvajanje osebne asistencije pri uporabniku doma in izbranim izvajalcu. Na podlagi tega koordinator poroča ministrstvu o izvajanju osebne asistencije, ki jo usklajuje.

V primerih odstopa izvajalca osebne asistencije od izvedbenega načrta pri posameznem uporabniku osebne asistencije koordinator poda mnenje ali se z odstopom strinja in kakšne so lahko posledice odstopa za uporabnika. Prav tako izvaja druge naloge na področju invalidskega varstva.

K 38. členu:

Člen določa pogoje za imenovanje koordinatorjev.

K 39. členu:

Člen določa ceno ure storitve osebne asistencije tako, da pokrije upravičene stroške, povezane z delom osebnih asistentov, ter upravičene stroške, povezane z organizacijo in izvajanjem osebne asistencije po metodologiji iz drugega odstavka tega člena.

Metodologijo za izračun cene ure storitve osebne asistencije predpiše minister.

Nadalje je določeno, da se sredstva za financiranje storitev osebne asistencije in sredstva za komunikacijski dodatek zagotovijo v proračunu Republike Slovenije.

K 40. členu:

Člen določa način financiranja storitev osebne asistencije iz proračuna ter sofinanciranje storitev osebne asistencije s strani uporabnikov v višini polovice zneska dodatka za pomoč in postrežbo ali drugega denarnega prejema zaradi potrebe po tuji negi in pomoči, če ga prejema.

Prav tako se določa način prejetja komunikacijskega dodatka v povezavi s prejetjem dodatka za pomoč in postrežbo.

Določba navaja, da se sredstva za izvajanje storitev osebne asistencije izvajalcu osebne asistencije, sredstva za komunikacijski dodatek uporabniku, ki so zagotovljena v proračunu Republike Slovenije, izplačujejo mesečno.

Nadalje je določeno, da je izvajalec osebne asistencije dolžan najprej porabiti sredstva, ki jih uporabnik nameni za sofinanciranje izvajanja storitev osebne asistencije, nato je dolžan porabiti sredstva iz drugih javnih virov, ki se bodo porabljala za izvajanje osebne asistencije, šele nato lahko porablja proračunska sredstva, neposredno namenjena izvajanju osebne asistencije po tem zakonu, skladno s pogodbo. Pod druga javna sredstva se upoštevajo refundacije nadomestila plače, subvencije Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje za zaposlitev, spodbude za zaposlovanje Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje, vzpodbude za zaposlovanje invalidov po Zakonu o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov in podobno.

Določeno je tudi, da dvojno uveljavljanje stroškov in izdatkov, ki so že bili povrnjeni iz drugega javnega vira, ni dovoljeno. Iz navedenega izhaja, da strošek ali izdatek, ki je že bil povrnjen iz drugega javnega vira, ne sme biti uveljavljan iz naslova osebne asistencije.

Postopek glede mesečnih zahtevkov za izplačila predpiše minister. Pomembno je, da so sredstva porabljena transparentno.

K 41. členu:

Člen predstavlja pravno podlago za zbiranje, shranjevanje, posredovanje, uporabo in drugo obdelavo podatkov, vsebovanih v zbirkah podatkov, ki so potrebni za izvajanje osebne asistencije, napotuje na uporabo določb zakona, ki ureja varstvo osebnih podatkov, razen v primerih, ko predlog zakona določa drugače.

Zakona tudi dopušča, da se za namen načrtovanja vrste in obsega storitev osebne asistencije in spremljanja doseganja kazalnikov uspešnosti lahko obdelujejo podatki v anonimizirani obliki.

42. členu:

Ministrstvo, pristojno za invalidsko varstvo, vodi register izvajalcev osebne asistencije. Register osnovnih podatkov izvajalca vsebuje navedene podatke, register je javen.

K 43. členu:

Centralno zbirko podatkov za potrebe odločanja o pravici do osebne asistencije, načrtovanje politike, spremljanja stanja, nadzor ter za znanstvenoraziskovalne in statistične namene se vodi informatizirana zbirka podatkov o uporabnikih osebne asistencije in njihovih zakonitih zastopnikih osebnih asistentih, strokovnih vodjih, usklajevalcih osebne asistencije in odločbah o pravici do osebne asistencije, vodi pristojno ministrstvo. Določba določa, katere podatke zbirka vsebuje.

Centralno zbirko podatkov obdeluje centri za socialno delo in ministrstvo kot upravljavec centralne zbirke podatkov.

Podatki iz evidence uporabnikov osebne asistencije se trajno, razen podatki o osebnih asistentih, ki se hranijo pet let po prenehanju pravnega razmerja, na podlagi katerega je osebni asistent izvajal osebno asistenco.

K 44. členu:

Ureja se način pridobivanja podatkov, ki so potrebni za uveljavljanje pravice do osebne asistencije in se zbirajo neposredno od uporabnika oziroma njegovega zakonitega zastopnika ter po uradni dolžnosti iz zbirk podatkov, ki jih v Republiki Sloveniji vodijo za to pooblaščen organi in organizacije.

Tretji odstavek določa od katerih organov in katere podatke lahko centri za socialno delo in ministrstvo, pristojno za invalidsko varstvo, brezplačno pridobivajo iz obstoječih zbirk podatkov. Četrti odstavek pa vsebuje določbo o povezljivosti centralne zbirke podatkov s Centralnim registrom prebivalstva.

K 45. členu:

Določba opredeljuje nadzor nad izvajanjem storitev osebne asistencije, ki obsega nadzor, ki ga izvaja Socialna inšpekcija v okviru Inšpektorata Republike Slovenije za delo, nadzor pravnih razmerij in pravnih podlag za izvajanje dela posameznikov v zvezi z izvajanjem storitev osebne asistencije, ki ga izvaja Inšpekcija nadzora delovnih razmerij v okviru Inšpektorata za delo, nadzor, ki ga izvajata Računsko sodišče Republike Slovenije in Finančna uprava Republike Slovenije v okviru svoje pristojnosti, nadzor nad poslovanjem izvajalcev osebne asistencije in zavoda v zvezi z izvajanjem storitev osebne asistencije, ki ga izvaja ministrstvo ter spremljanje izvedbenega načrta, ki ga izvajata pristojni center za socialno delo in koordinator.

K 46. členu:

Ureja se pristojnost Socialne inšpekcije nad izvajanjem storitev osebne asistencije na podlagi tega zakona in predpisov, izdanih na njegovi podlagi, pri:

- izvajalcih osebne asistencije, ki so vpisani v register izvajalcev osebne asistencije iz 50. člena tega zakona,
- zavodu iz 15. člena tega zakona,
- uporabnikih oziroma njihovih zakonitih zastopnikih,
- osebnih asistentih na delovnem mestu.

V postopku nadzora nad izvajanjem storitev osebne asistencije bo Socialna inšpekcija preverjala izpolnjevanje zakonskih pogojev za izvajanje osebne asistencije, skladnost izvedbenih načrtov s tem zakonom in podzakonskimi akti, ter skladnost izvajanja storitev osebne asistencije z izvedbenim načrtom.

Na podlagi ugotovljenih nepravilnosti v nadzoru odredi socialni inšpektor izvajalcu osebne asistencije ukrepe, potrebne za odpravo nepravilnosti. Za zmanjšanje možnosti za njihovo ponovitev, kot jih določa zakon, ki ureja socialno varstvo izreka prekrške v skladu s tem zakonom.

K 47. členu:

Določba ureja nadzor ministrstva nad poslovanjem izvajalcev storitve osebne asistencije. Navedeni nadzor obsega nadzor namenske porabe proračunskih sredstev v skladu s predpisi s področja osebne asistencije ter nadzor porabe proračunskih sredstev v skladu s predpisi, ki ureja javne finance.

V okviru navedenega pa ministrstvo opravlja nadzor celotnega poslovanja dejavnosti osebne asistencije pri izvajalcu osebne asistencije, kar vključuje preverjanje vseh zakonsko potrebnih pogojev za izvajanje

osebne asistence, ustreznost in skladnost izvedbenih načrtov z odločbami uporabnikov in uporabnikovimi potrebami ipd.

Na podlagi opravljenega nadzora ministrstvo lahko zahteva:

- odpravo nepravilnosti v zvezi z izpolnjevanjem pogojev za izvajanje osebne asistence v skladu s predpisi s področja osebne asistence,
- vračilo neupravičeno pridobljenih sredstev,
- vračilo neporabljenih sredstev,
- vračilo nenamensko porabljenih sredstev.

V okviru nadzora torej ministrstvo lahko zahteva vračilo vseh sredstev, ki so bila neporabljena, nenamensko in neupravičeno porabljena ali pa neupravičeno pridobljena. Gre za zagotavljanje ustreznosti poslovanja izvajalcev osebne asistence skladno s predpisi za izvajanje osebne asistence.

K 48. členu:

Določa se izvajanje nadzora nad zakonitostjo delovanja zavoda ter namembnostjo rabe sredstev. Če se pri nadzoru ugotovijo nepravilnosti, izda minister odločbo, s katero določi ukrepe in roke za odpravo nepravilnosti.

K 49. členu:

Določajo se sankcije zoper uporabnika v primeru ugotovljenih kršitev pri izvajanju storitev osebne asistence. Sankcije zoper uporabnika zakon določa zaradi vodilnega načela osebne asistence, da je uporabnik odgovoren za ravnanje s svojo osebno asistenco. Pomembno je, da ima uporabnik oziroma njegov zakoniti zastopnik nadzor nad storitvami osebne asistence, le te pa se izvajajo skladno z uporabnikovimi potrebami. Sredstva za izvajanje storitev se zagotavljajo iz proračuna Republike Slovenije, zato bi bilo neprimerno, da se uporabniki na kakršen koli način okoriščajo s sredstvi, namenjenimi za pomoč ranljivi skupini.

Z globo v višini od 250 do 1.000 eur se kaznuje uporabnik v primeru ugotovljene kršitve določbe drugega, tretjega ali četrtega odstavka 23. člena tega zakona, ugotovljene kršitve določbe prvega ali šestega odstavka 28. člena tega zakona ter nepravilnega ali lažnega prikazovanja podatkov iz sedmega odstavka 20. člena, 21. člena, 22. člena in 30. člena tega zakona, neizpolnitve obveznosti iz sedmega odstavka 34. člena tega zakona ter ugotovljene kršitve drugega odstavka 40. člena tega zakona. Zapisane kršitve so najbolj evidentne glede na namen zakona, sankcije pa lahko sledijo tudi zaradi samega neupoštevanja zakonskih določil.

K 50. členu:

Globe zaradi ugotovljenih kršitev pri izvajanju storitev osebne asistence se izrečejo pravnim osebam, torej izvajalcem osebne asistence, odgovorni osebi izvajalca osebne asistence ali osebnemu asistentu.

PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

K 51. členu:

Izvajalec osebne asistence v sodelovanju z uporabnikom oziroma zakonitim zastopnikom mora začeti z vnosom urnikov v informacijski sistem najkasneje v šestih mesecih od uveljavitve tega zakona. S tem se dopušča dovolj časa za prilagoditev informacijskega sistema ter omogočenje dostopa do sistema vsem uporabnikom ter zakonitim zastopnikom.

K 52. členu:

Določba omogoča nadaljnjo uporabo tretjega in četrtega odstavka 9. člena Zakon o osebni asistenci (Uradni list RS, št. 10/17, 31/18 in 172/21), do ponovne ocene upravičenosti do osebne asistence po tem zakonu. Na podlagi te določbe morajo uporabniki osebne asistence, katerim se je zmanjšalo število ur osebne asistence za število ur, ki so jim bile priznane iz naslova pravice do vodenja, varstva in zaposlitve pod posebnimi pogoji oziroma pravico do drugih podpor pri zaposlovanju in socialnem vključevanju, ki so financirane iz javnih virov in so urejene v predpisih s področja socialnega varstva in zaposlovanja invalidov ter vključenosti v izvajanje vzgojno-izobraževalnih programov v skladu s predpisi, ki urejajo šolsko zakonodajo, še vedno zniževati število ur osebne asistence na izvedbenem načrtu.

K 53. členu:

Določba omogoča prehodno obdobje za upoštevanje omejitev osebnih asistentov družinskih članov po tem zakonu, in sicer lahko uporabniku zagotavljata storitve osebne asistence največ dva družinska člana tudi po uveljavitvi zakona, vendar ne dlje kot šest mesecev od uveljavitve tega zakona.

K 54. členu:

Ureja se prehodno obdobje enega mesecev od uveljavitve tega zakona, v katerem bodo osebni asistenti dolžni pričeti s potrjevanjem opravljenih ur storitev osebne asistence pri uporabniku. Določeno je kratko prehodno obdobje, saj že sedaj osebni asistenti potrjujejo opravljeno delo pri uporabniku.

K 55. členu:

Določa se rok enega leta od uveljavitve zakona za ustanovitev javnega zavoda za izvajanje osebne asistence.

K 56. členu:

Z določbo se določa prehodno obdobje za izvajanje usposabljanj strokovnih vodij in usklajevalcev osebne asistence ter članov strokovnih komisij s strani Inštituta, in sicer se le to izvaja do največ šest mesecev od začetka delovanja zavoda, ko usposabljanje preide na zavod. Izvajanje usposabljanja s strani Inštituta se financira iz proračuna Republike Slovenije.

K 57. členu:

Določa se prehodno obdobje za izdajo mnenje o obsegu ur in vsebini osebne asistence s strani Inštituta, ki se financira iz proračuna Republike Slovenije, in sicer do vzpostavitve izvedenskega organa pri zavodu oziroma najkasneje do 1. januarja 2026.

K 58. členu:

Člen določa prenehanje veljave Zakon o osebni asistenci (Uradni list RS, št. 10/17, 31/18 in 172/21), razen šestega poglavja »VI. Postopek za uveljavljanje pravice do osebne asistence« za postopke, ki so bili uvedeni do 31. decembra 2024.

K 59. členu:

Člen določa začetek veljavnosti zakona, to je s 1. januarjem 2025.